اوروپا سیاستنك اك گیزلی صفحاتی

عثمانلی ایمپراطورلغنك تجددی

مؤلفی : پول ایمبر

مترجملری

حسن فرهاد معلم آنژه‌ل

صراط مستقیم مطبعه‌سی

١٣٣٩

بر ایکی سوز

آوروپا سیاستنك صوك اللی سنه ظرفنده‌کی صفحات تظاهری تدقیق وتحلیل ایدیلنجه کوریلرکه هر دولت ، شرق ایله کندینی آز چوق علاقه‌دار کورمش ، اومحیط صاف و پاکرك بول ومنجذب منافعی قارشوسنده بیوك براشتیاق ایله ، بر اشتیاق تنفع واغتنام ایله چرپنه‌رق ، سیاست متخذه‌سنك اك جانلی اساساتی، شرقك خلیای خزائنیله سرمست ایکن چیزمشدر.

اوت ! آرتق پك ثابت برحقیقتدرکه ، زمانمزده ، دنیا سیاستی ، شرق سیاستی حالنی آلمش ؛ دنیا مسائلی ، همان همان شرق مسائلندن عبارت قالمشدر . واقعا بو سیاستلر آوروپاده

دوشونیلیور ، آوروپاده اداره اولنیور . فقط هرحالده شرق ایچون دوشونیلیور ، شرقده تطبیق واجرا اولنیور .

شرقك کندینه کوره بر وضعیتی . کندینه خاص عادات وطبایعی وارکن اونلره تماماً بیکانه اولان آوروپالی سینیورلر ، شرقده کی شئونك همان عادل بر منقدی . شرقده کی حادثاتك بیطرف بر حاکمی کسیلویریورلر . کندیلرینه هیچده عائد اولمیان بر ایشك تدقیق و حلنه مسارعت ایده کلدکلری مقام اعتراضده سویلنسه درحال «مقصدمز بشریتی ظلمدن ، اسارتدن قورتارمق ؛ حقوق بشری حسبةً لله مدافعه ایتمکدر . ایشته بو مقصددرکه شرقده حادث اولان هرمسئله یه بزی علاقه دار قیلیور » دیورلر . بیچاره بشریت ! نه قدر فجیع و ایکرنج املارك سترهٔ فضایحی اولوب قالدی . اوت! مقصدلری بشریتك ظلمدن استخلاصی ایمش ! فقط روسیه ده ظلم واسارتك پنجهٔ خسرانده ایکم ایکم ایکلاین بر قاچ ملیون مسلمانك مدافعهٔ حقوقنده ، عجبا بو مقصد نیچون کوزه تلمیور ؟ یوقسه بو حقوق ، مسلمانلره عائد اولدیغی ایچون حقوق بشر میاننه داخل دکلمی ؟ بحر سیاه حوضه سنده یاپیله جق عثمانلی شمندوفرلرینك بر شرکت طرفندن انشاسی حالنده روسیه یه حق رجحان بخش ایدن بر ارادهٔ حمیدیه یی ، تضمینات حربیه بقایاسنك درحال تأدیه سی تهدیدیله استحصال ایدن وبو صورتله اك

قيمتلی بر حدودده عثمانليلرك النی آياغنی باغلايان موسيو زينوويه‌ف بشريتی ظلمدن قورتارمق ايچونمی اوغراشيوردی ؟

بغداد خطی قرارلاشديغی صره‌لرده عثمانليلری ، تصويری غير ممكن منافع اقتصاديه وحربيه‌يی حاوی اولان شمال خطندن — فصل مخصوصنده تفصيلات كامله واردر — صرف نظر ايتمكه مجبور ايدن وسياحت اخيرهٔ پادشاهی مناسبتيله اعلان ايديلان فقط اعلانی دها برچوق زمان اول تقرر ايلين عفو عموميی ، ويرديكی نوطه‌نك قدرت فسونكاری ديه كوسته‌ره‌رك بالقانليلرك ؟ حاميلكی صفتی طاقنان روسيه حكومتی ، حقوق بشرك اسارتدن استخلاصی نامنه‌می حركت ايديور ؟ عربستانك ايصسز چوللرنده لايعد آلتونلرينك خارقهٔ ابداعيله بيك برچشيدده اختلاللر ياراتان انكليز سياستنك حقوق بشرله علاقه‌سی هانكی نقطه‌ده ؟

سلطان حميدك ادارهٔ شخصيه‌سی آلتنده زواللی عثمانليلق وقار قوميسنی ذلتلر ، حقارتلر ايچنده كوره‌رك قان آغلاركن ، بيچاره عثمانلی حقوقی ، او ظالم اداره‌نك مسكنت ولاقيديسی آره‌سنده قيوريلر وازيلركن ، ييلديز سياستنك برمتكای متينی اولان — فصل مخصوصنده محرردر — وشرقی برپومرانيالی عسكرك كميكنه بيله بدل صايمايان آلمانيامی ؟ بوقسه خطيئات اداره‌سنی تصحيحه اوغراشان پاك ونجيب بر ملتك آياغنه ايپ طاقه‌رق

غیر مسلمه‌یه بخش ایدیلان امتیازات مذهبیه‌یی ، جبر وقوتله استحصال ایدلمش حقوق مکتسبه صورتنده کوسترمك ذهولنده بولنمش ایسه‌ده بوکبی برقاچ خطادن بشقه ، بتون بیاناتی جداً بیطرفانه‌در . بسط حقایق ایتمکله عثمانلیلغه ایتدیکی خدمتدن طولایی مومی الیهه عرض شکران ایتمکه کندیمزی بورجلی بیلیرز .

شان وشرف ملی‌یه قاووشمق ایستینلر، نه‌قدر جدی اولورسه اولسون هرمشکله کوکس کرمکدن چکنمزلر . بزپارلاق هدفزه صوقولمغه متحداً چالشرسه‌ق موفق اوله جغمز طبیعیدر . چونکه مشروع ومتین مساعی ، هیچ بر زمان عقیم قالماز .

حسن فرهاد

شمندوفرلر پولتیقه‌سی

طونه و بوغاز ایچی ایله بحر احمر و عجم کورفزی آره‌سنده طرق مواصله تأسیسی ، استانبول حاکمیتنه هر زمان ایچون شدیداً لازمدی .

حضرت فاتحك ، اسیا و اوروپا قطعه‌لریله ، بحر سیاه و سفیدك نقطهٔ التصاقنده ، ایکی یاقوت و زمرد له مزین جهانگیر- لکه نامزدلك یوزوکی کبی ، و قور و محتشم طوران قسطنطین شهرینی تسخیر ایتدیکی و عثمانلی ترکلرینك بو صورتله اوروپا قطعه‌سنه قطعی اوله‌رق آیاق باصدقلری کوندن بری ، عثمانلی پرنسلرینك الك مزعج و دائمی مشغله‌سی ، ارطغرل و عثمان کبی معظم اجدادك اون اوچنجی عصرده رکز خیمهٔ اقامت ایتدکلری اناطولی شبه‌جزیره‌سنده ، حاکمیتی محافظه و ادامه ایتمك ایدی . نصلکه بر چوق دفعه‌لر ، اسیای سلجوقیه دونمك ؛ واسیانك زمردین یایلالرندن ، بر اشتیاق غنیمتله قوشوب

كلن يكی مستولیلره قارشو قویمق ایچون، اونلرك، غربه طوغری اولان حركتلرنده بردنبره توقف ایتدكلری كورلدی.

بلغراد و پشته‌ده، میدان مجاهده‌یی ترك ایده‌رك عجم و عرب حدودینه عاجلاً یتشمكه، بر قاچ كره مجبور اولدیلر. بر چوق دفعه بغداد سفرینی تكرار ایتدیلر. چونكه ایمپراطورلق پك سریع اوله‌رق واسع مقیاسده بویودی.

اسلامیتك حقیقی مجاهدلری و فوق العاده عسكرلكه مستعد اولان تركلر، حاكمیتی فوق العاده توسیع ایتدیلر.

یاوز سلطان سلیم، سكز سنه‌لك دور سلطنتنده، كردستانی، الجزیره و سوریه‌یی، مصری، مصرك توابعندن اولان یمن و حجازی تسخیر ایتدی. بر عرب شاعرینك دیدیكی كبی « آز زمان ایچره چوق ایش ایتمشدی. سایه‌سی اولمشدی عالمگیر ».

غرناطه‌نك صوك اسلام حكمداری، یازدیغی یأس آمیز فغاننامه‌ده، عثمانلی پادشاهنه « سلطان البرین والبحرین » دیه خطاب ایدیور. فی الحقیقه بو خطابده، هیچ بر مداهنه شمه‌سی یوق. چونكه او صره‌ده آل بایراق، اوچ قطعه ایله درت دكزك سمای خونین محتشمی، هلال سیمین‌ده او سمانك نجم درخشان طالعی ایدی.

شارل كنك سطوتلی رقیبی سلطان سلیمان قانونی؛ طونه‌دن عجم كورفزینه، فراتدن آطلاسه قدر فرمانفرما ایدی.

بو قدر مدید و متتابع اضمحلاللردن صکره. قسطنطنیه صاحبلری بوکون بیله، اوروپا ، آسیا و آفریقاده اجرای سلطنت ایدییورلر. روم ایلی ، آناطولی وطرابلس غربك متبوع حقیقیسی درلر . عرب امیرلری ، مصر خدیوتی الیوم تحت تابعیتلرنده در . واسع امپراطورلق دیوچته بر آغاجدرکه، دالّری، قبه لرله مناره لری ، دیکیلی طاشلرله اهراملری در آغوش ایتمشدر .

آز زمانده چوق توسع ایدن بویله بر دولتك خطیئات اجتماعیه سی ، بالطبع هرکس طرفندن کوریله بیلیر . ذاتاً توسعی ، ضعفنی تشکیل ایدر . چونکه او هیچ بر زمان یکنسق بر قطعه‌یی اداره ایتمه مشدر . بالعکس زیر اداره سنده بولنان قطعات، مختلف حائللرله یکدیکرندن آیرلمش طوپراقلر سه‌ریسیدر مثلا : ردوپله‌ادرنه‌دن آیریلان ماکدونیا ، ارمنستانك یوکسك اوتلاقلرینه حاکم اولان طوروس و آنتی طوروسله شرقدن آیریلان آسیای صغری یایلاسی ، مدنیت عتیقه مرکزی اولان ارمنستان ، کردستان ، حدود غیر معینه‌یی حاوی سوریه و فلسطین ، مقدما معمور ایکن الیوم خراب بولنان الجزیره ، خالی و ایصسز چوللی عربستان، هپ بو سرینك قطعات مختلفه سیدر . بودولتك ، نه بالقانده، نه دهطونه و قافقاسیه‌ده کی حدودی؛ حدود طبیعیه دکل ، بالعکس یکدیکرینه مربوط قطعاتی، بی رحمانه کسوب آییران ، وطریق استیلایی قوتلیلره دائما کشاده بولندیرن

آره‌لرنده ، عصیان تمایلاتی اظهار ایدوب طوریورلر .

احتساسات ملیه‌نك بو عمومی تظاهراتی قارشوسنده، ترکلر طبیعی لاقید قاله‌مزلر .

ماکدونیا وقدیم ارمنستان ویمن کبی اوچ بیوك فساد بومباسنك تهلکهٔ انفلاقی ایچنده چالقانان بو واسع الکاده ، ادامهٔ حاکمیت مجبوریتی ، ترکلری، مفرط بر مرکزیتی اختیاره سوق ایتدی .

ییلدیز، دها دون واسع ایمپراطورلغك قلب ودماغی ایدی. بتون شعبات اداره ، اورادن اقتباس اوامر ایدر ، اك اوزاق ولایتلر ایچون بیله ، اوراده اتخاذ تدابیراولنوردی . ییلدیز ، عادتا ترکیا حیات سیاستنك تجلیگاهی ایدی. حکمدارك آغزندن چیقان هرسوز ، قانون حکمنی اکتساب ایدر وارادات حمیدیه، دائما نافذ وقوتلی اولوردی .

بو واسع الکانك همان هریرنده اقلیتده بولنان ترك عنصری، هر تهلکه‌یه سرعتله آتلمغه، وانتظام و آسایشی اعاده ایتدیکی محللرده طورمقسزین، یکی حادث اوله‌جق تهلکه‌لره یتشمکه مجبوردر . بو حرکتلرده موفقیتك اساسی سرعتدر و سرعتك تامیننده اك حقیقی مؤثرلر ؛ سهیل وسریع وسائط مخابره، یوللر ، شمندوفرلردر . نفوذ دولتك هریرده حکمران اولمسی ایچون مامورین اجرائیه ، اول باول شدیداً محتاج اولدقلری

بو آلتلری تدارك ایتمه‌یدرلر . بونلرسز ، آسایش داخلی‌یی تأمین قابل اوله‌ماز . باخصوص اطراف دشمنلرله محاط . بلغار مانورلرینك شماتت تهدیدی ، ادرنه‌یه برقاچ ساعتلك مسافه‌دن ایشیدیله‌بیلیر . روسلر ، ارضرومه برکوناك یرلرده اردولرینی طوپلامشلردر .

اوستریالیلر ، سلانیكدن بر ثانیه‌انظار اشتیاقی آییرمزلر . یونانیلر ، ماکدونیاده انتریقه چویرمك ایچون چرپینیورلر . ترکیا ، بتون بوکوتو ومحترص نظرله قارشوسنده کورونه‌بیلمك ، حکمفرما اولدیغی طوپراغی مدافعه ایلیه‌بیلمك ایچون واسع الکایی هرطرفدن قوجاقلامش اولملیدر . بونك ایچونده مثلاً ادرنه وماکدونیایی وتا الجزیره وکردستانی استانبوله‌باغلایان شبکات حدیدیه‌یه صاحب بولنملیدر .

بوشبکات اویولده انتخاب ایدلملیدرکه ، بتون شعبات ، بحر سیاهه موازی اوله‌رق ، ترك سفرلرینك دائما مرکزی اولان وقول اردولرینك موجودینی حاضرلایان وحتی ایلك مصادمه‌لره اشتراك ایده‌جك ردیف طابورلرینی مستقلاً تدارك ایدن اناطولی‌یی ، حرکات عسکریه پلانلری اوزرینه منتظم وحاکم پارچه‌لره آییرمش اولسون . اقسامدن بهرینك اردو ایله دائمی برارتباطده بولنمسی ایچون ، خطوطك آقینتیلی اولمسی لازمدر .

خلاصه حاكمانه ووطنپرورانه ترسيم ايديله‌جك وياپيله‌جق شبكات مخابره ومواصله ، تركيا ايچون خارق‌العاده منافع حربيه اظهار وتأمين ايدر . بو ، ايمپراطورلق ايچون شانلى براستقبالك اساسى وبرحيات ومماث مسئله‌سى اوله‌جقدر .

بك مهم اولان بونقطه ، سلطان حميد حكومتنك بيله نظردقت ونفوذندن قورتولامامشدر .

سلطان حميد ، برشمندوفر پولتيقه‌سنه مالك اولمق مجبوريتنده ايدى ومالك اولدى . اوتوز بوقدر سنه‌لك دورهٔ سلطنتده شمندوفرلر انشا وايشلتمه‌سى حقنده ، صاحب ، اولديغى نظرى بر پلانى موفقيتله تعقيب ايتدى . فقط شايان حيرتدر تشبثلرنده‌كى فكرلر واملار ، درسعادتدن دكل هپ خارجدن كليوردى .

مخصوللرينه مخرجلر ، سرمايه‌لرينه تمتعلر تحريسى مقصديله كيتدكلرى يرلرى معمور ايدن اوروپا وغربليلر ، سرمايه‌لرينى دها اى نما ويره‌جكى ايچون ، تركياده شمندوفرلر انشا وايشلتمه‌سنه دوكمكه باشلاديلر . دوكيلان سرمايه‌لرك جالى اثرلرى اولان ترنلر ، بوكون بالقانى باشدن باشه قطع ايدييورلر . خالص ترك ايشى اولان حجاز خطى مدينه‌يه واصل اولدى . يارين شامى مكه‌يه باغلايه‌جقدر . اكثريسى

حیز حصوله کلمش اولان بو مختلف تشبثلر ایچنده اك مهم اولانی، بوغاز ایچنی، عجم کورفزینه باغلامق مقصدینی تعقیب ایده‌نیدر. یعنی همان همان انشا آتنه باشلانمش فقط بر چوق زمان دها آرزو و تمنیده قاله جغی طبیعی بولنمش اولان بغداد خط کبیریدر.

بغداد شمندوفری

آناطولی ، بالقاندن صكره دول معظمه‌نك ساحهٔ استيلاسی ، واحتراص ورقابتك صحنهٔ اجراسی اولدیغی کوندنبری ، اوروپانی هند دکزلرینه ربط ایتمك فكری وجود بولمشدر .

ثمرهٔ موفقیتی ، حق رجحانك تأمینی اولان بو مجادلاتده تشبثات اقتصادیه ، مقاصد سیاسیه‌یی دائما اورتر واونلره معاونت ایدر . بالقانلرده اغتشاشلر ظهورندن دها اول بغداد ایشی ، برچوق زمان نظر دقتی جلب ایتمش وشرق مسئله‌سنی یکی بر طرزه صوقمشدر .

اول امرده بوغاز ایچندن عجم کورفزینه قدر ممتد بر شبکهٔ حدیدیه انشاسندن بحث اولنیور وحلول ونفوذك الك شایان حیرت بر واسطه‌سی اولان بو خطك جانلی و بول منافعی ، معظم رقیبلری (دول معظمه) دهشتلی مجادلاته سوق ایدییوردی .

طبیعی بوخصوصده‌کی واسع پروژه‌لر ، اول باول خطك

کذرکاهنی اعمار واستملاکه معطوفدر . چونکه شمندوفر تشبثاتی آلتنده.هرزمان بر مستملکه پروغرامی کیزلیر .

ترقینك سائق وناقلی اولان لوقوموتیفلر ، بالطبع اسکی بابل ونینوا ایمپراطورلقلرینی ، مشهور بغدادی،بیك سنه‌لك براویقودن بیدار ایده‌جکدر . افکار اهالی‌یی حالا اوقشایان حکایات شاعرانه‌سیله، خلیفه‌لر زماننك احتشام وخارقه‌لرینه عائد خاطره‌لریله ، عرب طرز معماریسنده‌کی جامعلری ،تاج روحانی شکلنده‌کی قبه‌لری ، پازار وکاروانسرایلرینه هارون-الرشیدك اسرار انکیز شهری ، بغداد،کورینیورکه، شمندوفر متشبثلرینه،غیرقابل مقاومت بر جاذبه اظهار والقا ایلیور .

رایلرك اوروپایه قدر تمدیدی، هر کسك،هر متشبثك آز چوق خیالنی اوقشایور. بوخصوصده‌کی پروژه‌لر ، اونلری طوغوران احتراصات قدر متعدد ومتحولدر .

آلتمش سنه وارکه لوندره‌ده ، فرات ودجله‌ده کمیجیلکدن وبغداده وصول وسائطندن بحث اولنیور .

عوام قمارهسنده‌کی تکالیفات مکرره،افکاری ، اوروپانی هندستانه ربط ایچون،الجزیره‌دن کچه‌جك بر خطك انشاسی تصورینه تأنیس ایتدیلر .

اسکندرون کورفزنده‌کی سویدیه‌دن، عجم کورفزنده کائن

کویته قدر ممتد، بر شمندوفر تأسیسی مقصدیله (١٨٥١) ده بر شرکت تشکل ایتدی .

١٨٥٦ ده شرکتك مدیرلری بولنان جنرال سیر فرانسیس کسنه‌ی وم . ویلیام آندرو، باب عالیدن، بر امتیاز فرمانیله کافی مقدارده تمتع تأميناتی استحصال ایتدیلر . فقط بو تأمینات ایچون قارشـولق بولنه‌مادیغندن، حصه‌دار قیدی معامله‌سنی آچه‌میه‌رق، امتیازلرینی مرور زمانه اوغراتدیلر .

١٨٧٢ یه طوغری سـویدیه — کویت خطی تکرار جانلاندی. تقریباً بیك درتیوز کیلومترو بوینـده اولمق اوزره خطه ، اون ملیون استرلینغ لیراسی قیمت تخمین اولنیوردی . فقط گذرگاهده پك آغیر موانع طبیعیه واردی .

مبدأ اوله‌رق بحرسفیدك اهمیتسز و آتیسز بر اسـکله‌سی انتخاب اولندی‌که، ساحلی اسکندرون قدر امین دکلدی . برقاچ طونه‌لی آز یلکن قایقلرندن بشـقه، مراکب بحریه‌نك سـیر وسفرینه بیله غیرمساعددی . باخصوص خط ، حلبدن بشـقه هیـچ بر مشهور شهردن کچمیـوردی . ایش اوقـدر خیالی کوروندی‌که، اسکـندرون کورفزینه حاکم اولان قبریسك انکلتره طرفندن اشـغالندن صـکره بیله موضوع بحث اوله‌مادی .

سویشك کشادندن صکره، اسماعیلیه‌یی کویته شـمندوفرله ربط ایتمك دوشونلدی. فقط فکر ، ینه خیالی کوروندی .

عربستانك قوملى ، بدويلى، ايصسز بيابانلرينى قتورسزجه كچمك ، اوتوز بش قرق سنه، اول حقيقى بر جنت ، تلقى اولنيوردى . معمافيه حال حاضرده اوموانع، قطعياً قابل اقتحامدر .

اولجه مجهول اولان ويولك، مختلف فاصله‌لرله، متعدد نقاطنده سياحلره آرامكاه اولان، نجد قوناقلرى. اليوم هر كس طرفندن طانمشدر. دينه‌مزكه، برچوق عرب مشايخنك حاميسى ومصرك صاحبى اولان انكلتره، اسكندريه‌يى هندستانه شمندوفرله باغلامق خصوصنده‌كى فكرندن واز كچمشدر .

روسلرده، بحرسفيددن ايران كورفزينه قدر برخط تأسيسنى بر لحظه دوشونمشلردر . ولاديمير قاپنيست، بر سنديقه تشكيل ايده‌رك، كذر كاهى پك قيصه تعيين ايتمش وپروژه‌سنده خطى شام وسوريه‌دن كويته ممتد كوسترمش و بغداد جهتندن كربلايه، برده شعبهٔ مواصله اوزاتمشدر . تقريباً سكز يوز كيلومترواوله‌جق اولان بوخطك انشاسى تصوريده، موفقيتسزلكه دوچار اولدى .

معمافيه آناطوليده شمندوفرلر انشاسى امتيازلرى توالى ايديوردى .

آيدين رايل واى، شركتى ١٨٥٦ ده بوكونك معمور وقيمتلى اولان برشبكه‌نك، ازمير ـ دينارخطنك، انشاسنه باشلايوردى .

برقاچ سنه صکره، بشقه بر انکلیز قومپانیه‌سی ، ازمیر ـ قصبه شعبه‌سنی انشایه باشلادی وبالآخره بوخطی آلاشهره قدر تمدید ایتدی .

۱۸۹۴ده بوتشبث، بر فرانسز تشبثی ماهیتی آلدی . ویوکسك یایلالره چیقمق ایچون، کیلومترو تأميناتیده اخذ ایدلدی. نهایت ۱۸۹۶ده مقصدینه واصل اولدی .

بوایکی شبکه ، بطیء ومصرفلی کاروان اصولی قارشوسنده، نقلیات سریعه‌یی تأمین ایده‌رك، قطعه‌نك منابع زراعیه‌سنی تنظیم وتوسیع وازمیری ، شرقك مهم برمرکز تجاریسی حالنه ایصال ایتدی . نهایت فرانسز ـ باجیقاسرمایه‌سی، قرق کیلومترولق مدانیه ـ بروسه خطنی انشا ایتدی . وبوصره‌لرده حیدرپاشادن ازمیده ممتد آناطولینك ایلك خطنی، ترکلر بالذات انشا ایتدیلر .

۱۸۷۱دن ۱۸۷۳ه قدر، مهندس وورتم بورژوواوویلهلم فون پره‌سل طرفندن انشاسنه نظارت ایدیلان ویوز کیلومترو طولنده اولان بوخط ، بغداد خط کبیرینه بر مبدأ مناسب اوله‌بیلیردی. مع مافیه اوزمان بو،هنوز پره‌سلك تصور ذاتیسنده قالمشدی .

اوپره‌سل که، بتون آناطولی‌یی احاطه ایده‌جك برشمندوفر پروژه‌سی ترتیب ایتدیکی ایچون، درسعادتده بیوك برشهرته نائل اولمشدی .

پره‌سلجه، اناخطی ؛ سیواس، دیاربکر، موصل، بغداددن

گچەرك كويتە واصل اولەجق و «مركز خطی» عنوانی آلەجقدی. بوكا مقابل، ارضروم خطی « شمال »، قونيه خطی « جنوب » خطلری نامنی آلەجقلردی .

پرەسل پروژەسنی قبول ايتديرەمكسزين ١٩٠٢ دە وفات ايتدی . حكومت عثمانيه ؛ فائدەسز بر ايشلتمە تجربەسندن صكرە اذميد خطنی اولاً بر انگليز غروپنه، دها صوكرە آلمان سرمايەدارلرە ايجار ايتدی .

موسيو الفرد قولا ١٨٨٨ دە موجود خطی، كيلومترو باشنە كافی بر تأميناتلە ايشلتمك و اذميدی، گچی تويی تجارتيلە بتون دنيادە مشهور اولان آنقرەيە باغلايان، بر شمندوفری انشا ايتمك امتيازلرينی استحصال ايتدی . موسيو قولا ، « دويچە بانق دو برلين » ايلە بر استونغارت بانغاسی نامنە حركت ايديوردی كە ، بو ايكی مؤسسهٔ ماليە ، ١٨٨٩ دە « آناطولی عثمانلی شمندوفر قومپانيەسی » ناميلە و آلمان سرمايەسيلە بر شركت تأسيس ايتدی .

اوچ سنە صكرە انقرە خطی ايشلمكە باشلادی .

آلمان قومپانيەسی، عين زماندە اسكيشهر ـ قونيه شعبەسيلە سيواس و دياربكردن بغدادە قدر اوزامسی احتمالی بولنان انقرە ـ قيصريه شعبەسنك انشاسی امتيازينی آلدی .

اسكيشهر ـ قونيه خطی ١٨٩٦ دە اكمال ايدلدی . بو خطك انشاسندە مشكلاتە تصادف ايدلمدی . بو خط ، اذميددن اسكيشهرە

قدر ، ترك اسویچره سنك محتشم و مرتفع چیدلرنده ، سکز یوز مترو قدر یوکسلدکدن صکره ، دوز و زمردین بر صحرا اوزرندن کچرکه ، اورالرده ، غوده فروو ا ده بو یبون اهل صلیبی ، مدهش بر آچلق و صوسزلغه دوچار اولمشلردی .

اوچنجی قونرادن صکره فره‌دریق باربار وس ده ، اجرا ایتدیکی سفرلرده هیچ بر مهمانتو ازلق کوره مدیکی ، اوتهی یرلردن سفیلانه قاچمغه مجبور اولمشدی .

ترك حاکمیتنه خلف و سلف اولان ایکی شهری ؛ مشهور سلجوقی پایتختی قونیه ایله ، شرق بیزانسنك قرالیچه سی اولان استانبولی ، یکدیکرینه باغلایه رق ، متعظمانه فریادلریله اطرافی ایکله تن لوقوموتیفلر ، عثمانلیلرك خیال وغرورینی اوقشایورلر .

ازمید _ قونیه خطی موفقیتله اکمال ایدلدی . فقط انقره _ قیصریه خطنك پك مصرفلی اولدیغنه حکم ایدیله رك ، درحال ترك اولندی . بغداده قدر تمدید امکانی ده ، برابرجه سوروکلیوب کوتوردی .

او زمان ، بو خصوصده‌کی انتریقه‌لر ، استانبولده دها زیاده بر شدتله دونمکه باشلادی . هر سفیر ، عالمانه و ماهرانه اداره ایتدیکی مانورالریله ملتنك ، پروژه‌لرینی ایلری یه سوریوردی .

بر قاچ سنه دوام ایدن بو کورولتیده ، غلبه‌نك کیمده قاله‌جغی

مجهول و مشکوك ایدی. مع مافیه ییلدیزده آلمان نفوذی لاینقطع چوغالیوردی و نهایت آلمانلر غلبه چالدیلر .

اناطولی شمندوفری شرکتی هیئت اداره‌سی رئیس دوقتور سیمن، ۱۸۹۹ده، قونیه‌دن تجم کورفزینه ممتد، بر شمندوفر خطی انشاسی امتیازینی استحصال ایتدی .

خطك بو استقامتنی، تأثیرات خارجیه سوقیله انتخاب و اختیار ایتمشدی .

روسلر خصوصیله شمال (ارضروم) خطندن پك قورقیورلر ایدیلر .

ارضرومه چوقدنبری کوز دیکن روسلر، قدیم ارمنستانده، ترکیا قوتنك سریعاً طوپلانمسنه مساعد، بر آلمان خطنك انشاسنی بالطبع ایی بر کوزله کوره‌مزلردی .

روسیه سفیری موسیو زینوویه‌ف تشبثه و تشبثك احتوا ایتدیکی تهلکه‌یه، مانع اولمق ایچون باب‌عالی‌یی تهدید و برلین معاهده‌سیله تقرر ایدن، تقریباً اللی یدی میلیونلق، تضمینات حربیه بقایاسنك، درحال تأدیه ایدلمسنی طلب ایتدی .

« بحر سیاه حوضه‌سنده — او زمانه قدر یاپلمش اولان خطلر مستثنا اولمق اوزره — شمندوفر خطلری انشا و ایشلتمه‌سی امتیازلرنده، روسلرك حق رجحانی اوله‌جغنی » حاوی براراده سنیه استحصال ایدنجه‌یه قدر طلبنی کیری آلمدی .

شمال خطی، بو یولده قپانه‌رق و مرکز (انقره) خطی کذرکاهیده،غیر قابل مرور کوریله‌رك ، آلمان مهندسلر بالمجبوریه جنوب استقامتنی اختیار ایتدیلر .

حکومت عثمانیه نامنه نافعه ناظری ذهنی پاشا و دویچه بانق نامنه م . آرتور وینر و آناطولی شرکتی نامنه م م . زاندر و هوکنن طرفلرندن « خطك آناطولیدن ایران کورفزینه قدر تمدیدینه » دائر عقد مقاوله اولنه‌رق آلمانلر ، مقصدلرینه واصل اولدیلر .

٥ مایس ١٩٠٣ ده امضا ایدیلان بو مهم وثیقه، بو کونده،تشبثك شرطنامه‌سی مقامنده مرعی‌الاجرادر .

بو احوالك هیئت مجموعه‌سی، بغداد ایشنده‌کی موفقیتك صفحات مختلفه‌سیدر .

١٩٠٣ مقاوله‌سی،ایلك نظرده،امتیاز صاحبلری ایچون پك فائده‌لی کورینور .

اناطولی شرکتی واقعا خطك تمدیدی امتیازینی استحصال ایتدی . فقط،حیدر پاشا ـ انقره و اسکیشهر ـ قونیه خطلرینی،طقسان طقوز سنه یعنی اصل شبکه ایچون قرارلاشان اوزون بر مدتك ختامنه قدر ایشله‌ته‌جك ایدی .

آنا خطی ، اناطولینك قلبی دیمك اولان قونیه مرکزینه صاحب و ازمیر ایله استانبوله مربوطدر .

اولا، ارکلی یه قدر واسع بر منخفضدن صکره، طوروسی و آطنه‌یی کچوب جیحون وادیسنه چیقار چیقماز، شرقه طوغری توجه ایده‌رك، بیره‌جکك بر قاچ کیلو مترو جنوبنده فراته واصل اولور. نهری کچر، شمال شرقی‌یه متوجه اوله‌رق موصله وارر و دجله وادیسنی تعقیب ایده‌رك بغدادی بولور. و کربلا نجد و زبیردن‌ده کچوب، شط العرب اوزرنده بصره‌یه واصل اولور.

ایشته کوریلیورکه بو واسع شبکه، اناطولینك متعدد محصولات مرکزلرینی بر برلرینه باغلایور. شمباتی، قسطمونی، حلب، اورفه، ماردیندن کچوب زبیری، عجم کورفزنده تعیین ایدلمش اولان بر نقطه‌یه ربط ایدییور.

استانبولدن عجم کورفزینه قدر اولان مسافه، همان همان پاریسدن استانبوله قدر اولان مسافه راده‌سنده‌در.

رسمی و صحیح بر خریطه موجود اولمادیغندن، خطك طول حقیقیسی معلوم دکلدر. فقط ایکی بیك اوچیوز کیلو مترو تخمین ایده‌بیلیرزکه شمباتیله و توسیع ایدیلان اقسام ایله برابر اوجبیك اللی کیلومترویی بولور.

تك خطلی اولسه بیله بویله، واسع بر شبکه‌نك، انشاسی بیوك بر سرمایه‌یه احتیاج حاصل ایدر. باخصوص، صرف ایدیله‌جك

پاره ، بر چوق زمان تمتعدن محروم اوله جق . مع مافیه امتیاز ، صاحبلرینه واسع بر تمتع تأميناتی بخش ایدییور .

انشایه تخصیص اولنه جق سرمایه نك احتسابله ، تمتعه مخصوص اولمق اوزره ، کیلومترو باشنه سنوی اون ایکی بیك و ایشلتمه مصارفنه مقابل درت بیك بشیوز که جمعاً اون آلتی بیك بشیوز فرانق تأمینات تعیین اولنمشدر .

حاصلات ، هر شیدن اول ایشلتمه مقابلی اولان درت بیك بشیوز فرانغك تأدیه سنه خدمت ایده جکدر .

اون ایکی بیك فرانغه گلنجه : « اونك ، شرکت ایله حکومت آره سنده بر ائتلاف مخصوص ایله تعیین اولنان خصوصی بر قارشولق اوزرندن آلنمسی ، قطعیاً تقرر ایتمشدر » .

ایشه باشلامق ، بو قارشولقلره متفرع معاملاتك اکمالنه باغلیدر . خطی انشا ایچون ، عهداً هیچ بر مهلت تعیین ایدلمه مشدر .

علی العاده خط ، سرعت و تجارت ترنلرینك ساعتده ، وسطی اوله رق ، یتمش بش کیلو مترو کیتمسنه مساعد اوله جقدر . بناءً علیه : دیك یوقوشلردن و نصف قطری آزمنحنیلردن اجتناب ایتمك لازم کلیر . بو حاللر صرفیاتی ، و قیمت بالغه یی خیلیدن خیلی یه تزیید ایدر .

بو فداکارلغه مقابل شرکت ؛ شط العرب اوزرنده و دجله

ايله فراتده واپور ايشلتمك حقى . بغداد وبصره وعجم كورفزنده ليمانلر انشا واداره‌سى ، شام ومرسين ليمانلرى آره‌سنده، بحرسفيده مربوط بر شعبه تمديدى امتيازلرينى الده ايتدى .

١٩٠٣ امتيازى، اناطولى شركتنى، بالطبع پك پارلاق برحاله قويدى . فقط اول باول شو ايكى مهم مسئله‌نك حلى لازم كليوردى .

١ — . تشبثك موفقيته ايصالنده، نه كبى شرائط صناعيه‌يه احتياج واردر .

٢ — . معاملات ماليه‌نك، نه‌يولده تنظيم واداره‌سى لازم كلير .

خطك كذركاهى، پك مهم طوپوغرافيا مشكلاتى كوسترمز . يالكز اوجيبك بشيوز متره‌يه واصل اولان طوروس سلسله جبالنك مركز كتله‌سنده، بعض مشكلاته تصادف اولنور .

ايكيوز مترولق ارككلى — بولغورلى شعبه‌سى، هيچ برمانعه‌يه تصادف ايتمز .

خطك باشنده بولنان قونيه ١٠٢٧ مترولق بر ياىلاده كائندر . كذركاه ، موقت منتها اولان بولغورلى استاسيونه قدر بو ارتفاعى محافظه ايدر .

اوراده ايكنجى شعبه باشلار . بوشعبه، طوروس سلسله

جبالی بویجه اوزامق مجبوریتده‌در . بونکده انودلری اکمال ایدلمشدر .

بوسلسلهٔ جبال ؛ فره‌دزیق بارباروسك اولومنی بولدیغی صولرله، طرسوسی اروا ایدن دره کنارنده، دکزسویه‌سنه قدر بردنبره آلچالیر . خط، اورادن اعتباراً شمال شرقیده‌کی میشه‌لك بوییجه یوکسلیر . واسع برمنحنی‌یی چیزه‌رك اون اون ایکی کیلو مترولق خلزونی برتونله کیرر . که مشهور سمپلون تونلنك حفرو کشادنده بولنان مخصص مهندسلرك پروژه‌لرینه ابتنا آچیلان بوتونل ، سیحون ایرمغنده نهایت بولور .

بوشعبه ، دهاچوق تاسیسات صناعیه‌یه محتاج اولدیغندن پك بهالی‌یه مال اوله‌جقدر .

آطنه‌دن صکره خط ، بحر سفیدك متبسم ساحللرینی ترك ایده‌رك کور داغك ، قیالی، یالچین اراضیسنه کیرر. فراتی کچر . الجزیره بطاقلقلرینه طوغری ایلرلر . کردلرله مسکون اولان ماردین طاغلری اتکلری بوییجه، دجله اوزرنده ونینوانك محتشم خرابه‌لری قارشوسنده‌کی موصله قدر وارر . بغداددن جنوب غربی‌یه‌طوغری تمایل ایده‌رك، داماد پیغمبری حضرت علینك مقبر مقدسنی محتوی اولدیغی ایچون، مسلمان شیعیلر نظرنده پك محترم اولان، نجف وکربلا شهرلریله تماسده بولونمق اوزره تکرار فراتی کچر . صکره برمنحنی‌یی تعقیب ایده‌رك

شط العرب اوزرنده‌كی بصره‌یه‌ واصل اولور. مع مافیه عربستانك
ونديكی ديمك اولان بصره ، اهمیتسز وبچه‌سز لیمانیله بو مهم
خطك ، منتهاسی اولمغه یارامیه‌جقدر .

خطه منتها اولمق ایچون، كویت دوشونیلیوردی . كویت ،
درین و كنیش اولان امین ومحفوظ لیمانیله عجم كورفزینك
شبهه‌سز اك مكمل اسكله‌سیدر . فقط كویت شیخنك حامیسی
اولان انكلتره ، احداث ایتدیكی برمسئله‌ٔ سیاسیه اوزرینه
قومپانیه‌یی كویتی انتخابدن واز كچردی .

شمدی منتها اولمق اوزره ، شط العرب اوزرنده‌كی فاو دن ،
كارون نهری اوزرنده‌كی محمره‌دن بحث اولنیور . مع مافیه دها
هیچ بریسی ترجیح وانتخاب ایدلمدی .

نصلكه ٢٧ كانون ثانی ١٩٠٩ تاریخنده عثمانی مجلس
مبعوثاننده ایدیلان براستیضاح اوزرینه تجارت ونافعه ناظری ؛
خطك كویتده‌می یوقسه فاو ویا بصره‌ده‌می ویاخود دیكر بر نقطه‌ده‌می
نهایت بوله‌جغی هنوز نه حكومت نه‌ده شركتجه معین دكلدر
دیمشدر . ذاتاً قومپانیه بعض قطعی احوال طولاییسیله بصره
ایله بغداد آره‌سنده‌كی خطك انشاسندن ، انا خطك اكمالندن
اول وازكچمكه مجبور اوله‌جقدر .

هله ترکلر ، بو جهته عسکر سوقی اقتدارینی الده ایتمه‌دن عجم کورفزنده، المانیا وانکلتره آره‌سنده بر خصوصی ائتلاف وقوعندن شدتله چکینزلر .

ایشته تفصیلات مبسوطه کوستریبورکه ، بغداد صحرالری برچوق سنه دها لوقوموتیفلره جولانکاه اوله‌میه‌جقدر .

خطك ، تخمیناً اوچبیك کیلومترو طولنده اوله‌جغی سویلنمشدك . بوقدر اوزون بر خطه قیمت تقدیری حقیقةً مشکلدر . مع مافیه بوکامشابه خطلرك مصارف انشائیه‌سی معلوم اولدیغندن، واسلره ابتداءً یاپیله جق تیاسلر، بزه بوخصوصده اولدقجه صحیح برفکر ویره‌بیلیر . سلانیك ـ استانبول التصاق خطی دیرکتوری موسیوره‌یك حسابنه کوره، ترکیاده شمندوفر انشا وایشلتمه مصرفی کیلومتره باشنه وسطی اوله‌رق ١٨٩ بیك یوز اون فرانقدر .

بوپاره ، عرصه بدللرینه ، مصارف انشائیه‌یه ، تأسیسات ابتدائیه وطبیعیه‌یه ، ثابت ومتحرك ادوات ولوازم سائره مصارفنه شاملدر .

شو حالده بر متره قرق درت سانتیم کنیشلکنده اولمق اوزره ، بغداد خطی انشاوایشلتمه‌سی مصارفی اوله‌رق ، کیلو مترو باشنه، ایکیوز بیك فرانق قبول ایدیله‌بیلیر .

طبیعی شعبانه کوره بو مصرف، مهم صورتده ، دکشه

بیلیر . فقط بو ایکیوز بیك فرانق، بتون خطك تقدیر قیمتنده، بزم ایچون کافی بر مقیاسدر .

بو حسابه کوره بتون خط آلتیوز ملیون فرانق سرمایه‌یه محتاجدر . حصه سندلرینك اخراجی ، فرات وشط العربده لیمانلر انشاسی کبی مصارف ومصارف مختلفهٔ متفرقه‌ده بو حسابه علاوه ایدیلیرسه، کوریلور که خطك اکمالی ایچون ، لااقل یدی یوز ملیوندن سکز یوز ملیون فرانقه قدر چیقه بیلیر، بر سرمایه لازمدر .

انشاو ایشلتمه مصرفنی تخمین، نه قدر کوچ ایسه، کیلومترو باشنه کله‌جك حاصلاتی تقدیرده اوقدر مشکلدر .

بغداد خطی ، اوروپایی هندستانه باغلایان یوللرك اك قیصه وسریعیدر . ماورای شرقه کیده‌جك اولان سیاحین ، بوکده خفیف ، بهادە آغیر اولان اشیا ، احتمال که هند پوسته‌سی سویشدن انحراف ایده‌رك بو خطی اختیار ایده‌جکدر .

برندیزی وبحر احمر طریقیله لوندره‌دن بومبایه، لااقل اون درت کونده کیدیلر . حالبوکه ویانه ، استانبول، بغداد، کویت طریقیله عین مسافه ایچین اون کون کافیدر .

مع مافیه . سیاح نقلیاتی . ذاتاً اهمیتسز بر تمتع براقیر . اوروپادن ایران وهندستانه ومقابلةً هندستان وایراندن اوروپایه

وقوعبوله جق ترانسیت سوقیاتنه‌ده بر اهمیت عطف اولنه‌مز هر شیدن اول بیلنملیدرکه اصل تجارت یولی دکردر .

دکر خطلری ، کولونج بر زمان قازانجنه مقابل ، مصرفلی بر نقلیه‌یی ، و بر قاچ دفعه اقطارمه‌یی استلزام ایدن شمندوفر خطلرینه دائما رقابت ایدر .

بغداد خطی کبی واسع اولان بر شبکه، آنجق تجارت داخلیه ایله یشایه بیلور .

کچریکی طوپراقلرك خاصهٔ انباتیه‌سنی تزییدایله غداسنی تدارك ایده‌بیلیر . اونك ایچون اول باول ، مقدما پك معمور ایکن الیوم خراب بولنان، کذر کاهده‌کی قطعاتك اعمار واصلاحی لازمدر .

فقط بو اصلاح واعماره معطوف اولان مساعی ، کیم بیلیر قاچ بیك مشکلات ایله ، نه قدر قربانلر ویره‌رك ثمره‌دار اوله‌بیله‌جکدر ؟

بو خصوصده افکار پك متحول ومختلفدر . ترکلر ، پك بیوك امیدلرله خطك اکمالنه انتظار ایدییورلر .

قونیه — ارکلی خطنك، ٢٥ تشرین اول ١٩٠٤ ده، اجرا ایدیلان رسم کشادنده سلطانك مرخصی اولان طرخان پاشا افتخار و ابتهاج ایله تشبثی شدتله آلقشلایور و « بو خط ، طوپراغی پك منبت اولان واسع ولایتلردن کچه‌جك ، ایکی

بیوك دکزی برلشدیره جکدر . کذرکاهده کائن شهرلرك رفاه و عمرانی ، سکنه‌سنك ثروت وسامانی تزیید وتجارت ؛ مدنیته یکی ومدبدب مرکزلر تولید ایده جکدر . » دیوردی.

آلمانیاده پك زیاده انتشار اتمش بر فکره کوره ، بوشبکهٔ حدیدیه ، آثور وکلدانك ، بش التی بیك سنه اولکی پارلاق مدنیتنی ، اسکی احتشام وعظمتیله ؛ بشریت مترقیه اوکنده جانلاندیره جق ، اواختیار قطعه‌نك شرکتلرینی ، انسانلرینی وبالطبع افکار واجتهاداتی ، کویاکه یکیدن تکوین ایده جکدر . ساکنلرینه ثروت وسامانلر ، رفاه وعمر انلر صاچان اوطوپراقلرك هنوز مزیات طبیعه‌یی محافظه ایتدکلرینه ، صیق صیق تصادف ایدیلان قوناق محللری ، واحه‌لر پك پارلاق بر دلیلدر .

اوروپانك فعال ووسائط کافیه ایله مجهز سرمایه‌دارلری ، او محصولدار طوپراقلرك مبذول یتشن بغدایی ، پاموق ومیوه‌لرینی ، دنیانك هرطرفنه طاشیه‌جقلر وبرچوق معدن کوری ، مبذول معدنلر منابعنی ، کشف ایده‌رك ، قطعه‌یی طاننماز بر حاله کتیره جکلردر . ایشته سحارو طاتلی امیدلر ... ! جاذب ومشعشع خیاللر !

فقط بوامیدلر ، بوخیاللر بتون اساسدن محروم دکلدرلر . الیوم ایشلمکده اولان خطلرك کچدیکی یرلرده حصوله کلن تجددات اقتصادیه وزراعیه ؛ انشا ایدیله‌جك خطوطك ، بوخیال وامیدلری شکل حقیقته صوقه جغنه براعت استهلالدر .

نصلكه ایشلمکده اولان خطك كچديكى بتون ولايتلرك اعشارى تزايد ايديبور .

زراعى اولان مملكتلرده تجدد وترقينك الك قطعى دليلى ايسه، حاصلات ارضيه‌نك، تزايديدر . اناطوليده، اصول زراعت ووسائط نقليه، بالطبع پك ابتدائى برحالده‌در . مثلا : قرمان صحرالرنده تنبل وبطى ترك كويلولرى، تارلالرينى، اوجى دميرلى بر قازيق ايله ياخود آغاج اوجلى برصاپان ايله سوريبورلر . سوقيات ونقليات ايچون اوكوزلر ايله جر اولنور ، آغير ايكى تكرلكلى ارابه‌لر قوللانيليوركه ، غيچرتيلرى حساس و منور قولاقلره حزن وتأثرلر ، اميدسزلكلر القا ايدييور .

آنا طولى شركتى، تجارت داخليه‌يى توسيع وبالنتيجه منفعتنى تأمين ايچون برچوق مساعيلر صرف ايتدى .

بتون استاسيونلرده مكمل آلات زراعيه دپولرى كوريلور . شركت اوآلاتى ؛ استعمالى ياواش ياوش اوكرنمكه باشلايان زراعه اوجوز فيأتله صاتيور .

١٩٠٦ سنه‌سنده يالكز آطنه ولايته ايكى ميليون فرانقلق زراعت ماكنه‌لرى ادخال ايدلمشدر . بو ولايتده تجارت، بش سنه ظرفنده ايكى مثلى ترقى ايتمشدر . شمندوفرلر انشاسى قصديله كان اجنبيلر . باتانس زرعى اصولنى اولا اسكيشهره ادخال ايتمشلردر . كه زراعتى ، شايان حيرت نتايج ويرمشدر .

قونیه اوواسنده‌ده پاتاتس زراعتی ایچون مأمورین حکومت چیفتجیلری تشجیع ایدییورلر .

۱۹۰۶ سنه‌سنده مزروع اراضینك مقداری بر سنه اولکندن یوزده ۱۱ فضله ایدی .

قونیه ولایتی هر سنه ازمیره مضاعفاً متزاید مقدارده حبوبات سوق ایدییور . آفیون قره حصاری نقلیاتی ، اون سنه‌ده بره یکرمی نسبتنده تزاید ایتدی .

ازمیر - قصبه خطیله هر ایکی قره حصاردن کچن آناطولی خطك ۱۹۰۹ سنه‌سی ابتداسنه قدر التصاق ایتمه‌مش اولدیغی نظره آلمق لازمدر .

واقعا اوزمانه قدر التصاق خطی واردی . فقط اوفق بر ایلك قالدیرلمه‌سیله اوالتصاقده مرتفع اولیوردو آناطولی شرکتی عادی بعض سببلردن طولایی التصاقك دوامنه مانع اولیوردی .

مکمل فقط آز ایشلك اولان حیدر پاشا لیماننك امتیاز صاحبلری ، بر سوق طبیعی ایله ازمیره آقان اشیای تجاریه‌یی ، استانبوله چکمك ایچون صرف مساعی ایدییورلر . حالبوکه بوتقدیرده یول ۱۰۰ کیلومترو دها اوزایه‌جق ، اشیا پك غالی فنار رسومنه تابع ، قپالی بر دکز اولان مرمره‌یه واصل اوله‌جقدر . بوده بالطبع تجار وزراعك ضررینه‌در .

خطك کذرکاهنده‌کی شهرلرك نفوسیده شایان حیرت بر

درجه‌ده آرتمشدر . اجرا ایدیلان صوك تحریر نفوس، بو خصوصده بزه اولدقجه صحیح معلومات ویریور .

نفوسی ایکییوز بیکدن اوچیوز بیکرمی، بیکه واصل اولان واوچیوز ملیونلق بر تجارتی بولنان ازمیردن قطع النظر ، بتون یوقسولقلره رغماً ، مثلاً آلاشهر نفوسی اون بش بیکدن یکرمی بش، بیکه . آفیون قره حصاری نفوسی یکرمی بیکدن اللی بش ویا آلتمش بیکه ارتقا ایتدی . نفوسك بو صورتله تزایدی ،بالطبع صنایع زراعیه واعمالیه‌ده‌کی نقصانلری اکمال ایده‌جك ومحصولات ومصنوعاتی فوق العاده تزیید ایلیه‌جکدر .

قونیه اطرافنده ، بیوك مقیاسده معدن اوجاقلری امتیازندن ومانغانز ، قروم ، چینقو ، باقر ، سیملی قورشون ،جیوه کبی معادنك مبذولیتندن بحث اولنیور . معادن نظامنامه‌سی دها سربست برحاله کلنجه ، بو خصوصده‌کی مراجعتلر ، بالطبع چوغاله جقدر .

ذاتاً بتون آناطولی تقدیرو تخمینی غیر ممکن بر ثروت یتاغیدر . شانلی استقبالی ، ایرکج شمندوفرلردن بکلمکه مجبوردر .فقط اونلردن بریسی اولان بغداد خطی ، دها پك ارزون بر زمانك مشیئهٔ استغناسنده کیزلیدر . باخصوص‌که ، اختیار ایدیلان

جنوب خطنك استقبالى، بالمجبوريه ترك ايديلان ويوقاريده بحثى كچن شمال خطى قدر پارلاق دكلدر .

او خط ، آماسيه -- سيواس -- ديار بكردن وياانقره — سيواس — ديابكردن كچەرك ، دمير و باقر منابعيله شهرت شعار اولان قطعهٔ مذكوره‌يى . برنجى صنف صناعى برموقع حالنه كتيرجكدى .

سيواس ، معمورة العزيز ، ديار بكر؛ هرنقطهٔ نظردن مستثنا اولان ومبذول صولرله اروا اولنه‌رق ، فراته مجاور اولان طاغلرك بيوك ارتفاع فرقندن طولانى ، معتدل بر اقليمه مالك بولنان ولايتلردندر . سيواسدن صامسونه تمديد ايديله‌جك بر شوسه شعبه‌سى ، دكزده موقف خدمتنى كوره‌جك ايدى . هله بويول ، طوقات وآماسيه‌نك ، آرمود .شفتالى واريك كبى ميوه‌لرينى واستانبولجه پك مشهور اولان قيصيلرينى قولايجه ساحله ايندیره‌جك ، طوتلقلريله ؛ باغلريله ، پرنج ، توتون قيزل كوك زراعتيله مشهور اولان زمردين اركلى ايله مزهر ملاطيه‌يى ، دكزه باغلايه‌جقدى . فرات واديسنك كوركلرى دريلرى ، ايپلكلرى هپ بوطريقى اختيار ايده‌جك ، ثروت محليه آرته‌جق ، يكى يكى تجارت وصنايع شركتلرى تشكل ايليه‌جكدى .

قبول واختيار ايديلان جنوب خطنه كلنجه : منبت

اراضیسیله ممالك حاره و معتدله‌یه مخصوص محصولات مختلفه‌یی یتشدیرن آطنه و حلبدن صکره، ساحلی ترك ایتمك ایجاب ایدر. وعقبنده ضعیف اوتلاقلریله اوزانان، واسع الجزیره‌یه کیریلر. که، سوریه لیمانلرینه و بیوك شهرلره، دردمعیشتله چیرپینه‌رق قوشوب کلمك ایچون، بیره‌جکده، فراتی کچن قبائل ایله مالیدر. عرب اهالی تماماً بدویدر. بدبخت چیفتجیلر، یشامق ایچون، پك آز شیلره احتیاج حس ایدرلر. قطعیاً تجارت ایتمزلر، ایتمکه‌ده لزوم کورمزلر.

اوندن صکره، خطلرك برلشدیکی موصل کلیر. دها صکره‌ده اصل الجزیره‌یه کیریلرکه، بیکلرجه فرسخ اهالیسز، نباتسز صحرالرله مخاطدر.

مقدما اوراده اراضی‌یی مکملاً انبات ایدن، کنیش اقسامه آیرلمش، قناللر موجودایدی. دجله و فراتده مصرك نیلی کبی سدلر واردی‌که، وقت وقت طغیانلریله، الجزیره‌یی اعمار واحیا ایدییوردی.

اسکی کردستانك محتشم اورمانلری، قارلرك اریمسنی کجکدیرییور، صولرك آقینتیسنی تنظیم ایدییوردی فقط بونلر، بیکلرجه سنه سورن اورمان تخریباتیله، بسبتون محو اولمشدر. بوکون، چیپلاق قیالر اوستنده‌کی قار کومه‌لری، کونشك ایلك تماس حرارتیله اریییه‌رك، سیل کبی طغیانلر حاصل ایدییو

سدلری آشەرق قناللری طولدیردی .

بوسببلرله زراعت ، محو وتباه اولمشدر. یاغمورلر غایت نادردر . قورولق ، کابوس بلا کبی چوکر ، محصول نقصان اولور . محرومیتدن بی تاب اولان اهالی ، ذاتاً استبداد ایله ازیلەرك، یا مهاجرت ایدر ویاخود بی انتها قوملقلرده اولور کیدر .

آثور ونمرود خرابەلرینه قوم ، حاکم مطلقدر. بورالره حیات ویرمك ایچون ، اهالی‌یی تدابیر حسنه‌ایله قوللانمق واستبداد اداره‌یی الغا ایتمك لازمدر. دها صکره ، اورمانلری احیا ، سدلری تجدید ، قناللری تطهیر ایتمك وزراعه آسایش وامنیت بخش ایلمکده شرطدر .

بوندن اون بش سنه اول ، یك بیطرف اولان ویتال کینه، « اولجه‌دجله وفرات سد وقناللری تأسیس ایدلمه‌دن ، بوممکتدن استفاده ایدیله‌مزکه ، بوتأسیسات بر شمندوفرك فائده‌لی اولمسی وحتی محافظه وادامه ایدیله‌بیلمسی ایچونده پك لازمدر .

اصلاحات وتأسیسات ابتدائیه اولمقسزین ، شمندوفرلر حاصلاتی – کذرکاه بسلنمه‌مش اولدیغندن – انحطاط وتنزل ایدر. قطعه‌نك هنوز ایشلنمه‌مش اولان منابع ثروتی تنظیمه ، اوفق اوفق مساعی صرفی‌ بیله کافیدر » صورتنده افادهٔ مرام ایتمشدی. شمندوفرلر انشاسیله قناللر حفریاتی ، عین زمانده سوق واداره

ایدن قومپانیه‌نك، مشاوری ونیل صو خزینه‌لری شرکتی سابق دیرکتوری ، مشهور انکلیز مهندسی سیر ویلیام ویلقوقس دخی عین فکرده‌در .

مومی‌الیه « بر ملیون یوز بیك هکتارلق برساحه‌یی ، مهم برحاصلات کتیرمك اوزره، قابل‌استفاده‌وانتفاع برحاله صوقمق ایچون ، بش ملیون فرانق لازمدر . بوخصوصه تخصیص اولنه‌جق سرمایه‌یه مبذول بر تمتع تأمیننده ، بشقه برتأميناته محتاج اولمقسزین، بغداده ایرکن واورادن چیقارکن ، کچیلان شهرلرك ، ایکی ساحلنده‌کی غیر مزروع اراضینك نصفنی آلمق کافیدر » دیور .

هرنه اولورسه اولسون ، الجزیره‌لیلر ، الیوم ، حقیقتدن زیاده خیاله قریب اولان ، دلفریب امیدلر مواجهه‌سنده بولنیورلر. مملکت، همان‌همان غیر مسکون. بدوی عربلرك، ناهب کردلرك قرارکاهی . ایشلتمه‌یی تأمین ایچون ، اوروپا عمله‌سنه مراجعت مجبوریتی وار .

محررین سیاسیه ، اولاً اناطولی‌یه ، صکره الجزیره‌یه ، مستملکار ارسالی توصیه ایدییورلر . بوحرکتك ، موفقیته اقترانی اثبات صددنده ، ١٨٦٨ دنبری ، یافه وحیفا لیمانلرنده تأسس ایتمش اولان آلمان‌مستملکاری‌نی،نامپلیه‌لری ؛ فلسطینك سواب مهاجرلرینی مثال کتیرییورلر . فی‌الحقیقه ، آلمانلرك

متانتی سایه‌سنده ، مهاجرلرك مؤسساتی ، بوكون پك معمور ومترقی برحالده بولینور. اونلر، سبزه ومیوه زراعتیله، آریجیلقله شراب اعمالیله مشغول اوله‌رق توطن ایتدكلری قطعه‌ده بیوك بر صلاح وترقی اثری ابراز ایتمشلردر . ایمپراطور كلیوم ، ارض مقدسه ایتدیكی سیاحتده ، آلمان استملاكنك موفقیتنی اعلان وتشهیره موفق اولمشدر .

فقط بو آلمان مستعمره‌لرینك حالی، بالطبع برحال استثنائیه‌در.. آناطولی وخصوصیله الجزیره‌ده استملاك ، فلسطین طرفلرندن دها زیاده مشكلاته معروضدر .

تركلر ؛ بو قطعه‌یه، صوك ملجألری نظریله باقارلر. تركمنلر ، قافقاسیه چركسلری ، اوروپا مسلمانلری، اسلام دیننك قدیم اعتیاداتی ، هپ اوراده محفوظ كوررلر . هرطرفده ملی لباسلر كوزه چارپار .

شدتله متعصب اولان بو اهالی قوم، كندی حاكمیتلری آلتنده كاوورلرك‌ده (عیناً ترجمه‌در) بولنمسنه نصل راضی اوله‌بیلیرلر؟

یرلی اهالینك دشمنلكی ، ازعاجات اداره ، استملاك املاك قانوننك بیك دورلو مشوش معاملاتی قارشوسنده ، بابلده تأسس ایدن اوروپالیلر ، مصر وتمثیله میدان ویرمیه‌رك ، موقعلرنده ثبات ایدییورلر .

بو صاییلان مشكلاتدن بشقه ، اك زیاده كندیسنی كوسترن

مصیبتلردن بریسیده، ساری برصیتمه‌ایله کونشك طاقت شکن حرارتیدر. بتون بومصائبه کوکس کرمك ، مشکلاتی اقتحام ایلمك ایچون . واسع برسرمایه کافی دکلدر . متین و سور دماغلرك دیدینمه‌سی لازمدر. شو حالده مملکتك تجددات اقتصادیه‌سی نامنه ، بغداد خطنك موقعی نه اولیور ؟ بردفعه ، جنوب خطنك اختیاری ، نتیجه‌ی پك اوزو وقتلرك مرورینه قدر تأخیر ایتدی .

تشبثك جهت مالیه‌سنی تنظیم ایچون ، اوزون مدتدوام ایتمك شرطیله کیلو مترو باشنه ، حیدر پاشا — آنقره ایچون اون ایکی بیك ، اسکیشهر — قونیه ایچون یدی بیك ،قصبه تمدید خطی ایچونده بش بیك فرانق حاصلات الده ایتمك مقتضیدر . بغداددن اعتباراً برنجی شعبه تخمیناً بیك آلتیوز فرانق کتیرر . بشبهه‌سز چیقماز زقاقده نهایت بولور . یعنی، خطك دکز اوزرنده برمخرجی ، هنوز یوقدر .

اسکندرون کورفزندن عجم کورفزینه قدر اولان اوزون مسافه نظره آلنیرسه ، تحقق ایدرکه ، امتیاز صاحبلرینك تصور ایتدکاری تمتعك تأمینی ، پك چوق اوزونتیلی سنه‌لرك مرورینه وابسته‌در . اونك ایچون اولباول کیلومتروتأميناتنی الده ایتمك لازمدر . فقط برچوق مانعه‌لردن طولایی بوتأمینات مسئله‌سی بغداد ایشنی تهدید ایدییور .

ترکیاده شمندوفر انشاسنه تخصیص ایدیلان سرمایه‌لر ، حکومت طرفندن ایدلمش بر تمتع وعدیله اکتفا ایده‌مزلر . اونلر ، حقیقی تأميناته محتاجدرلر . چونکه ، ایمپراطورلغك فوق‌العاده تضییق وتشویش ایدلمش اولان مالیه‌سی ، لاینقطع یکی کفالتلر . تأميناتلر . تدارکنه مساعد دکلدر .

برنجی قسم قونیه — بولغورلو خطی ایچون ، قومپانیه کافی مقدارده تأمينات استحصال ایتمشدر . برطرفدن سنوی کیلومترو باشنه درت بیك بشیوز فرانق اولان ایشلتمه مصرفی ، آناطولی شمندوفرینك کیلومترو تأميناتنه تخصیص ایدلمش اولان فضله واردات ایله قپانمشدر .

دیکر طرفدن انشا ایچون صرف ایدیلان سرمایه‌نك محاسنه وتمتعك تأديه‌سنه مختص اولان ، کیلومترو باشنه سنوی اون ایکی بیك فرانقی تأمين ایچون ، باب عالی ، یوزده درت فائضله ، اللی درت ملیونلق بر استقراض عقد ایتمشدر . دویچه بانق ، الیوم ایشلمکده اولان ارکلی — بولغورلی خطی سرمایه‌سنی ، برلین ، ویانه ، پارسده ، بو ائتلاف سایه‌سنده بولمغه موفق اولمشدر .

الیوم آطنه‌یه واصل اولمق وطوروسدن کچمك مجبوریتنده بولنان مصرفلی شعبه‌دن ، انشا آته ابتدار ایدیله جکی سویلنیور . دیمشدکه ، انشا آته باشلامق ایچون مهندسلر امره

مهیادر . فقط مسئله پاره‌یه باغلیدر . بو سرمایه‌یی تدارك ایچون قومپانیه، مصرفلی و تجارتسز شعبات ایله درحال تمتع تأمین ایده‌جك اولان شعبه‌لرده، هپ بردن باشلامغی دوشونیور .

۲۵ مایس ۱۹۰۸ تاریخلی برارادهٔ سنیه حلفه (ماردینك جنوبنده‌در) ممتد، دیرتیکی شعبه انشاسنه وحجاز شمندوفری مبدأی اولان شام ایله آنا خطنك لتصاقی تأمین ایدن تل‌الحبشدن حلبه قدر . آیریجه بر قول تمدیدینه ، مساعده بخش ایدیبوردی .

تأميناته . خط بوینده‌کی ولایتلرك اغنام رسومیله ، دیون عمومیه اداره‌سنه مختص فضلهٔ واردات ، قارشولق — کوسترلمشدی . بو کفالت ، امنیت بخش ایدی .

فقط ، سکز یوز کیلومترونك انشاسی ایچون ، لازم کلن ایکیوز ملیون فرانغی کیم تدارك ایده‌جکدی ؟ اجرا آت مالیه‌نك تنظیمی ، بردها موضوع بحث اولدی . ۱۸۹۹ دن اعتباراً ، دویچه بانق ، آناطولی شمندوفرلری شرکتی ، بانق عثمانی، ازمیر — قصبه خطی شرکتی وکیللری برلینده اجتماع ایده‌رك « بغداد عثمانلی دمیر یولی شرکت شاهانه‌سنك» آناطولی شرکتندن آیری و مستقل قالمسنی قرارلاشدیردیلر . بوندن ماعدا کرك سرمایه‌نك تدارکنده و کرك تشبثك اداره‌سنده آلمان و فرانسزلرك مساوی حصه‌لره مالکیتلری قبول ایدلدی .

امتیاز قطعیدن صکره ائتلاف ایکی مقاوله ایلەتعیین وتقرر ایتـدی . بونلردن بریسی سرمایەیی دردە تقسیم ایدەرك ، بر ربعنی آلمانلره ، بر ربعنی فرانسزلره ، بر ربعنی انکلیزلره ، صوك ربعنی‌دە آناطولی شرکتیله سائر شرکایە عائد قیلییوردی. مؤسسات مالیه آرەسـنده بویله‌جه تقرر ایدن نسبت ، مجلس اداره تشـکیلاتنده‌ده عیناً نظره آلنه‌جقدی . فقط ، بغداد شرکتی ، تأسس ایدر ایتمز ، منحصراً آلمان ماهیتنی آلد . بوندن مأیوس اولان انکلیزلر ، ایشدن ال چکدیلر . اونلرك چکلمسی ، ائتلاف منعقدی زیر وزبر ایتدی .

فرانسز و آلمان سرمایەدارلر مؤخراً آرەلرنده بر غروپ دها تشکیل ایتدیلر . سرمایەنك ایکی خمسی آلمانلر ، ایکی خمسی فرانسزلر ، متبـاقیسی‌دە مختلف سـندیقەلر طرفندن تدارك ایدیله‌جکدی . مجلس اداره اعضـاسنك اون بری آلمان ، اون بری فرانسز ، وایکیسی دیکر غروپلرك وکیلاری اوله جقدی. هرملتدن منتخب آلتی مدیر ــ مرکزی استانبولده اولمق اوزره ــ برمدیریت قومیتەسی تشکیل ایدەجك وریاستی مناوبتاً فرانسز و آلمانلره عائد اوله‌جقدی . مع مافیه مسـاوات نفوذ ، حقیقی اولمقدن زیاده، ظاهری وعدی ایدی. اکر متباقی پاره، ایتالیادن ، آوستریادن ویاروسیەدن کلسیدی، فی‌الحقیقه‌مساوات اوله‌جقـدی . فقط روس مطبوعاتی مسـئله‌یی ، شدید مخالفت

واعتراضلرله ، مناقشه ساحه سنه قدر سوروكلديلر . اونلر ، الك اوفق اشتراكى طلب ايتمك شويله طورسون ، تشبثه ، فرانسه نك اشتراكنه ، نظر نفرتله باقيورلردى .

فرانسه مجلس مبعوثاننده ٢٤ مارت ١٩٠٢ تاريخنده وقوع بولان بر استيضاحه جواباً ، خارجيه ناظرى موسيو دلقاسه ، فرانسزلرك شرائط اشتراكنى شو كلەلرله آكلاتيوردى . « بر صورت تسويه بولونسه كه ، آكا بناءً بغداد خطى امتيازينه صاحب اولان آناطولى شركتى ، حق تقدمنى ، قطعى بر شركته دور وترك ايتسين و او شركته روس عنصرينكده كيرمكه حقى اولسون وباخصوص فرانسز عنصرى ، خطك كرك انشاسنده وكرك ايشلتمه و ادارەسنده ، الك زياده مظهر مساعده اولان براجنبى عنصرله قطعياً مساوى حصەلره مالك بولونسون . او زمان ، فرانسزلرك براشتراكى تأمينه موفقيتلرندن طولايى ، نى تبريك ايتمسنى . مجلسدن ايستمكه حقم اولمازمى ؟ ايشته تعقيب ايديلان صورت حل وتسويەده بودر » ديمشدى .

فقط احوال ماليه وسياسيه ، قرەدى جلبنه مساعد كوروندیكى برزمانده حكومت عثمانيه ، طلب ايتديكى شرائطك كافى درجەده ايفا ايدلمديكنه حكم ايتدى . و ائتلاف تصديق رسمى يه اقتران ايتمديكندن حصەلرك اخراجى معامله سنه باشلانەمدى .

معمافیه بغداد خطك برنجی شعبه‌سی ، بتون آناطولی خطلرنده اولدیغی کبی، فرانسز سرمایه‌سنك یاردمیله انشا ایدلدی. دویچه بانق ایله مناسبتده بولنان فرانسز تجارتخانه‌لری ، آلمان متشبثلره سرمایه‌لرینی طاشیدیلر .

بونکله برابر ، دویچه بانق ایله ترکیا شمندوفرلرینك امتیاز صاحبلری اولان فرانسز سندیقه‌لری آره‌سنده ، مقدما عقد ایدلمش اولان ائتلافلر اصولاً الیوم موجوددر.

مالیون آره‌سنده، پاریس و برلینده ایدیلان تعاطئ افکارلردن صکره ، ظاهر اولدیکه ؛ حقیقی بر منفعت عرض ایتدیکی ایچون ، انشاسنه مستعجلاً باشلانان ، ایکنجی قسم حقنده آلمانلر ، فرانسز سرمایه‌سنه استنادی تأمین ایتمشلردر . طوروس اوکنده توقف ایدن خط ، هم تجارتدن همده مخرجدن محروم قالیر . حالبوکه ، بولغورلی ـ اطنه شعبه‌سی ، او خطی دکزله التصاق وارتباطه وضع ایده‌جکدر .

خط ، شبهه‌سز اسکندرون کورفزینك هیچ بر نقطه‌سنه تماس ایتمز . فقط ساده بر التصاق خطی واسطه‌سیله آطنه ـ طرسوس ـ مرسین خطیله التصاق وارتباطی تأمین ایدیله‌بیلیر.

بر انکلیز ـ فرانسز قومپانیه‌سی طرفندن انشا ایدلمش اولان ٦٧ کیلو مترولق بو اوفق خط ، مبدأنی ، بحر سیاهه قدر یوکسلان ، واسع بر قطعه‌ده تأسیس ایده‌بیلدی. شرکت،

یکرمی سنه ظرفنده داخله طوغری ایلرله‌مك ایستدی . فقط مساعیسی، آلمانلرك اعتراضات مختلفه و متحوله‌سیله چارپشمشدی . فقط نهایت پك مهم اسباب حربیه‌دن طولایی، خطك دیاربکره قدر تمدیدینه دائر ، حربیه ناظری طرفندن نشر و تلقین ایدیلان بر فکر، بو خصوصده‌کی مساعی‌یی موفقیته تقریب ایتدی .

فی الحقیقه دیاربکر ، آسیانك کلیدی مثابه‌سنده‌در . اوراده بولنان اردو ، هر طرفه حزمات مدافعه‌سنی صاچه‌بیلور . کردستانك کاروان یوللریله ، ایرانی تهدید و فرات واحه‌سیله ارضرومی تسخیر ایده‌رك . قافقاسیایه طوغری یورویه‌بیلور . فقط بتون بو ملاحظات مهمه‌دن صرف نظر ایدلدی . چونکه آناطولی شرکتنك حق رجحانی ، بر دفعه دها هر شیئی تارومار ایتدی . قومپانیه توسع حقنده‌کی فکرندن واز کچمکله قالمیه‌رق قوتسزلکدن اولمکه بیله منتظر قالدی .

حصه سندلری، سقوطدن سقوطه دوشمش و پك کولونج بر فیاتی بولمشدی . دویچه بانق ، امتیازك بغداد خطی نامنه انتقالنه و هر ایکی خطك التصاقی مساعده‌سنه انتظاراً، حصه‌لرك بیوك بر قسمنی صاتون آله‌رق ، ایشك صاحبه‌سی اولدی .

خلاصه بولغورلو ــ آطنه خطك آتیاً انشاسی، استانبول ایله سوریه‌یی برلشدیره‌جك و بر جریان اقتصادی، درحال بو ایکی مخرجی باغلایه‌جقدر. آلمانلر بالطبع اوندن انتفاعه حاضردرلر.

ذاتاً بر چوق سنه‌دنبری فعالیتلرینی آطنه اووه‌سنه توجیه ایتدیلر . بو منبت اووا . پاموق زراعتنه فوق‌العاده مساعددر .

دویچه بانق ایله دویچه لوانت لینی بانق ، «آلمان شرق پاموقجیلق شرکتی» نامیله بر شرکت تشکیل ایتدیلر که ، بو شرکت پاموق زراعتیله مشغول اولانلره ، هر نوع سهولتی بخش ایدیور واونلره ، جزئی بر فائض ایله اقراضاتده بولنیوردی . محصولاتی سلم طریقیله ویك یوكسك بر فئاتله پشیناً صاتین آلدیغی کبی آمریقادن کتیرتدیکی سچمه تخملریده زراعه ، پك مساعد حتی نافع شرائطله ویریوردی . بو حرارتلی تشویق ایله ، پاموق محصولی فوق‌العاده چوغالدی و جنسی ایییلشدی .

صاتون آلنان پاموقلر ، هامبورغده بولنان بیوك بر آلمان ایپلك فابریقه‌سنه کوتوریلیوردی که اوفابریقه آطنه‌ده ، پاموقلری تضییق ایدرك بالیه یاپمق و کوزلجه تمیزله‌مك ایچون ، اعمالاتخانه‌لر تأسیس ایتمشدی .

آطنه ولایتی ، مهندس ، تاجر ، ارباب صنایع کبی متعدد مسلکاره منتسب آلمانلر طرفندن ، الیوم باشدن باشه طولا- شیلیور . آلمان منافعنه بیوك بر ترقی و انکشاف بخش ایده‌جك اولان لوقوموتیفلرك ورودینه قدر ، آلمان طریق نفوذینی آچمق ایچون بونلر ، تشبثلرینی تزیید وتشدید ایدییورلر .

واقعا طبیعتدن زیاده انسانلردن طوغان موانع مختلفه خطی استانبولدن شویله طورسون، بحرسفیددن بیله عجم کورفزینه نقله حائل اولیور . فقط اسکیشهر دپوسنده بکلیان بیوك ومدبدب واغونلر ، دور وسیاحته باشلار باشلاماز ، واسع ودلفریب برمعنا ایله (بغداد) اسمنی طاشیمغه باشلادیلر . مع مافیه بو پارلاق اتیکت بر چوق زمان دها کاذب اولوب قاله جقدر .

شرقده، ایران، مصر وعربستانی، آسیای ترکیی حاوی اولان بو سطرنج تختهسی اوزرنده . اوروپا دولتلری اویونلر اویناپورلر .

روسیه ، انکلتره ، حتی فرانسه چوقدنبری لازم کلن وضعیتی آلدیلر . رقیب جدیدلری اولان آلمانیا ، صحنهیه هنوز چیقیور . صحنهیه صوك دفعه کلسی ، بتون رقیبلرینه غلبه چالمق ایستدیکنه دلیل کافیدر .

« دران ناح اوستین » یعنی المانیانك بر چوق سنهدنبری شرقه طوغری وقوعبولان حرکتی، نهسلانیك نهده استانبولده توقف ایدهمهمشدر . برلین قونفرهسی زماننده ، پرنس بیسمارق ، ژرمانیزمی بالقانلره تلقیح وظیفهسنی ، اوستریایه تحمیل ایتمشدی . ایکنجی کلیوم زماننده ، المانیا دها ایلری یه کیتدی . کندی قوتنه استناداً ، وجوده کتیردیکی بیکارجه

فابریقه‌لرله ومؤسسات صناعیه ایله مجهز اولان ملتك مساعیٔ بی نهایه‌سی، توسع احتیاجی هر کون دها مبرم بر حاله قویان بر ترقی، بر ترقیٔ خارق العاده حصوله کتیردی.

صنایعنه، اوجوز مواد ابتدائیه، تجارتنه مخرجلر، وپك چوغالان اهالیسنه معیشت محللری، مستعمره‌لرتدارکنه مجبور اولدی.

سلطان حمیدك حامیسی ودوستی اولان آلمانیا، سیاست قادره‌سنك، صحابت وصیانتی دائما تقدیمه مهیا کورونه‌رك. مقابلنده یالکز ترك اردوسنك تجهیزاتی؛ ترك حکومتنك سپارشاتی ایستیوردی.

سلطان نزدنده‌کی اعتبارینه قوت ویرمك ایچون، بالذات استانبوله کیتدی. صنعتسز؛ فعالیت اقتصادیه‌سز بر قومك، مشتریلکنی قازاندی. آرتق بتون امتیازلر، آلمانلره آقیوردی، بهری، کلیتلی آلمان سرمایه‌لرینی فعالیته صوقویوردی. ایشته حیدر پاشا تجارت لیمانی، بغداد شمندوفری‌که، لااقل برملیارلق بر مبلغی بازار تجارته چیقاریور. قره‌کوی کوپریسنك تجدیدیده بو زمره‌دندر.

سیاح قایزرك قادر حمایه‌سی آلتنده آلمان آدیمی، بوغاز ایچنی کچدی. آناطولی‌یه داخل اوله‌رق طوروسه واصل اولدی. بوکون دجله وفرات وادیسنه اینمکه، بر قاچ آیدنبری.

هامبورغ — آمریقا لینی قومپانیه‌سی واپورلری طرفندن ، آلمان رنکلریله بویانان عجم کورفزینه ، آقمغه حاضرلانمشدر . بغداد بوتجه اخذ موقع ایده‌رك ، اهالیسنه مستعمرات وارمقلر آره‌سنده‌کی ممالکنده نقصان اولان عمله‌یی ، تدارك ایده‌جك ومقتصدلرك « الجزیره‌یه خلیفه‌لر زماننه عائد احتشام ومعموریتی ویرمك ایچون اونی اولا چوللکدن چکوب چیقارمق لازمدر » یولنده‌کی پروغرامنی قوه‌دن فعله چیقاره‌جقدر .

ذاتاً وسطی آسیاده ، واناطولینك بو حدودنده منحصراً ترك الکاسنده بولنیورز .

صحرا اهالیسی اولان بدویلر ، کردلر ، عربلر سلطانك نفوذ وحاکمیتنی ، پك فنا تلقی وقبول ایدییورلر . صوك سنه‌لرده موصل والیسی ، برقاچ عاصی چته طرفندن مقاومته بیله دوچار اولمشدر . عثمانلی حاکمیتك بو ضعفی ، هر دورلو احتراصاته میدان آچیور .

برچوق زماندنبری ، انکلتره ، روسیه ، بو آسیکی مملکتلره کوز دیکمشلردر .

هربری منطقهٔ نفوذ وحلولی چیزمشدر . دیکر طرفدن پانجرمانیزم حرکتی ، موقع ایدینمك ایچون ، سکی رقیبلری طرد ، منفعتلرینی تبرید ، پلانلرینی تارومار ایدییور .

بزیی برطرف ایده‌رك دیکرینی قورقوته‌رق فرات‌وادیسی

واسطه‌سیله ماورای شرقه آتلامق ایچون عجم کورفزینه قدر قایمغه عجبا موفق اوله‌بیله‌جکمی ؟

بو مسئله، لوندره ، پترسبورغ و برلینده شدتله موضوع بحث اولیور . با خصوص بغداد شمندوفرینك استقبالی بو جوابه باغلیدر . روسیه ، قدیم ارمنستانده چوقدنبری وراثتی ادعا ایتدیکی ، عثمانلی ایمپراطورلغنك ، واسطه‌سز برقومشوسی اوله‌رق قالدی . برلین معاهده‌سیله بالقانلردن انحراف ایده‌رك، وصایتی‌رد ایدن یکی‌دولتلرك تشکیله بسبتون امیدینی کسه‌رك، سیاستنك تصوراتنی ، آسیایه طوغری توجیه وامالـه ایتمشدر .

بو جمله‌دن اوله‌رق ، سقوبه‌له‌ف ، ترکستان فتوحاتنی اکمال ایتدی . انانقوف ، دها اول ماورای قافقاسی ، اورنبورغه و اوروپا خطوطنه باغلایان شمندوفری انشا ایتدی . مقدما غیر منبت ومحصولسز اولان طوپراقلرده ، الیوم کمال موفقیتله طوت آغاجی ، پاموق ، باغ ، پرنج یتشدیریلیور .

شرقه طوغری ایلرله‌مك ایچون روسیه ، برچوق مساعی صرف ایدیور .

فقط انکلتره ، هندستان ایچون متیقظ بولنیور . قازاق تهلکه‌سندن قورقه‌رق، روسیه‌یی ازعاج ایدن افغانستانی حمایه ایدییور .

بوایکی دولت آره‌سنده‌کی رقابت، برزمان اوقدر کرکینلشدی که

آزقالسون حربی انتاج ایده جکدی. فقط درحال ائتلاف ایتدیلر.
متعاقباً پامیر صحراسی اوزرنده افغان حدودینی چیزمک لازم کلدی.
(١٨٩٥) ده قدر عملیات ختامه ایرمدی. فقط اوتاریخدن
صکره اوراده ده اختلافات نتیجه بولدی.

مع مافیه انکلتره نک عسکری افغان یوللری، هندستان
استیلاسنه دائماً سد چکمکده در.

روس توسعی، آسیای مرکزیده کندی حدودلایقنی بولدی.
ماورآی شرقه، اولاً غالبانه کوریلان، کستاخانه برمسارعتله
ایلرله دی. ١٩٠٠ ده شرقک حاکمه سی اولان ولادیووستوقه
واصل اولدی. مونغول ولایتلری، روسیه نک منطقهٔ نفوذینه
کیردیلر.

روسیه، لاینقطع تجارتک منابع عظیمه سنه طوغری
قاییوردی. هندوچینینک اسکی یوللرینه میل ایتدی. پورآرتور،
بحرمحیط کبیرده اوکا سربست دکزلی برلیمان ویردی. فقط
اوراده رفاه وسعادت بوله جغی یرده، کندینی مهلک ومدهش
برحرب قارشوسنده بولدی.

مظفر ژاپونلر طرفندن پوسکوردیلان واغتشاشات داخلیه
ایله معلول اولان روسیه، شمدیلک توسع پولتیقه سندن روکردان
وخاسر کورینیور. فقط بو حالسزلکدن چیقمق ایستینجه
آرتق حدودینک طیشنی، نفوذ وفعالیتنه قپانمش بوله جق.

ییغلمش قالمش اولان برچوق مانعه‌لر ، اونی هیچبر ده سربست براقمیه‌جقلر . ایشته بتون بونلر بزه افهام ایدییورکه ، او ، کوزلرینی ، هنوز بیطرف و بیغرض اوله‌مادیغی آسیای غربی‌یه عطف ایده‌جکدر . برلین معاهده‌سی اوکا ، قدیم ارمنستاندن برپارچه ایله قارص واردهانی ویرمش فقط آیاستافانوس معاهده‌سیله ، یاینه آیبردیغی بایزید وارضرومی ، اوندن نزع ایتمشدی . روسیه‌نك ، « اسکندرون کورفزینه طوغری ایلرله‌مه » پروژه‌سنه انکلتره ، قبریسی ترکلردن آله‌رق وارضرومی قوتلی ومتین براستحکام حالنه قویه‌رق جواب ویرمشدی .

فی الحقیقه قدیم ارمنستان ساحه‌سی ، آسیای غربینك حرب دوکومیدر . . حوزات وخرپوطده کی ، ترك قول اردولرینی بوسکورتمك والجزیره ایرمقلرینه ، حلب طریقیله ، اینمك اوزره ، فرات سلسلهٔ جبالندن اناطولی‌یه داخل اولمق ایچون ، مهم برروس استیلا اردوسی ، قارص واریوانده بیوك بر نقط ایله اخذ موقع ایتمشدر . حالبوکه بغداد شمندوفری ختام بولونجه ، بتون بو یوللر قپانمش اوله‌جقدر . استانبولدن عجم کورفزینه قدر اوزانه‌جق اولان آهنین قورده‌لا ، روسلرك ، روس احتراصاتنك دائمی هدفی اولان ، « سربست دکزه صچرامه » املی ، قطعیاً زیر و زبر ایده‌جك ، بیوك پترو ایله قاترینه‌نك مشعشع رؤیاسی ، سونمش واریمش اوله جقدر .

چار ؛ ياپان اسلاويزم نامنه ، اوروپاده « خسته آدمك »
بين‌الملل ميراثندن حصه چين اوله‌ميه‌جغى كبى ، فلسطينده
مقامات‌مقدسه‌نك ، اورتودوقسلر نامنه صاحبى اولمق ، حقنده‌كى
قديم وموروث اولان ادعاسندنده واز كچه‌جك ، غربده
اكثريتله قبول ايديلان عرق حقوقندن صكره ، شرقده يك
قوتلى اولان دين حقلرندن ، صره‌سيله صرفنظر ايده‌جكدر .
بيزانس يولندن انحراف ايتديكى زمان ، قدس شريف طريقنى‌ده
قپالى بوله‌جقدر .

فقط بشقه صحنه‌لرده‌كى اشتغالاتى اوكا موقتاً آناطولى‌يى
اونوتديرسه‌بيله ، كندى اراضيسنه بشقه‌سنك كيرمسنه قطعياً
راضى اوله‌ماز . حالبوكه بغداد شمندوفرى ، اونى كندى
حدودينه قدر ، ماوراى قافقاسده‌كى زنكين ولايتلرنده بيله
تهديد ايدييور . واقعا شمال و مركز خطلرينك استقامتنى ،
حدودندن اوزاق يرلره طوغرى توجيه ايتديره‌بيلدى . فقط
قونيه ــ عجم كورفزى خطى ، حين حاجتده ، يك مهم بر
رول اويناماغه قادردر .

١٨٧٧ ده بغداد ترك اردوسى ؛ موجودينك برقسم مهمنى
غائب ايده‌رك قوتلى وسريع بريورويشله ، قديم ارمنستانده‌كى
حرب ميدانمه ، آنجق ايكى آى يعنى قارصك سقوطنه و
ارضرومك ضبطنه مانع اولمق ايچون يك كچ اولان اوزون

برزمانك مروروندن صكره واصل اوله بیلدی . حالبوکه شمندوفر بو مسافه‌یی صوك درجه قیصالتمشدر . آلتنجی اردو ردیفلری، بغدادك مشهور دلسزلری ، آرتق برقاچ کون ظرفنده، دیاربکر مرکزنده طوپلانه بیله جکلردر . ذاتاً کیم بیلیر ، شمال خطی پروژه‌سی بلکه یکیدن حیات بولور ؟ بزبو خطی ؛ یالکز اقتصاد نقطهٔ نظرندن تدقیق ایتدك . حالبوکه عسکرلك و حرب نقطهٔ نظرنده‌ده اوقدر اهمیتلیدر .

دجله‌نك مجرای اعلاسی و فراتك وسط وادیسی ایله دیاربکر خرپوط ،دیوریك ، ارزنجان آره‌سنده‌کی حرکات عسکریه‌ده ، بوخطله یاپه‌جقلری ، سریع مانورالر سایه‌سنده ترکار ، نقصان عددیلرینی اکماله موفق اوله‌جقلردر .

ترکار بو مهم منافعی ، بالطبع تقدیر ایتمشلردر . شبهه‌سز المان اصحاب امتیازك اسکی مرکز خطنی ، احیا ایتمسنی و الیوم اختیار ایدلمش اولان جنوب خطی یرینه اقامه ایلمسنی طلبده، ثبات و اصرار ایده‌جکاردر .

هرنه اولورسه اولسون نهایت تقدم ایده‌جك اولان خط، بغداد خط کبیری ، روسیه‌نك افکار سیاسیه‌سنی ، طارمه طاغین ایده‌جك واناطولیده‌کی تفوق عسکریسنی ، تحت تهلکه‌یه قویه‌جقدر . احتمالکه وضعیت اقتصادیه‌سنه‌ده فنا حالده تأثیر ایده‌جکدر . مثلا : بو خط ، روسیه محصولاتنك

واسطه‌سی اولان عدن ، استیلایه بر راس الحرکتدر . ایش ، سواحلی قایمقله قالمامشدر . چونکه هنترلاند قاعده‌سی ، داخلك شیخلریله عقد ایدیلان ، عتیق معاهده‌لر سایه‌سنده ، لاینقطع توسع ایدییور . اوقدرکه صنعایه قدر ، بر شمندوفر خطی انشاسندن بیله بحث اولنیور . عمانده مسقط امیری ، اکمال نفوذ ایچون کندینی انکلتره‌نك حمایه‌سی آلتنه قویمشدر .

عجم کورفزی سواحلنه کلنجه : لورد کورزون ، اونی ذاتاً هندستانك منطقهٔ استیلا و توسعی ایچنه قویمشدر . او ، بو دکزی ، بر انکلیز کولی حالنه قویمق ایچون ، بتون رقیبلری .بردن طرد ایتمك ایستمشدی . بومبای و کویتك واپورلری ، الجزیره مدخلی اولان بصره‌یه واصل اولمق ایچون بندر عباس وبندر بوشیر لیمانلرندن کچمکه مجبوردرلر . انکلتره بحریه‌سی ،قارون کمیجیلکنی وعجمستان لیمانلرندن بر چوغنی غصب ایتمشدر .

شط العربه چیقان سیاح، کندی حضور وامنیتی ، یالکز انکلیز باندیره‌سی آلتنده بوله‌بیلیر . حتی بغدادده اقامت ایچون بیله ، ال چانطه‌سنده ، بر سیاه البسه طاشیمغه اهتمام ایدر . زیرا : خلیفه‌لرك بو مشهور شهری ،انکلیز عادات و طبایعنی تمامیله مص ایتمشدر .

الحصه ساحلی وبحرین آطه‌لری ، انکلتره محصولاتنك

الك امين آنتره‌پولريدر . كويت اميرى ، كندى تابع و آجنته‌سيدر . بو سببله‌دركه باب عالى ، بو قطعاتك الك كوزل اسكله‌لرندن فارغ اولمشدر .

كويت اميرى . متبوعى حسابنه ، بغداد شمندوفرينك بتون متصور مخرجلرينى طوتمشدر . شو حالده ، آلمان حركتى قوتله تهديد ايديله‌رك نهايت بر چيقماز زقاقه باتوب قاله‌جقدر . فقط انكلتره ، آلمان حركتنه ، مخرج و منصبنده غالب كلمكله قناعت ايده‌مز وايتميور .

بو حركته ، كذركاهنده بيله ، مانعه‌لر احضارينه چاليشيور . بر بحران خصوصى ايچنده عثمانلى حاكميتنه قارشو عصيان ايتمش عربستان . بونك الك صريح بر مثاليدر . او عربستانكه اوراده احتساسات مليه اويانيور ، انكليز آلتونلرى ، اختلال اوزرينه اختلال احداث ايدييور .

اوراده ، وهابيلرك وارثى ، ونجدك غير قابل اعتراض صاحبى اولان (بالطبع صوك عثمانلى موفقيتندن اول) امير ابن السعود نفوذنى الجزيره ومكه يقينلرينه قدر توسيع ايديور . اوراده ، عاصى امامل ، سلطانك صنعاده‌كى عسكرينه احترام واطاعتى امر ايديورلر . عسير ، حجاز ، يمن وقوعات سابقه‌سنه امتثالاً ، ترك محافظلرينى طرد ايده‌رك ، عثمانلى حاكميتندن آزاده قاليورلر . عربستان شبهه‌سز ، شخصى اغتشاشاتك الك

قیزغین فرونیه‌درز. اوراده هرکس شو ضرب مثلی تکرار ایدر: «بنم یکانه سلاحم شیخمدر».

بدویلرك انتظام واتحادنه اهلیتسزلکی، نفوذ سلطاننك تأسسنه، شبهه‌سز قوهٔ عسکریه‌دن زیاده خدمت ایدییور. حجاز خطی، جداً ایلریله‌دی. یقینده بیته‌جك. فقط بر اوروپا دولتی مداخله ایتمکی ایسته‌سه وضعیت درحال دکیشور. اکثریتله موفقیت تأمین ایدن استقلال تلقیناتیله منفعتی انحراف ودور ایتدیرمك یالکز انکلتره‌یه مخصوصدر.

انکلتره، تسلیح وحمایه ایتدیکی شیخلر واسطه‌سیله حاکمیتی دکلسه‌بیله، ارمنستان ترکیدن ایران ایالتلرینه، الجزیره‌دن هندستانه قدر، عرب عرقی ایله مسکون یرلرده، اسمی وار جسمی یوق قبائلدن اولان باب عالی حاکمیتنی، قونترول ایتمکه هرزمان قادردر.

موهوم پولیتیقه فرضیاتنه کیریشمکسزین دیه‌بیلرزکه، م. دوفره‌سینه‌نك شو ادعاسی المانیایی متقیظ ایتمش اولسه کرکدر.

«مصره صاحب ودنیانك اك قوتلی بحریه‌سنه مالك اولان انکلتره، آرزو ایتدیکی تقدیرده، سوریه‌نك صاحبی اولمغه؛ اناطولی وفراتده اجرای حکومت‌ه یعنی عثمانلی ایمپراطورلغنه واستانبول ایله عجم کورفزی آره‌سنده‌کی یوللره قوماندا ایتمکه مقتدردر. بغداد خط کبیری‌ده، سویش کبی بر تك آرزوسنه باقیور».

انكلتره‌نك دوستی و روسیه‌نك متفقی اولان فرانسه‌نك ، اونلر كبی ، داخلی آسیاده و عجم كورفزنده ، آلمان نفوذی كیدركاهنده ، مدافعه ایده‌جكی منافع اساسیه‌سی یوقدر . فقط نه شرقده‌كی موقع ممتازینی ، نه ده شانلی بر ماضیدن قالمه حقوقنی اونوته‌ماز . بزكه (فرانسزلر) ، خاطرلنه‌میان بر زماندنبری ، آسیای تركیده غرب مدنیتنی تمثیل و تقدیم ایدییورز . لسانمز ، هر یرده قوللانیلیور ، و سایه حسمز تقدیر ایدیلیور ، ذكامزه پرستش اولنیور . بزكه ، اك اول تجارت انحصارینی الده ایتدك ، مهم بر قسمنی الآن محافظه ایدییورز . بزكه ، سویش ایشنی موفقیته ایصال ایتدك . شو وضعیتمز قارشوسنده ، بغداد ایشنه بیكانه قالیرسه‌ق ، نفوذمز نه حاله كلیر ؟

هیچ اولمزسه ، زمانزحدوثی آزویاچوق اوزاق اولان اختلافلری ، بر طرف ایتمكی دوشونه‌لیم .

آلمانیا ، غیر قابل مقاومت اولان توسع احتیاجنی تسكین ایچون ، شرقده‌كی حركتنه آلابیلدیكنه باغلانمشدر . انكلتره و روسیه عین طوپراق اوزرنده مدافعه وضعیتنده‌درلر . اوفق بر ضدیت ، مدهش مصادمه‌لری انتاج ایده‌بیلیر . اونلرك اوكنی آلمق بزه (فرانسزلره) عائد دكلمی ؟ موجود احتراصاتی تألیف ایتمكی نیچون تجربه ایتمه‌لم ؟

لوندره و پترسبورغده بین‌الملل فكری اورته‌یه سوریلیور .

شویله‌که : شمندوفر تشبثنی ، تماميله آلمانلقدن چیقارمق و بو یولده آلمان نفوذینك ، کچدیکی یرلری مص ایتمسنه میدان ویرمیه‌رك ، ساده جه یولنده دوام ایتمسنه مساعده ایتمك ایستنلیور . بو تکلیفده ، جدی بر ائتلافك اساسلری موجود دکلی ؟ آلمانیا ، بغداد خطی اوزرنده پان جرمانیزم مقاصدندن وازکچسون . انکلتره ، قدیم دشمنلکندن ، روسیه ، عنود مخالفتندن صرف نظر ایتسون . ایستنیلان ده بودکلی ؟

فرانسه بوقدر ترددلردن صکره ، نهایت خارجی پولتیقه‌سنك اساسلرینی تعیین و تقریر ایده‌رك ، انکلتره — روسیه ائتلافنی تقویه‌یه جهد ایدییور . اناطولی شرکتی‌ده ، منافعنی آرتق صور تسویه‌ده بولمیدر . یالکز اوزمان ، یهودیره تمنی ایده‌کلدیکی معاونات مالیه‌یه نائل اولور . دها طوغریسی ، استانبولده پولتیقه‌جه بر تبدل وقوعبولورده ، مساعداتك استقامت احسانی ، انحراف ایدرسه آلمان خطی پك آغیر بر تهلکه‌یه دوشر . حالبوکه ایشده بین‌المللك اولورسه خط ، دولتلرك حمایهٔ مشترکه‌سی آلتنه کیره‌رك بوتهلکه‌یه میدان قالماز .

ترکلره کلنجه : بتون وظائفك اجراسنی ، پك قوتلی وهرکون برازدها مستولی اولان ، بر متعهده تحمیل ایتمك یرینه درت ویا بش دولتك مشترك صحابتنه طایانمق ، البته حقلرنده دها خیرلیدر . ذاتاً تجربه ، اثبات ایدییورکه : بین‌الملل بر

ماهیت آلان ایشلرده ، عثمانلی تمامیت ملکیه‌سی ، یکی یکی بر چوق تأمینات بولیور . عین زمانده منافع صافیه وخالصه‌سنی استحصالده‌کی مشکلاته غلبه چالمق چاره‌لرینی الده ایدییور .

حقیقتی سویلمك لازم کلیرسه کنج وحر ترکیا ، اولاً بشقه صور تسویه تحریسنه مهیا کوروندی ، اجنبیلری ، عثمانلی ایشلرندن اخراج ایتمك آرزوسنده بولنه‌رق ، آلمان شمندوفرنده‌کی یکی تأميناتی ردایتمکی وقیصه بر وعده ایله ، اطنه — مرسین خطنی ویکی شعبه‌لره دائر اولان مقاوله‌یی ده نقض ایده‌رك بالآخره بتون خطی ، اشترا ایلمکی ایستدی . او حالده بغداد شمندفری ، صرف ملی بر ایش رنکنی آله جقدی . عثمانلی مجلس مبعوثاننك ۲۷ شباط ۱۹۰۹ تاریخلی جلسه‌سنده ، بو تمایلات ، بسبتون ظاهر اولدی . بغداد خطی ایچون بر استیضاح یاپلمشدی . استیضاحی یاپانلر ، مقاوله‌نك مضیق ومتحکم شرائطندن ، کیلومترو تأميناتنك غلاسندن بحث ایتدیلر . تجارت ونافعه ناظری « حکومت تعهداتنه تمامیله رعایت ایتملیدر . بغداد خطی مقاوله‌سیده ، حرفیاً نظر اهمیت واعتنایه آلنه جقدر » یولنده جواب ویرمشدی .

بوجواب ، فوق العاده آلقشلاندی . چونکه ترکیانك حیثیت واعتبارینی محافظه‌ده‌کی عزمنك ، شدتنی کوستریوردی .

ایشته كوریلیورکه، بین المللك مسئلهٔ نازکه‌سی اطرافنده‌کی مناقشات، هرزماندن زیاده برحرارتله اله آلنیور.

مناقشه ومجادله‌نك سببی یالکز تجارت ایتمك املی دکل بلکه، نفوذ وتأثیرات، مخرجلر، وضعیات ومواقع عسکریه وحربیه، خلاصه یکی طوپراقلرده حق تقدمك تأمینی، هپ برر مستقل سببدر.

استانبول وسلانیکدن صکره بغداد، لوقوموتیفلرك سحر آمیز معجزه‌لری سوقیله، هرزماندن زیاده شرق ایشلرنده علاقه‌دار اولان اوروپا پولتیقه‌سنك مراکز ثقلتندن بری اوله‌جقدر.

⁂

بغداد شمندوفری حقنده اخیراً تقرر ایدن صور ائتلافه‌یی حاوی مقاوله نامه‌لر مفادندن باحث اولان خلاصه‌یی، طنینك ٧ مارت ٣٢٧ تاریخلی نسخه‌سندن اختصاراً بروجه آتی نقل ایدیورز. بومقاوله نامه‌لر، بغداد مسئله‌سنی یکی برصفحه‌یه صوقمش ودولت عثمانیه‌یه پك مهم منافع تأمین ایتمشدر.

«بغداد شمندوفری حقنده برمدتدن بری حکومت عثمانیه ایله آلمانیا آره‌سنده جریان ایتمکده اولان مذاکرات، دون نتیجه‌لنه‌رك برچه‌صوك درجه‌ده مهم اولان شومسئله‌یه برخاتمهٔ قطعیت ویرلشدر.

جریان ایدن مذاکرات درت جهته شامل ایدی.

١ — خلیف ایله بغداد قسمی.

٢ — بغداد — بصره قسمی.

٣ — عثمانیه — اسکندرون قسمی.

٤ — اسکندرون لیمانی .

بومذاکراتك کافه‌سی حسن صورتله نهایت بولمشدر. خلیف ایله بغداد آراسنده انشا ایدیله‌جك بویوك شمندوفر ایله عثمانیه — اسکندرون شعبه‌سنه واسکندرون لیماننه عائد اولان مقاوله نامه‌لر رسماً تصدیق اولنمشدر . اسکندرونه یاپیله‌جك شعبه‌نك حلبدن باشلامسی آرزو ایدلمشسه‌ده اراضینك احوالنه نظراً مصرفك چوق درجه‌ده غالی اوله‌جغی نظر دقته آلنه‌رق شعبه‌نك عثمانیه‌دن آیرلماسی تنسیب اولنمشدر .

بغداد — بصره حقنده‌کی مذاکراته کلنجه : حیدر پاشادن اعتباراً بصره کورفزنده تعیین ایدیله‌جك بر نقطه‌یه قدر ، شمندوفر امتیازینی استحصال ایتمش اولان قومپانیا ، بغداد ایله بصره اوزرنده‌کی حقندن واز کچمش یعنی مذکور قسمك انشاسی وایشلدلمسی حقنی ، بر عثمانلی شرکتنه دور ایتدیکنی ، حکومت سنیه‌یه رسماً بیان و تعهد ایلمشدر .

بغداد — بصره قسمنك حکومت عثمانیه طرفندن آرزو ایدیلن صورتده تشکیل اولنه‌جق یکی بر شرکته دور وترك اولونماسنه مقابل ، طلب ایدیلن شی ، یکی شرکتده آلمان سرمایه‌دارلرینه تفریق ایدیله‌جك حصه‌نك ، دیکر براجنبی ملت سرمایه‌دارلرینه تخصیص اولنه‌جق حصه‌دن دون اولمامسیدر . یعنی حکومت عثمانیه ایسترسه مذکور خطی تماميله کندیسی انشا ایده‌جکدر . اجنبی سرمایه‌دارلرینی ایشه تشریك ایتمك آرزو ایتدیکی تقدیرده حکومت عثمانیه نه ایسته‌دیکی قدر حصه آله‌بیله‌جك ، یالکز آلمان سرمایه‌دارلرینه تفریق ایده‌جکی حصه هرهانکی بر اجنبی ملت سرمایه‌دارلرینك حصه‌سیله مساوی بولنه‌جقدر .

بغداد شمندوفر قومپانیه‌سی ، کمرکاره وقوع بوله‌جق ضمیاتك تأمین ایده‌جکی وارداتك بغداد شمندوفرینه قارشیلق اولمق اوزره تخصیصنی طلب ایتمك حقندن فراغت ایتدیکی کبی پاتنت رسمنده کوروله‌جك فضله‌نك تخصیصنی‌ده طلب ایتمه‌یه‌جکنه دائر حکومت عثمانیه‌یه آیریجه تعهداتده بولنمشدر .

بالقان شمندوفرلری

بالقان شمندوفرلرندن ، ۱۹۰۸ سنه‌سی ظرفنده پك چوق بحث ایدلدی . بعض آیلر اولدی که ، بر کونی بیله ، ویانه ویا استانبولدن ، طونه ایله‌اد ریاتیکی ؛ یاخود آوروپای مرکزی ایله شرقك قپوسی دیمك اولان سلانیکی بربرینه باغلایان یکی خطلره عائد پروژه‌لرك موقع تدقیقه قونلدیغنه دائر تازه بر تلغراف کلمکسزین کچمدی .

دیپلوماتلرك ویاغزته‌جیلرك دماغندن چیقان بتون بو پروژه‌لر ایچنده قاچ دانه‌سی جانلانه‌بیلدی ؟ نه قدری موقع اجرایه قونمدی ؟ بونلری تدقیقدن اول — مادامکه بو شمندوفر مسائلنده اك زیاده علاقه‌دار اولان عثمانلی ایمپراطورلغنك استقبالیدر — بتون بالقان شبه‌جزیره‌سندن کچن و آزچوق کیفی اولان شمندوفرلره بر نظر عطف ایتمك دها مناسبدر .

تمام یکرمی سنه وارکه ، طونه ایله بوغاز ایچی آره‌سنده بیك کیلومترولق بر شمندوفر موجوددر . بوده مونیخ ، ویانه ، بوداپشته طریقیله استانبولی پارسه آلتمش اوچ ساعتلك بر مسافه‌یه قویان — بین‌الملل — خط کبیردر .

بوخط ، طبیعی بر یول تعقیب ایدر . شویله که : بلغراددن حرکت وموراوا وادیسنه صعود ایده‌رك نیشده صربیا استحکاماتنی کچر ، صربیا — بلغارستان حرب اخیرینك جریانکاهی اولان پیروت وچارپیروته کیرر ، دها صکره صوفیه‌دن و تره‌زان قپولرندن کچه‌رك مریچ ، فلبه ، ادرنه و نهایت استانبوله واصل اولور . بو یول ، شرقه کیدن اهل صلیبك ، و شرقدن کلن ترك استیلاسنك طریق عتیق تاریخیسیدر . نیشدن اسکوبه طوغری بر قول آیریلیر ، وخط اوراده ایکی‌یه انقسام ایدر . بریسی شمالدن ، مه‌زی (ادرنه‌نك شمال غربیسنده) یایلاسندن متروویچه‌یه ، دیکری جنوبدن ، واردار طریقیله سلانیکه کیدر . بلغراد ایله استانبول آره‌سنده‌کی ١٠٥٩ کیلومترولق مسافه‌یی قطع ایتمك ایچون شرق سرعت قطاری یکرمی یدی ساعت صرف ایدر . خفیف کیدن ترنلر ، بلغراددن سلانیکه قدر اولان یدییوز کیلومترولق مسافه‌یی ، یکرمی ایکی ساعتده قطع ایدرلر . وآطه‌لر دکزی ساحلنی تعقیب ایدن التصاق خطی واسطه‌سیله سلانیکدن استانبوله قدر اولان ٨٤٠ کیلومترولق مسافه‌یه یکرمی درت ساعت حصر ایدرلر . بتون بو خطوط ، بر مترو قرق درت سانتیمترولق عادی خطلردر .

التصاق خطی فرانسزلره ، اوندن ماعداسی ، آوستریا شرق

شمندوفر قومپانیه‌سنه عائددرکه آلمان نفوذی اوراده تقدمه دائما ساعیدر.

اسکوب — متروویچه خطی ، واردار وایبار وادیسندن مه‌زی یایلاسنه یوکسلیرکه بویایلا بالقانلرك کلیدیدر .

بومنطقهٔ حاکمه‌یی الده ایدن دولت ، آرزو وهوسنه کوره طونه‌یه ، آدریاتیکه ، ویا آطه‌لر دکزینه طوغری اینه‌بیلیر . ترکلر ، بومنطقه‌نك بر قسمنی صربلره ترکه مجبور اولدیلر . مع‌مافیه بوسنه‌یی اشغال ایدن اوستریا ، حدودلری نظارت متمادیه آلتنده بولندیرمقده‌در . شرق مسئله‌سنه یکی بر حیات ویرمك ایچون ، اوستریانك اوراده برشمندوفر احداثی املنی اظهار ایتمسی کافیدر .

*
* * *

مجارستان دله‌غاسیون مجلسنك مسائل خارجیه قومیسیوننده ۲۷ کانون ثانی ۱۹۰۸ ده وقوع‌بولان براجتماعده ، اوستریا — مجارستان خارجیه ناظری بارون دارنتال ، سیاست مطنطنه‌سنی شویولده تشهیر ایتمشدی .

« بالقانده‌کی وظیفه‌مز تماميله مدنی واقتصادیدر . بالقان ممالکی ، شایان حیرت برترقی دوره‌سنك مقدمه‌سنده‌درلر . ترك وصرب حدودلرینه قدر بر شرق شمندوفری انشا ایتمکله ، بز ؛ بر استقبال عالینك اساسنی وضع ایتمش اوله‌جغز ؛ فقط

هرشیدن اول التصاق وسائطنی الده ایتمکی دوشونیورز . صربیه‌دن اونی استحصال ایتمك کوچ دکلدر . خط ، وارد یسته قدر اکمال ایدلمشدر . صربستان جهتنده کی التصاق خطی ، آهسته آهسته ایلرولیور . متروویچه التصاق خطنه کلنجه بوخطك انشاسی ایچون ایجاب ایدن تدقیقاتك اجراسنه‌ه ساعده ایتمسنی سلطاندن طلب ایتمکه سفیرمز مأمور ایدلمشدر . »

آوستریا پروزه‌سی ، آکلاشیلر آکلاشلماز . اوروپا ، خصوصیله روسیه‌ده درین برتأثر حصوله کتیردی . او ، ظاهراً پك ساده کورینیوردی . فقط حقیقتده پك غریب نتایج تولید ایده‌بیلیردی .

تخمیناً یوز اللی کیلو مترولق برالتصاق خطی ، یکی پازار سنجاغندن کچه‌جکدی که اوراده آوستریا ، برلین معاهده‌سیله قوهٔ محافظه‌اقامه سی ، وطرق عسکریه و تجاریه تأسیسی حقلرینی استحصال ایتمشدی . بارون دارنتاله کوره‌تشبثده کی مقصد تماميله اقتصادیدر . او ، شویله دییوردی .

« بوخط ، بزم مسئلك تابتمزه لایقمیدر . ؟ چونکه او ، یالکز بوسنه خطلرینی قومشو خطلرله التصاقه قویمیور . بلکه شمندوفرلر ایچون بزه ، بسبتون یکی بر ساحه آچیور . بوسنه خطی ، عثمانلی رایلریله التصاق ایتدیکی زمان ؛ تجارتمز طوغرودن طوغرویه سرای بوسنه واسطه‌سیله ، آطه‌لرد کزی

و بحر سفیده سوق ایدیله جکدر . دیکر جهتدن، ترك و یونان شمندوفرلرینك یقین زمانده ، التصاقی امیدی‌ده واردر که ، او التصاق ، ویانه ، بوداپشته ، آتنه و پیره‌یی طوغرودن طوغرویه مناسبتده بولندیره جق و آوروپای مرکزی ایله مصر و هندستان آره‌سنده الك مستقل و قیصه بر خط تشکیل ایده جکدر. تشبثاتمزده سلطانلك معاونتنه نائل اوله جغمزی شدتله امید ایدیورم . بو سنه خطلرینك شمالدن ترك خطوطیله و جنوبدن یونان خطلریله التصاقی ، ماکدونیا ولایتلرنده یکی بر دورهٔ اقتصادیه آچه جق و بو ممالك اهالیسنك منافعنی تزییدده ، عوامل سائره‌یه اشتراك ایده جکدر.

خلاصه : سنجاق خطی (یکی پازار) ویانه ایله شرق پازارلری آره‌سنده بر جریان اقتصادی حصوله کتیره جك و کچدیکی مملکتلرك منابع ثروتنی ترفیه و تنظیم ایلیه جکدر. بتون قابینه‌لر، بو نقطهٔ نظری بر بر نزاکتله قبول ایتمشلردر.

موسیو ایزه‌ولسکی شو صورتله بیان فکر ایتدی . « بالقان شبه جزیره‌سنك دولتلریله . سکاننك ترقیسنده شدتله منفعتدار اولان روسیه حکومتی : شبه جزیره‌ده انشا ایدیله جك شمندوفرلرك ، اقسام مختلفه‌یی برلشدیره‌رك و محیطنده کی دکزلره سربست بر یول آچه‌رق ، بو قطعه‌نك صلحاً ترقیسنه یاردم ایده جکارینی ظن ایدر . »

فرانسەده متفقنك نقطهٔ نظرینه اشـتراك ایتدی . ایتالیا قابینەسیدە، موسیو تیتونی واسطەسیله روسیه خارجیه ناظرینك بیاناتی تصـویب ایتدی . چونكه كندی افكارینك معكسی ایدی . سیر ادوار غرەی بیله . تجارتك ترقیسنه مدار اولان بتون شمندوفرلرك موجودیتنه، انكلترەنك مسـاعد بر نظرله باقەجغنی سادەجه اعلان ایتدی . نهایت موسـیو دوبلوودە ، آوستریا ــ مجارستان پروژەلرینك ، برلین معاهدەسی احكامنه موافق ویالكز مقاصد تجاریەیه صاحب اولدیغنی تصدیق ایتدی.

تمدیدندن بحث اولنان بوسـنه ــ هرسـك شمندوفرلری فوق‌العاده مساعد شرائط تحتنده تأسس ایتدی . صفر مترو یتمش آلتی سـانتیمترو كنشلكنده اولان آنا خطی سـاودن سرای بوسـنەیه طوغری حركت ایدر و سرای بوسـنه ایله موسـتاردن كچدكدنصكره ادریاتیك اوزرنده دالماچیایه واصل اولور .

ادریاتیك دكزندەكی مخرجلر تزیید ایدلمشـدر . زەلەنیقا و غراووزەدن صكره خط ، موسـتاره طوغری كیدر . بر تونلدن كچوب بر وینچ ایله چكلمك صورتیله ایوان طاغنك ١٠١٢ مترولق تپەسنه چیقار . صكره سرای بوسنەیه كلیر . بوسـنه مركزندن ١ تموز ١٩٠٦ تاریخنده ایشلمكه باشـلایان بر شعبه آیریلەرق یكی پازار سنجاغی حدودینه قدر كیدر .

بوده ، دیکر خطلر کبی طاردر . وبعض نقطه‌لرده وینچ ایله جر ایدیلور . اساسی ، ایلرده سلانیك شمندوفرینك منتهای موقتی اولان متروویچه‌یه قدر تمدید ایدلمك ایچون یاپلمش علی‌العاده بر خطدر . پك یوکسك ارتفاعلردن ومتعدد تونل وکوپریلردن کچدیکی ایچون کیلو مترو باشنه (٣٨٥) بیك فرانغه مال اولمشدر .

تدقیقاتی ایفا ایدلمکده اولان اووواق — متروویچه تمدید خطی‌ده عین مشکلاته تصادف ایده‌جك ویکی پازار یقینلرندن کچمکه مجبور اوله‌جقدر . انشاسیده چوق مصرفلی اوله‌جق وایشلتمه‌سی آز تمتع تأمین ایلیه‌جکدر .

سرای بوسنه — متروویچه طریقیله بوداپشته — سلانیك یولی ، بلغراد — نیش طریقیله اولان یولدن ٢٣٦ کیلو مترو دها اوزون اوله‌جقدر .

شرقده ، آوستریا — مجارستان تجارتنك تبدیل استقامت ایتمسنده ذاتاً هیچ بر سبب یوقدر . فقط تصور ایدیلان خطك اقتصاد نقطهٔ نظرندن اولان منافعی ایکنجی درجه‌ده قالیر . حالبوکه سوقیات عسکریه وهله سیاست نقطهٔ نظرندن شایان حیرت درجه‌ده مهم منافعی واردر .

بلا توقف ساو ساحللرندن واردار منبعلرینه قوشه‌جق اولان رایلر ، یالکز یکی پازار سنجاغنه دکل ، بلکه قوصوه ،

سلانیك . مناستر ولایتلرینده ، آوستریا حلولنك بناءً علیه شبهه‌سز آلمان نفوذ و توسعنك‌ك مكمل برواسطه‌سی اوله‌جقدر.

بوخط ، بوكون بالقان تفوقی ایچون مجادله ایدن دولتلرله ماكدونیا عناصر ساكنه‌سی آره‌سنده‌كی موازنه‌نك ، مضاعفاً انكسارینی انتاج ایده‌جكدر. اوستریایه اتكا ایدن یونانستان ؛ بلغارستان ایله صربستانك ضررینه اوله‌رق غلبه چاله‌جق . جنوب اسلاولرینك وصیٔ طبیعیسی اولان روسیه‌نك ، بالقان اقوامی نظرنده‌كی حق تقدمی آغیرجه ضرر دیده اوله‌جقدر.

روسیه‌نك بوخصوصده‌كی جوابی كجیكمدی . آوستریا ـ مجارستان پروژه‌سنك پایمال ایتدیكی منافعنی ، شدتله مدافعه ایتدی . و تضمینات اولمق اوزره ، بشقه شمندوفر صور تسویه‌سنی قبوله مهیا كوروندی .

سرای بوسنه ـ متروویچه خطی ، صربستانه پك ضررلی اوله‌جقدر. چونكه بلغراد ـ نیش صرب خط كبیرینك برقسم تجارتنی الده ایده‌جك ، و صربستان ایله قره طاغی آییران و صربلرله همجنس و همشیره برملتله مسكون اولان، یكی‌بازار اوزرنده‌كی آوستریا تشبثاتی تقویه ایده‌جكدر . بو ، آمال اهلی‌یه قطعیاً منافیدر. اواهالی ، اسكوبده قتل ایدیلان صرب جاری دوشه‌نك، حاكمیتنی كنیش برالكاده توسیع ایتدیكنی و بوالكانك بوكون، طونه‌دن آدریاتیكه قدر برچوق ایرمقلرله

پارچه‌لاندیغنی اونوتمامشلردر . صربلر ؛ اوستریانك مراقبهٔ اقتصادیه‌سندن قورتولمق ایچون ، طونه ایله ادریاتیك آره‌سنده بر شمندوفر انشاسنی آرزو ایدیورلر .

بو خط ، طورنوسه وه‌رینه‌اده ایرمق اوزرینه قوریلان بر کوپری ایله دمیر قپولری ایندیکن رومانیانك بوداپشته - بکرش خط کبیرینه ربط ایدیله‌جك واوراده ، نیشه قدر کیده‌جك اولان وحال انشاده بولنان بر خط ایله برلشه‌جکدر . نیشه واصل اولنجه جنوب شرقی استقامتنی آله‌رق صوفیه - استانبوله ویا جنوب خطی تعقیب ایده‌رك اسکوب - سلانیکه طوغری یول آله‌جق یرده مه‌زی وادیسنه یوکسلوب پرشتنه طریقیله پرزرینه قدر باشدن باشه درین وادیسنی قطع ایتدکدن صکره آرناوود اسکداریته وسن جیووانی دی‌مه‌دووایه واصل اوله‌جقدر .

جنوب خطی تسمیه اولنه‌بیلن دیکر بر خطده ، صربستانك قورشوملی شهرنده اولکی خطدن آیریله‌رق وارناوودلقده ایپکه کچه‌رك موقراده قره‌طاغ اراضیسنه کیرر . وآتی واری قپوسنه قدر ایندر . بو قره طاغ خطی ؛ آرناودلق خطندن دها قیصه‌در . ایشلتمه‌سی پك مشکل ومصرفلیدر .

ترك اراضیسنده‌کی شعبه‌یه کلنجه : او ، آز بر مصرفی استلزام ایده‌جکدر . چونکه درین وادیسنده کذرکاه اوقدر

مهم عملیات صناعیه‌یه محتـاج دکلدر . باخصوص کچدیکی یرلر اولدقجه منبت ومسکوندر .

طونه ـ ادریاتیك خطی ، اقتصاد نقطهٔ نظرندن سنجاق خطنی (یکی‌پازار) تخریب ایده‌جك . بو خصوصـده تدابیر مالیه‌نك بیله توقف ایتدیکی تأمین اولنیور . فرانسزسرمایه‌سی، بو ایشلره معاونته حاضردر . فقط مسئله هنوز سیاسةً حل اولنه‌مادی . روسیه و ایتالیایه استناد ایدن صربیا پروژه‌سی غیرقابل اقتحام مانعه‌لره تصادف ایدییور .

بلغارلر ، اونلره شـدیداً مخالفت واعتراض ایدییورلر . کنیج‌قراللقلرینی ؛ بحر سـیاه ـ ادریاتیق دکـزی ـ بحر سفید آره‌سنده توسع ایتمکده اولان حرکت تجاریه‌دن محروم‌اولمش کورمکدن قورقیورلر .

ترکلره کلنجـه : اونلرك ایشـده طوغریدن طوغری‌یه هیـچ بر منفعت اقتصـادیه و حربیه‌لری یوقدر . پرزریندن اسکداره (ارناوودلقـده) قدر اولان خط ، آرناوودلغـه نظـارت ایچون اونلره لازم اولان خط دکلدر . او خط ، دها جنوبده ، استانبول ـ سلانیك خطنك تمدیدی‌اوزرنده‌ـ در . که‌اونلر ، مناستر شعبه‌سنی انشا ایده‌رك برقول‌ایله خطی، قره‌طاغ حدودینه قدر سوق ایده‌جکلردر .

بلغارلرکده طونه ـ ادریاتیـك خطی حقنده پروژه‌لری

واردر . اونلر دها بر چوق مختلف خطلرده تکلیف ایدییورلر .

برنجیسی ، طونه‌دن ودینه آیریلیر . و رومانیا خطی اوزرنده‌کی قلفاتده بر کوپری ایله باغلنیر .

مزدراده ؛ رادومیره ، کوستندیله و ترك حدودینه قدر ازانمش اولان وارنه — صوفیه خط کبیریله برلشیر . ودین — مزدرا شعبه‌سنك انشاسی چوقدنبری تصور ایدیلیور . حتی مناقصه‌سی بیله یاپلمشدر .

رادومیر — کوستندیل — ترك حدودی ، خطنه گلنجه : باغار مهندسلری ۱۹۰۸ ده اونی ایشاتمکه باشلادیلر . شمدی اسکوبه قدر تمدیدن بحث اولنیور . بوراده تصادف ایدیله جك مشکلات پك جدیدر . کوستندیلدن اعتباراً قومانووده، نیش — اسکوب خطیله برلشمك ایچون اکری پلنقه‌یی چیقمق لازمدر .

اسکوبدن آدریاتیکه قدر ، قارطاغده (۲۵۰۰) متروالق ارتفاعلرله چارپشه‌جق اولان قیصه بر خطك انشاسی بر چوق دوشونلدی . شو حالده یاشمالدن مه‌زی وادیسنه چیقمق ، و یاخود — صعب‌المرور بر یول ایله قره‌درین وادیسنده‌کی دیبرایه واصل اولمق ایچون — جنوبدن مائلاً اینمك لازم گله‌جك .

دیگر بر باغار خطیده ، طونه اوزرنده‌کی قورابیا — سومو ویتده بر کوپری ایله رومانیا شبکه‌سیله برلشیر . هر ایکی

خطده ، بلغارلره پك مساعددر . بوخطلر ، صوفیه‌یی ، بالقانلرك بیوك تجارت بازاری وشبه جزیره‌نك مركزجغرافیسی یاپان عواملدن الك مهملریدر .

١٩٠٩ سنه‌سی تموزنده صوفیه ـ رادومیر ـ كوستندیل خطی ترك حدودینی بولدی . چوقدنبری دوشونیلان اسكوبه قدر تمدیدی مسئله‌سی قالدی . ١٩٠٤ ده تركیا ایله بلغارستان آره‌سندن عقد ایدیلان بر مقاوله ایله باب عالی ، قومانوه‌یه قدر بلغار حدودینی كچن برخطك انشاسنه مساعده ایدییوردی . فقط بلغار حكومتنك مساعئ متمادیه‌سنه رغماً ، اراده‌سی صادر اولمادی . بلغارلر ، بتون مصارفی كندیلرینه عائد اولمق اوزره خطك انشاسنه حاضردیلر .

ادریاتیكده نهایت بولان بتون پروژه‌لر كبی بلغارستان پروژه‌سیده ، ایتالیایه اتكا ایتمشدی . بوپروژه ، بلغارلرك آرناوودلق پرلتیقه‌سنه فوق العاده یارایور ، بلغارستان شرابلری ، میولری محصولات صناعیه‌سی ایچون مخرجلر آچیور .

اونلر بوپروژه ایله بالقان دولتلرنده ویا روسیه‌ده واسع بر تجارت بازاری بوله‌جقلرینی امید ایدییورلر . موضوع بحث اولان خطك یرینه ، اسكوب ـ مناستر كولی ـ اوخری ـ دورازو یاخود آولونیا خطی قبول ایدلسه بلغارلر دها زیاده مستفید اوله‌جقلر . بوخط ، ارناوودلقدن كچه‌رك روما ایله

آطه‌لرد کزینی ربط ایده‌جکی کبی ماکدونیا طاغلری اتکلرنجه مناستردن اسکوبه اوزایه‌رق مشهور شمال ـ جنوب خطنه بر شعبه علاوه ایده‌جك که او خط ، بر کون نیش ـ اسکوب ـ مناستر طریقیله بلغراد و آتنه‌یی باغلایه‌جقدر. هله یونانستان و ترکیا شمندوفرلرینك التصاقی وقوعبولورسه اوروپای مرکزی ایله مصر و هندوستان آره‌سنده اك مستقل و قیصه برخط اولمش اوله‌جقدر.

بلغار پروژه‌لرینك اك بیوك مانعه‌سی، ترکلرك شمدی‌یه‌قدر غیر قابل اقتحام و پك حقلی اولان اعتراض و مخالفتلریدر.

صوفیه ـ کوستندیل شعبه‌سنك ، کوستندیل ـ اسکوب واسطه‌سیله سلانیکه التصاقی حاصل اولدیغی وقت، بلغار اردولری ـ حتی اس الحرکات ایله مناسباتی قولایجه محافظه ایده‌رك ـ ماکدونیایه آتلامغه ، وروم ایلی ولایاتنی استانبولدن تجرید ایتمکه موفق اوله‌بیلیرلر.

بو تهلکه‌یی برطرف ایتدکدن صکره ماکدونیا محورینی تعقیباً صوفیه‌دن سلانیکه اینه‌جك اولان خط ، ماکدونیا بلغارلرینك « بیوك بلغارستان » حقنده‌کی خیاللرینی اوقشایه‌رق تظاهرات ملیه‌یه میدان آچه‌جقدر.

معلوم اولدیغی اوزره بیوك بلغارستان ، طونه‌دن آطه‌لر دکزینه ، بحر سیاهدن اوخری کولنه قدر توسع ایده‌جکدی.

تصلکه ایاستفانوس معـاهده‌سیله تحقق ایتمسنه رمق قالمشدی .

ایشـته کوریلیورکه بوخط ، عثمانلی تمـامیت ملکیه‌سنی آغیرجه تهلکه‌یه قویه‌جقدی . فقط ترکلر بوتهلکه‌یه کندیلرینی اصلا آتمیه‌جقلردر . مع‌مافیه باب‌عالی‌یی قورقوتمقسزین، صوفیه — سلانیك التصاقنی تأمین ایده‌جك شویله بر چاره واردر .

رادومیره یاخود کوستندیله قدر موجود خطدن استفاده ایدیله‌رك ستروما وادیسنی ترك ایتمکسزین جمعه طریقیله سره‌زه قدر ویاخود سـلانیك — استانبول التصاق خطی اوزرنده‌کی دمیر حصاره قدر اینیله‌بیلیرکه‌ترکلر ایچون بوخط ، اوبرخطك عینی محذورلری حائز دکلدر . بتون ماکدونیا یرینه یالکزبر جهتدن کچه‌جك ومعین ومجبوری بر استقامتی تعقیب ایده‌جك اولان بوستروموه شمندوفری ، بلغارلرك تصورات سیاسیه‌سنه تماميله موافق دکلدر . بوکا مقابل بلغارلر ، پك مهم بر مرکز اولان سرزدن کچمك وصوفیه ایله اطه‌لر دکزی آره‌سنده‌کی مسافه‌یی قیصالتمق فائده‌لرینی استحصال ایتمش اوله‌جقلردر .

ترکلره کلنجـه : بوخط ؛ ترك مدافعه‌سی نقطهٔ نظرندن — استانبول — سلانیك اس الحرکه‌سنه استناد ایدن‌وایمپراطو- رلغك اوروپا ولایتلرنده ، بتون‌جهتلره انشعاب ایده‌بیلن — اردونك جناح حربی اکمال ایده‌جك ورودوپی قوجاقلایه‌رق ملحوظ سوق الجیشك ایکی منطقه‌سی‌اولان ، ادرنه وماکدونیا

صحرالرینی تفریق ایدن خاتلی حذف واقتحام ایتمش اوله جقدر.
نهایت اناطولینك ردیفلری ازمیردن آلنه‌رق ، بر قاچ ساعتده
سیروزك اسكله‌سی اولان اورفانی‌یه واورادنده بلغار حدودینه
سوق ایدیله‌بیله جكدر . باب‌عالی . خطك اورفانی‌یه قدر تمدیدینی
ـ اوراده بر ریختیم انشاسیده داخل اولدیغی حالده ـ امتیاز
صاحبلرندن طلب ایتملیدر .

طوغریسنی سویلمك لازم كلیرسه بوكون دوشونلمدیكی
كوریلان بوصورت تسویه ، تركیا ایچون فوق‌العاده شایان
قبولدر . وتركیا ، كمال اهتمامله تجرید ایدلمش اولان قومشو
حكومتلرك شبكات حدیدیه‌سیله ارتباط والتصاقی ، یالكز بو
شرطله قبول ایده‌بیلیر .

بوینه برامتیاز ، طونه قییلریله سلانیك آره‌سنده بر
جریان تأسیس ایده‌رك عثمانلی امنیت وآسایشی ایچون تهلكه‌لی
اولان ، صوفیه‌دن كچمكسزین بلغار قوتلرینك روم ایلی حدودنده
طوپلانمسنه مساعد . دیكر بر پروژه‌نك اجراسنی تأخیر
ایده‌بیلور .

روسجقدن طرنوه‌یه قدر اولان خط ، وارنه ـ صوفیه
آناخطنه بر شعبه آییرر . طرنوه ـ بروشتیقا شعبه‌سی
(٧٥ كیلومترودر) ١٩٠٨ سنه‌سی نهایتنده ایشلدلمكه باشلامشدر .
خطك ، طوغریدن طوغری‌یه ویاقازانلق واسطه‌سیله

استارازاغورایه قدر تمدیدی ده بر مسئلهٔ مهمه‌در . بو تمدید حصول بولونجه ، صوفیه ـ استانبول خط کبیرینه باغلانان چرپان خطیله‌ده برلشه‌جکدر . بو التصاق ، بلغارستان حکومتیله شرق شمندوفرلری قومپانیه‌سنك ائتلافنه منوطدر . حالبوکه بو ائتلاف ، هنوز وقوعبولمدی .

« ترانس بالقان » خطی ، روسجق وطونه‌یه قوریله‌جق بر کوپری ایله روسیا وروزمانیا خطوطیله التصاق ایده‌رك روسیه ، بکرش واستانبول آره‌سنده اك مستقل وقیصه بر خط اوله‌جقدر .

*
* *

روسیه حکومتی ، ممالك اجنبیه‌ده‌کی وکیللرینه کوندردیکی بر تحریرات عمومیه‌ده ، متصور خطوطك انشاسنده ، هیچ بر منفعت شخصیه‌سی اولمادیغنی وکندی حسابنه بر شی آرامقسزین ، یالکز بالقان دولتلرینك امتیاز مطالباتنی حمایه ایده‌جکنی ، تصدیق وتأیید ایتمشدر .

فی‌الحقیقه روسیه ، ضرر دیده اولدیغی منافعنی تضمین و تلافی ایچون ، بشقه بر محل بوله‌جغنی امید ایدیور . مثلا آناطولی حقنده چوقدنبری تصورات سیاسیه بسلیور .

یوقاریده سویلندیکی وجهله ١٩٠٠ تاریخلی بر ارادهٔ سنیه ، بحرسیاه حوضه‌سنده انشا ایدیله‌جك شمندوفرلر ایچون

روسیه‌یه حق ترجیح و تقدم بخش ایتدی . ذاتاً روسیه ، بغداد خط اصلیسنی ، اسکیشهر ـ قونیه واسطه‌سیله جنوبه دوندیرمکه بو تعهد سایه‌سنده موفق اولمشدر .

شمدیده بو تعهده استناداً ، قارص استحکاماتی ، اناطولینك حقیقی کلیدی اولان ارضرومه باغلایه‌جق بر شمندوفر انشاسی ایچون ، مذاکراتده بولنمغه مهیا کورونیور .

بو بسیط وساده خط ، روس اردولرینه ، فرات وادیسنی تعقیباً حلب ولایتنه واسکندرون کورفزینه اینمك ایچون ، سربست بر یول آچه‌بیلیر . ترکلر ، بو کبی تهلکه‌لری تضمن ایدن بو امتیاز تشبثنه ممانعته ، نصل موفق اوله‌جقلر ؛ بیلنه‌مز !

ترکلر ، حقیقتده عثمانلی مقاومت ومدافعه‌سنك میدان ملحوظی اولان بو اناطولی پارچه‌سنه دخول یوللرینی ، قطعیاً کندی رضالریله آچیه‌جقلردر . روسیه ، بونك اوزرینه آوستریا طرفندن الده ایدیلان منافعك مقابلنی ، اوروپاده تحری‌یه مجبور اوله‌جقدر .

*
* *

حقیقتی سویلمك لازم کلیرسه ، بو خطلری ایجاد ایدنلر ، منافع مادیه‌دن زیاده احتراصات سیاسیه‌نك تسکیننی دوشونمشلردر . او خطلردن بهری ، کچدیکی یرلرك اقتصاداً ترقیسنه بالطبع یاردم ایده‌جکدر . ذاتاً : اونلرك هیئت مجموعه‌سی ،

بالقانده صلح وترقینك ضمانی صددنده ، دمیر بر شبکه تشکیل ایدر . شو حالده فرانسه کبی بیطرف اولان بر دولت ، منافع عمومیه یه خدمت ایدن پروژه لری حمایه ومدافعه ایده بیلیر . اونلری تکلیف ایدن دولتلر ایسه ، افکار مخصوصه لرینه موافق کلدیکی صورتلری التزام ایدرلر . مقاصد تجاریه ماسکه سی آلتنده احتساسات حقیقیه لرینی وبالقانده هکه مونیالق حقنده کی احتراصاتی کیزلرلر . ایکی عصردنبری اولدیغی کبی بوکونده ساودن اطه لر دکزینه ، طونه دن آدریاتیکه قدر ، « پارلاق اوروپای مرکزی ایمپراطورلغی » اطرافنده شدتله مجادله اولنیور .

شو حالده بومختلف شمندوفر پروژه لرینك استقبالنی شمدیدن کیم کشف ایده بیلیر ؟

اونلری احداث ایدن وایستدیکی زمان مسئلهٔ روزمره حالنه قویان سیاست ؛ ـ احتمالکه دها برچوق زمان ـ اونلرك موقع فعله کلمسنه ، مشکلات وموانع مالیه وصناعیه دن زیاده مخالفت ایده جکدر .

موجود خطلرك تصرفی ادعاسیده ، شرق بحرانی بسبتون تزیید وتشویش ایدییور . انقلاب عثمانینك ابتداسنده ، روم ایلی شمندوفرلرینك بلغارستان طرفندن غصبی ، آغیر بر اختلافه سببیت ویردی .

سلطان عبدالمجیدك عالی ناظرلری فؤاد وعالی پاشالر شمندوفر مسائل معظمه‌سی ایچون ، بر پروغرام تنظیم ایتمشلردی. انشاآت متصوره میاننده ، بر دانه‌سنه فوق العاده اهمیت ویرییورلر وکیزلی طوتیورلردی . عقبنده ؛ بالقان شبه جزیره‌سنك هر طرفندن کچه‌رك بوغاز ایچیله طونه‌یی مناسبتده بولندیره‌جق واستانبولی ویانه وپارسه باغلایه‌جق واسع بر شبکهٔ حدیدیه احداث ایدیله‌جکی سویلندی .

او ، اولاً استانبولدن بلغراده قدر بر انا خطی و ادرنه ـ دده آغاج شعبه‌سیله ، مذکور شعبه اوزرنده بر نقطه‌دن ، بورغازه قدر ممتد دیکر بر شعبه‌یی حاوی اوله‌جق و دیکر بر خطده ، سلانیکدن آوستریا حدودینه قدر اوزایه‌جقدی . شبکه تخمیناً ایکی بیك کیلومترو طولنده اوله‌جق وبرقاچ میلیونلق بر سرمایه‌یه احتیاج حاصل ایده‌جکدی . بو مهم ایشلره باشلامق ایچون ترکیا ، نه پاره‌یه نه‌ده لازم کلن اشخاصه مالك دکلدی .

٣١ مایس ١٨٦٨ ده ، روم ایلی شمندوفرلری امتیازی ، موسیووان ئه‌لست ایله مهندسلر شرکتنه ویرلمشدی . فقط مهلت معینه ظرفنده تشکیلات ابتدائیه‌یی اجرا ایدمدکلرندن ، ١٨ نیسان ١٨٦٦ ده ، امتیاز کندیلرندن نزع اولندی .

امتیازی ، برقاچ کون صکره بارون هیرش الده ایتدی. ائتلاف

کیلومترو باشنه یکرمی ایکی بیك فرانق تأمینات اعطاسی اساسی اوزرینه عقد ایدلمشدر .

حکومت عثمانیه‌نك عقد ایتدیکی استقراضلرك فائضنه نظراً بو یکرمی ایکی بیك فرانقه اصابت ایدن رأس المال ایکیوز فرانق ایدر. بو مبلغك ، بر کیلومترو شمندوفرك انشاسنه کفایت ایده‌جکی تخمین ایدلمشدی . یکرمی ایکی بیك فرانقك تأمینی ایچون حکومتك طقسان طقوز سنه ظرفنده سنوی اون درت بیك فرانق ویرمه‌سی ومتباقی سکز بیك فرانقك دخی ینه اوقدر سنه ظرفنده خطی ایشله‌ته‌جك اولان امتیاز صاحبلرینه عائد اولمسی تقرر ایتدی

بارون هیرش ، اللی دردر ملیون فرانق سرمایه ایله ایکی شرکت تشکیل ایتدی .

اولاً : ٥ کانون ثانی ١٨٧٠ ده تشکل ایدن « اوروپای عثمانی شمندوفرلری شرکت شاهانه‌سی » ، خطی انشا ایده‌جکدی .

ثانیاً « اوروپای عثمانی شمندوفرلری ایشلتمه شرکت عمومیه‌سی » تشکل ایتدی که ، بو شرکت ، برنجینك یرینه قائم اوله‌جق وبالاده مذکور تأمینات بقیه‌سی اولان سکز بیك فرانقی تأدیه ایلیه‌جك ایدی . فقط ایلك اون سنه ظرفنده ، بو پاره‌نك ده حکومت طرفندن تأدیه‌سی مشروط ایدی .

برنجی شرکت ، ٩٩ سنه‌ده تأدیه ایدیله‌جك اولان بو یکرمی ایکی بیك فرانق کیلومتر وایرادیله خطی انشایه مهیا ایدی .

بارون هیرشه، بو ایرادی تأمین ایتمك قالیوردی. او ، سنه‌ده اون ایکی فرانق گتیرر وطالعه باغلی بر پیانقو ایله شایان حیرت برا کرامیه ویرر ، بهری درتیوز فرانق قیمت اعتباریه‌یی حائز، برملیون طقوز یوز سکسان بیك حصه سندینی موقع تداوله قویدی .

مارت ۱۸۷۰ وایلول ۱۸۷۲ ده ایکی قید عمومی معامله‌سی یاپلدی . یاری موفقیت حاصل اولمشدی .

« آوروپای عثمانی شمندوفرلری شرکت شاهانه‌سی » ، ۱۸ مایس ۱۸۷۲ده امتیازك بخش ایتدیکی حقوقی وایشلتمه شرکتیله یاپدیغی مقاوله موجبنجه کندیسنه عائد اولان تمتعی حکومته ترك ایتدی . حکومت، تخميناً بيك اوچيوز كيلومترولق شمندوفره صاحب بولنيوردی .

ایکنجی شرکت ، اووقتدن اعتباراً « شرق شمندوفرلری ایشلتمه شرکتی » نامنی آله‌رق ، ۱۸۷۸ دنبری یالکزجه حرکت ایدییور. برلین معاهده‌سندن اول ، بارون هیرش طرفندن یاپیلان شبکه ، جمعاً ۱۱۴۵ کیلومترو طولنده اولان ؛ استانبول ادرنه – بلووه ، دده – قوله‌لی بورغاز ، طرنوه – یامبولی ، سلانیك – متروویچه ، خطلرینی حاوی ایدی . فقط آوروپا شبکاتندن مجرد قالیوردی . ۱۸۸۵ – ۱۸۸۸ سنه‌لری طرفنده ، سلانیك – اسکوب خطی ، بلغراده قدر ایلرله‌دی . استانبول–

بلووه خطی‌ده نهایت صربیا وبلغارستان خطلرینه باغلاندی . استانبول وسلانیك بووجهله ویانه وپارسله مناسباتده بولنمش اولیوردی .

٢٢ كانون‌اول ١٨٨٥ ده‌شرق شمندوفرلری قومپانیه‌سیله حكومت عثمانیه آره‌سنده عقد ایدیلن برمقاوله‌ده ، حاصلاتك شووجهله تقسیم ایدیله‌جكی ذكراولنیوردی . اول‌باول، ایشلتمه مصارفنی قپاتمق وتعهد ایدیلن سرمایه‌نك تمتعنی تأمین ایتمك اوزره ، حاصلات غیرصافیه ایچون كیلومترو باشنه ، یدی بیك، فرانق آیریلیوردی . متباقی حاصلات‌ده‌یوزده‌اللی‌بش،قومپانیه‌یه ویوزده قرق بش ، حكومتـه عائد اولمق اوزره ، شركت ایله حكومت آره‌سنده تقسیم ایدیله‌جكدی . بوكا مقابل حكومت ، قومپانیه‌یه، حداصغری بیك‌بشیوز فرانق تمتع تأمین ایدییوردی. بوندن‌بشـقه قومپانیه یوزده‌یدی فائض ویوزده‌بر آمورتیسمان ایله ، حكومته‌یكرمی‌اوچ‌ملیونلق برحساب‌جاری آچه‌جقدی . بوسنوی یوزده‌قرق‌بش ،ایشلتمه حاصلاتندن‌حكومته‌كلن‌قسمك تأميناتی ایدی‌كه ، بوكون ١٨٩٤ استقراضنه تخصيص ایدلمشدر.

التصاق خطلرینك انشاسندن بری‌شرق شـمندوفرلری قومپانیه‌سیله تركیا وبلغارستان حكومتلری آره‌سنده متعدد مقاوله‌نامه‌لر عقد اولندی .

١٨٩٤ ده‌بلغـارلر ، عثمانلی تصرفنده بولنان بلوووه —

واقاره‌ل خطنی جبراً غصب ایتدیلر . فائده‌سز برچوق ادعالردن صکره ، باب عالی تصرفدن فراغت ایتدی . قومپانیاده بر تضمینات سنویه مقابلنده ایشلتمه حقنی ترك ایلدی .

قومپانیه ایله بلغار حکومتی آره‌سنده ، تعرفه اختلافاتی حصوله کله‌رك بلغارستان ، خطی ، دها شماله سوق ایتمك ، وطرنوه ـ یامبولی خطنی یکی زغره استاسیونیله برلشدیرمك ایچون ، شرق شمندوفرلری خطنه همان موازی اوله‌رق ، فلبه‌دن اوزانان یکی برخط انشاسنی قرارلاشدیردی . بوموازی خطك انشاسی قومپانیه‌یی آغیر برضرره دوچار ایتدی .

یکی زغره ـ چرپان خطی اکمال ایدیله‌رك بلغارستان وقومپانیه آره‌سنده عقدایدیله‌جك برائتلاف ایله چرپانی فلبه‌یه باغلامق مسئله‌سی قالیوردی . ٢٥ مارت ١٨٩٩ تاریخنده ، بلغارستان حکومتی ، کرك بوموازی خطی ، کرك دیکر رقیب خطلری یکرمی بش سنه ظرفنده انشا ایتمیه‌جکنی تعهد ایده‌رك انشا ایدلمش اولان چرپان ـ یکی زغره خطنی عین مهلتله قومپانیه‌یه ایجار ایتدی .

فقط شمالدن ، فلبه‌دن قازانلغه قدر کیدن وبر التصاق خطی ایله قازانلقده استرازاغوره‌یه باغلانه‌جق اولان خطك انشاسی حقنی محافظه ایتدی . بتون بومختلف مقاوله‌لر ، برلین معاهده‌سنك « باب عالینك روم ایلی شرقیده‌کی شمندوفرلره عائد اولان حقوق

ووظائفی تماماً محفوظدر » یولنده‌کی یکرمی برنجی ماده‌سنده‌کی اساس قانونی‌یی حائزدرلر .

١٨ ایلول ١٩٠٨ ده ، شمندوفرمأمورلری ، یومیه‌لرینك تزییدینه دائر اولان طلبلرینك رد ایدلمسی اوزرینه غره‌و اعلان ایتدیلر . آوروپای مرکزی ایله مناسبت ،درحال منقطع اولمشدی . بلغارستان ، غره‌وك دوامی حالنده خطی،عسکری برشمندوفر طابوریله اداره ایده‌جکنی اعلان ومأمورلر نزدنده قومپانیه‌نك صرف ایتدیکی مساعی عقیم قالیر قالماز ، اعلان ایتدیکی واسطه‌ایله خطی ایشلتمکه ابتدار ایتدی .

٢١ ایلول ١٩٠٨ ده‌غره‌و بیتدی وقومپانیه تکرار ایشه باشلامق ایستدی ایسه‌ده بلغار مأمورلری ، موقعلرینی ترك ایتمکدن استنکاف ایتدیلر .

قومپانیه‌نك اعتراضنه قارشو ،بلغارستان« منافع اقتصادیه‌سنك ومدافعهٔ ملیه مجبوریتنك ، کندی ملکنده‌کی شمندوفرلرك ، اجنبیلر طرفندن ایشلدلمسنه مساعده‌ایده‌میه‌جکنی »اعلان ایده‌رك مأمورلرینی ابقا ومحافظه ایتدی واودقیقه‌دن اعتباراً بومسئله‌یی باب عالی ایله دکل یالکز قومپانیه ایله مذاکره ایده‌بیله جکنی سویلدی .

ترکیا ، برلین معاهده‌سنه وضع امضا ایتمش اولان دولتلره برتحریرات عمومیه ارسال ایده‌رك ، شمندوفرلری شرکته اعاده ایتمسی ایچون بلغارستان نزدنده مداخلات وتضییقاتده بولنملرینی

طلب ایتدی . بلغارستان ، ٥ تشرین اولده بوکا ، استقلالنی اعلان ایده‌رك جواب ویردی . بالطبع شمندوفر مسئله‌سی ایکنجی درجه‌ده قالمش و شرق مسئله‌سی، بتون وضوحیله، یکی برحادثه دها کورمشدی .

بلغارستان حکومتی، غیرملحوظ تشبثدن صکره ائتلاف جو تظاهراتده بولنمایدی. حالبوکه، باب عالی ایله انقطاع مناسباته رمق قالمشدی. برقاچ دفعه مذاکرات منقطع اولدی. فقط روسیه، مالی برچارهٔ تسویه بوله‌رق، بو ترك ــ بلغار اختلافنی ازاله ایتدی. شرق قومپانیه‌سیده جسیم بر تضمینات آله‌رق ایشدن چکلدی. آرتق بتون فعالیتنی، بالقانده یکی شمندوفرلر انشاسی تشبثنه حصر ایده‌جکدر.

اصلاحات وتنظيمات

عثمانلى ايمپراطورلغى دها دون ، دينى ومطلق بر حكومت عسكريه طرفندن اداره اولنيوردى . كه حضرت فاتح ، او حكومت مطلقه‌يى ، حق فتحنه استناداً آسيا وبالقان ساحللرينه قدر توسيع ايتمشدى .

دولتك طرز سياست واصول اداره‌سى ، غالب ومغلوبلرك (رعايانك) عدم مساواتى اوزرينه تأسس ايتمشدى . عثمانليلر ، زير حاكميتلرنده بولنان بتون قطعاتده ، بو طرز اداره‌يى ، شدتله استعمال ايديورلردى .

واقعا قرون وسطاده قاتوليك حاكميتى آلتنده بولنان بو يرلرده ، قاتوليك اولميان خرستيانلرك اقامتنه مساعده ايدلمزكن تركلر ، كهنه بيزانسك خرستيانلريله عين محللرده امتزاج ايلمشلر ، فقط اونلرى سفلى بر موقع ووضعيته صوقمشلردر . درت عصرلق بر زمان ظرفنده خرستيانلر . همان همان واسساللغه [١] قريب بر حالده اداره ايدلديلر .

[١] دره بكك زماننده ، بر دره‌بكه تابع اولان خلقه واسسال اطلاق اولنوردى .

اقتدار ، مسلمانلرده ایدی . عسکر اونلردن تشکیل ایدیلیوردی . عمومی مأموریتلر اونلره منحصردی . املاکه یالکز اونلر صاحب اوله‌بیلیرلردی . قانون جزایه ، قانون تجاری ومدنیه ، یالکز اونلر مالکدیلر .

مسلمان اولمیانلر ، رعایا ، املاکه تصرف حقندن وحیات سیاسیه‌دن محروم ایدیلر . محافظه ایتدکلری سربستیٔ ادیانه بدل، خراج وجزیه ویریورلردی.

مع‌مافیه جماعت حالنده یشامق وغالبلرك استبدادینه قارشو کندیلرینی مدافعه ایتمك اوزره ، دینلری ، لسانلری ، قوانین مدنیه‌لری ایچون تأمینات استحصال ایتمش ایدیلر. موسویلرده داخل اولدیغی حالده ، هر دین سالکلری ، حقیقی بر عنصر اداره اولمق ایچون ، اولدقجه قوی بر جماعت دینیه تشکیل ایتمشلردی

تابعلریله اولان مناسباتنه یاردم ایدن بو مؤسساته ،عثمانلی حکومتی مساعده ایتمشدی. اورتودوقس روملر ایچون استانبول پطریقلکی ، یالکز بر ریاست دینیه وروحانیه دکل ، بلکه بر نوع حاکمیت مطلقه ایدی . میراثه ، نکاحه ، وصیته عائد اولان مسائل حقوقیه‌یی ، نهایتده اورایی تسویه واداره ایدییوردی . توقالیکلر ایچون اپسقپوسلر ، جماعتك وکیل رسمیلری وحکومته قارشو مدیر مسئوللری ایدیلر .

غربدن کلن اجنبی خرستیانلر ایچون ، اولاً بعض دولتلر ، قونسلوسلرینی ، کندی ملتلرینك مدیر سیاسیسی ، وحاکم طبیعیسی کبی قبول ایتدیرمشلردی . صکره‌دن سلطانلر بوحمایه‌یی — کندی تابعلری آره‌سنده‌کی برقسم خرستیانلرده داخل اولدیغی حالده — بتون مأمورین سیاسیه‌یه ویرمشلردی .

فرانسه ، بالخاصه قاتولیکلرك حمایه‌سی حقنی استحصال ایتمشدی . اورتودوقسلری حمایه حقی‌ده ، روسیه‌یه عائددی .

سلطانلر ، اویله بر ایمپراطورلق اوزرنده حکمران اولیورلردی‌که ، عدم مساوات سیاسیه واجتماعیه ، هرطرفده تظاهر ایدییوردی . اوراده اهالی یالکز قانونی حائللرله دکل ، دینی وعرقی ضدیتلرله‌ده . بربرندن آیرلمشلردی . عناصر مختلفهٔ ملیه ، تطابق وتمثیله ساعی اولمقسزین ، ملت ایچنده برچوق ملتلر ، دولت ایچنده برچوق دولتلر تشکیل ایدییورلردی .

خرستیانلرك ، غالبلرك تحکمی آلتندن تخلیص کریبان حقنده املری متحد ایکن ، اسکی واساسلی رقابتلرك چارپشمه‌سی ، بو اتحادی محوایتدی . بورقیبلر ، آوروپاده صربلر ، بلغارلر ، یونانیلر ، ارناوودلر ، رومانیالیلر ؛ آسیاده ارمنیلر ، سوریه‌لیلر ، درزیلر ، مارونیلردر .

مسلمانلرده متحدالامل دکلدیلر . آوروپاده‌و آطه‌لرده کزینك آسیا ساحلنده ساکن اولانلر ، رعایانك سربستیٔ دینیه ، دائما

بیرومکده اولان بر حس مساعده ایله باقارلر و غرب مدنیتندن لاینقطع استفاده ایدرلر . آناطولینك ایچ طرفنده و عربستانده کی مسلمانلر ایسه، اعتیادات ماضیه یه ، عنودانه صادقدرلر . غربی تقلید ایتمکی مصرانه تقبیح ایدرلر .

بو قدر متفرق و یکدیکرینه دشمن اولان اقوام و عناصری اداره ده کی مشکلات ، حکومتده اجرای تأثیر ایتمشدر. حکومت، فتوحات قهرمانانه زماننده اولدیغی کبی ، حکمدارك و ندماسنك آمال مستبدانه سنه ، صدر اعظملرك اوامرینه ، بیوك مأمورلردن مرکب دیوانك مقرراتنه تبعاً ، شرق موداسی دیمك اولان بر طرز غریب ومغلقده ، اجرای اموراتمیور . بلکه یالکز سرای هیئتنك ، متحکمانه و حریصانه فرمانلرینه اتباع ایلیوردی . که بونلر ، پادشاهه ده حاکم اوله رق ، قوجه ایمپراطورلغی کیف مایشاء قوللانیورلردی . فقط مملکتله هیچ بر ارتباطلری ، ملتله هیچ بر تماس واستنادلری اولمیان بو سرای هیئتی ، اقتدارلرینك محدودیتنی بالذات بیله حس ایده رك ، پادشاه نزدنده صاحب نفوذ اولمق ایچون ، موهوم بر طاقم تهلکه لری اخبار واعظام ایدییورلر واو تهلکه لرك اوکنی آله بیلمك اقتدارینك ، یالکز کندیلرنده بولندیغنه اونی اقناع ایلیورلردی . ییلدیزده هرکسك نفرتنه رغماً ، پك مضیق بر استبدادی اداره و تطبیق و بتون ایمپراطورلغی ضابطۀ سیاسیه و خفیه مأمورلریله احاطه ایده رك والك قباو تصویری

غیرقابل ارتشـا طریقلری ایجاد ایلیه‌رك ، موقعلرینی محافظه ایلیورلردی .

عثمانلیلرك حیات سیاسیه وخصوصیه‌لری اوزرینه، مدهش بر کابوس چوکمشدی . اصلاحات لزومندن بحث ایتمکله ویا حر فکرلی اولمقله مظنون بولنان هرشخص ، محواولمش دیمکدی . قونسلوسخانه وسفارتخانه‌لره کیرمك شویله طورسون ، برقاچ دفعه صیق صیق اوکندن کچمك بیله تهلکه‌لی ایدی . مطبوعات داخلیـه ابکم ، مطبوعات اجنبیه‌یی اوقومق ایسه‌شدیداً ممنوع ایدی . خفیه‌لر ، یوللره ، شمندوفرلره ، واپورلره ، مؤسسات عمومیه‌وخصوصیه‌یه ، حتی اونلرك داخلنه قدر هریره نظارت ایدییوراواونلرك اوفاجق براخباری ، بلامحاکمه نفیه ، زندانه ، اولومه محکومیتی انتاج ایدییوردی .

طرز اداره پك عنعدی وبطی ایدی . مأمورین حکومتك بتون مساعیسی ، یالکز ویرکولرك تحصیلنه مصروف ایدی . ترکیه‌ده نه بودجه‌دن ، نه‌ده تنظیمات مالیه‌دن بحث ایدیله‌مزدی . مأمورینك معاشاتی تداخلده‌قالیور وبونلر ، یشامق ایچون ، بالطبع تمتعه ، ارتشـایه ، غیرمشروع هرواسـطه‌یه مراجعت ایدییورلردی . بناءً علیه همان اکثریسی ، بویولده استحصال منافع دوشونجه‌سیله وقت کذار اولیوردی .

ویرکولرك بارثقیلی آلتنده ازلمش اولان اهالی، بورجلرندن

برقاچ مثلی فضله وبرکوتأدیه ایدییورلر وبوکاقارشو، نه کندیلرینی
خراب ایدن مرتشیلردن ، نه ده عدالتی پاره ایله صاتان حاکملردن
هیچ بر ترضیه بکلمیورلردی .

بودرین واساسلی خطیئاته رغماً بومتفسخ طرزاداره دوام
ایدوب کیدییوردی . چونکه قادر براردو . اونی محافظه
و آغیر برال ، پروتستو تظاهراتنی درحال تجزیه وامحا ایدییوردی .

ایش بو حالده ایکن ۲۳ تموز ۱۹۰۸ (۱۰ تموز ۱۳۲٤)
صباحنك سحار کونشی ، بوسکوتی ومتدهش ایمپراطورلغك ،
خراب سماسنده ، اولانجه حشمت و عظمتیله بردنبره یوکسلیویردی .
اهالینك غلغله ٔ حظوظ وشادمانیسی ایچنده ، ابدی ظن اولنان
سابق وایکرنج براداره ، آنسزین سوندی وچوکدی .

سلطان حمیدك اطرافنی آلمش اولان قرنا ، خدمه لر ،
ناموسسز ناظرلر یاقاچدیلر ویاتوقیف ایدلدیلر . برارادهٔ سنیه
شایان مرحمت برحاله کلن بوسرای هیئتنك معهود سیاستی جرح
وافنا ایده رك رسماً الغا ایدلمامش اولان ۲۳ کانون اول ۱۸۷٦
تاریخلی قانون اساسی یی درین براویقودن بیدار ایتدی .
درحال بر مجلس وکلا واسکی براصول انتخابله مجلس مبعوثان
واعیان تشکیل ایدلدی . ایمپراطورلق ، تبعه سنك مساواتنی اعلان
ایتدی . اوزماندن اعتباراً ، هرکس ، اقتدار واستعدادی نسبتنده

مأموریتلره نائل اوله بیله جکدی . مطبوعات حر ، اجتماعات سربست ایدی .

بو اویله بر انقلاب ایدی که ، برکوز بیله کور اولمقسزین ، دنیانك پك کنیش دولتلرندن برینی آلت اوست ایتمش و برکون اول ، حل اولنه ماز ، دینیلان شرق مسئله سنی بردنبره حل ایدیویرمشدر . حقیقة انقلاب ، اوقدر نا کهانی اولدی که ، سهیل و سریع موفقیاتی ، اوروپالیلرقدر ، ترکلریده حیرتده براقدی .

انقلاب ، ایمپراطورلغك هر طرفنده ، برر طوفان محبت و پرستش ایچنده ، مشروطی بر اصول اداره طوغوردی . سلانیکده ، مناستر ده ، استانبول وازمیرده ، همان هر طرفده ، هیچ انتظار ایدلمین وجد واستغراقلره ، صمیمی حسن قبوللره مظهر اولدی . حریت و سربستینك معجزه لریله حیات بولان ترکیا ، اویله بر اخوت فعاله ساعتی کورمشدی که ، او ساعتلرده انسانلر ، عین امیدلرله بر چوق زمان سکوتی اوله رق یشامق ایچون ، نجات مشترکك حظ اداراکی ایچنده ، قلبلری متحداً اهتزاز ایدر . ایشته ترکیاده بتون خلق ، شو غیر منتظر حادثه اوزرینه ، عموماً اظهار شادمانی ایده رك ، عین حس و قلب ایله ، وطن مشترکك حیات وسعادتنی تمنی ایتمشلردر . فقط

مع التأسف ، اولومسز انقلابلر ، سعادت بخش فقط فانی بر خیالدر .

*
* *

اوروپا، بونا کهانی انقلابك امكان حصولنه اینانمق ایستمیوری. قانجلاریالر ، حریتپرورقومیتهلرك حال فعالیتده اولدقلرینی وهر زماندن زیاده تضییق ایدلمکده بولندقلرینی بر قاچ هفته اول اخبار ایدیورلر وشوندن بوندن بعض وقایعك قریباً حادث اولهجغنی استدلال ایلیورلردی . فقط بوکبی تشبثاتی کوره الفت پیدا ایتمش اولان استبداد ایمپراطورینك ، اغتشاشات محلیهیی تسکینه قادر اولهجغی ظن اولنیوردی . قوای استبدادیه ، اوقدر متین ایدی که ، الك شدیداعتراضلر ، اونلر قارشونده، درحال سونر و آسایش داخلییی محافظه ایچون او ، خارجده اولدقجه قوی متکالر بولوردی .

ترك عسکری ، ادارهٔ حمیدیهنك الك یبقلمز بر استنادکاهی ایدی . فقط ینه اوعسکر واونلر میاننده بولنان اتحاد وترقی جمعیتنك ضابطلری در که انقلاب اشارتی، حرکت امرینی ویردیلر. مع مافیه انقلاب، انی حاضرلانمش ویك اوزون بر سلسلهٔ مساعینك نتیجهسی بولنمشدر .

ترکیا ، حسسز بر مملکت صاییلیوردی. حالبوکه او ، برعصردنبری ، اصلاحات وتجدد نامنه صرف مساعی ایتمش بر آوروپا دولتی ایدی . بر چوق زماندنبری ، عثمانلی ارباب

تفكري ، مملكتك مكمل بر اصلاحاته شديداً محتاج اولديغني ادراك ايديورلر فقط كنديني عناصر سائره‌نك دائما فوقنده كورن واصلاحاتي بردنبره قبول ايده‌ميه‌جكي طبيعي اولان بر قومدن ، نظر اكراه ايله كورديكي عادات وتشكيلاتي قبول ايتمسني ايسته‌مكده‌كي مشكلاتي ، اونلرده بيليورلردي . بوكون بيله ، اونلرك ، بلا قيد وشرط آوروپا تربيه‌سي ايچنه آتلمسني ايسته‌مك عبث ونامومسمدر . فقط يوز سنه‌لك بر ترك اصلاحات پروژه‌سي موجوددر . ومجاهده ميدانده ، او پروژه‌نك شرفلي بر ماضيسي واو ماضينك شانلي برچوق شهيد وقربانلري واردر .

*

* *

تركياده اصلاحات احتياجي ، اضطراباتك فوق العاده‌لكندن طوغدي . تركيا تاريخي تدقيق اولنورسه كوريلوركه ، انحطاط واضمحلال اماره‌لري چوغالنجه تركلر ، درحال اصلاحات پروانه تشبثاته باشلايورلر وبو تشبثات همان تقرر وتكمل ايديور .

حرب ، تركلري بيزانس ايمپراطورلغنك ايچنه قدر چكدي . اونلري ، سوريه ، مصر وعراقه ، حتى آوروپانك مركزينه قدر كوتوردي . برنجي فرانسوانك متفقي بولنان سلطان سليمان قانونينك زمان سلطنتنده ، ردوس ، بلغراد ، بوداپشته ، بغداد ، تونس ، صره‌سيله عثمانلي حاكميتي آلتنه كيردي . آدرياتيك دكزي ايله عجم كورفزي ، قارپات ايله نيل آره‌سنده ، اوتوز قدر قراللقده پادشاه

نامنه خطبه‌لر اوقونیور و یکیچری اردوسی بتون آوروپایی تتره‌تیوردی . سلیمان قانونی‌یه مخصوص ویرکولر ، - - ونديك سفیرلرینك بیاناتنه نظراً — زمانه پاره‌سنجه ، یوز قرق ملیون فرانق ایدی . که ، بوکونکی قیمتی آلتی یاخود یدی دفعه دها فضله‌در .

بودورده ، ترکیانك سطوت و اقتداری ، غایهٔ کمالنی بولمشدی . اودورك شانلی وقوعاتی ، عثمانلی تاریخنك الك شرفلی صحیفه‌لری طولدورمشدر .

بواحتشام وعظمتی ، سریع بر زوال تعقیب ایدر . اون‌یدنجی عصردنبری ، عثمانلی ایمپراطورلغی ، داخل وخارجده ، حریص استقبال بر چوق دشمنلرك اسیری اولوب قالمشدر . بودشمنلردن هر بری ، کندی وسعی نسبتنده انتریقه‌لر چویرمشدر . طونه ولایتلری عصیانی ، ترانساوانیانك استقلالی ، عراقك ضیاعی ، یکیچریلرك اختلالی هپ بونك نتیجه‌سیدر . بودوردن صکره ترکیا تاریخی ذاتاً ، متتابع مغلوبیتلر ، واسکی اقتداری الده ایتمك ایچون صرف ایدلمش جدی وحرارتلی مساعی‌یه عائد وقایعدن عبارتدر . سلطان مراد رابع ، خصوصیله کوپریلیلر ، آنارشی‌یی قالدیرمق وحدودلری اسکی حالنه ارجاع ایتمك ایچون پك دکرلی مساعی صرف ایتدیلر . که ، سن غوتار مظفریتی وقندیه‌نك ضبطی بودوره مصادفدر .

ایشته بوزماندن اعتباراً ، تبعهٔ خرستیانیه‌نك بلا فاصله دوام

ایدن عصیانلرندن و مأمورینك سوء استعماللرندن متأثر اولان ترکلر، ولایتلرك اصلاح ادارەسنی دوشوندیلر. کوپریلی مصطفی پاشانك «اوامر جدیدەسی» بك عالیجنابانه بر تشبث ایدی. فقط رعایا احوالنك تهوینی صددندە ینه عقیم قالدی.

یکی و حریص دشمنلر ایمپراطورلغك قپوسنه قدر کلمشلردی. بیوك پترونك، الیزابت و قاترینەنك روسیەسی، ملکاً توسع ایتمك ایستیوردی. قریم و بسارابیانك فتحیله قناعت ایتمین موسقوفلر، بوزەسز اوقیانوسلردە بر مخرج و هر بست دکزلردە برلیمان بولمق ایچون، اونلری دهادون یور آرتورە سوق ایدن تشبثات متوالیەیه باشلایورلردی. بوندن بشقه، دنیا استقبالنك استانبولە صاحب اولان دولتك النده اولەجغی حقنده، قابینەلر آرەسندە بر ظن و ذهاب حاصل اولمشدی. هله روس اورتودوقسلر نظرنده، ترکلری محو ایتمك، مقدس بر وظیفه تلقی اولنیوردی. بو، اونلر ایچون قدیم یونان ایمپراطورلغنك انتقامنی آلمق ایدی. یواش یواش بو دوشونجه، آیاصوفیه قبەسنه، صلیب یرینه هلال قونەلی بری، بو کونده طرفدارلری صایله بیلن، بر طرز سیاست حالنی آلدی.

دیکر طرفدن، حاکمیت بین الملل خیالرندن حاسر اولان آوستریا، کنج روسیا طرفندن کندی اراضیسنده بیله مغلوب ایدلمکله شرق احتراصاتنه تسلیم زمام ایتمکله وطونه‌یی تعقیباً مسلمان

اراضیسنه لاینقطع نفوذه باشلادی‌که بو ، ماری‌تره‌ز زماننده‌ن بری‌شدت کسب ایدن «شرقا جرمان حرکتنك» برمقدمه‌سی ایدی .

لهستان تقسیمنك مقدمهٔ مذاکراتی ، ماری تره‌ز کبی قاترینه‌نك‌ده حرص واشتهاسنی تحریك ایتمشدی . حدودلرده‌کی محاربات ، داخلده‌کی اغتشاشات،هرکون دها مضطربانه برحالده دوام ایدوب کیدییوردی . عثمانلی ایمپراطورلغنك برزمان غیر قابل‌تسخیر دنیلان اردوسی ، قیمت عسکریه‌سنی غائب ایتمش ، حدودلر ، هرطرفدن قوشادلمشدی .

ویرکولر یك‌فنا تحصیل اولنیور واهالی فوق‌العاده بیزار اولیوردی. بالقانده برناحیه کورلمزدی‌که روس پروپاغانداجیلری اوراده برقاچ عاصی‌چته‌یی حمایه ایتمه‌مش واجرای شقاوته سوق ایله‌مامش اولسونلر . بواحوالدن متدهش‌اولان ترکلر، قاینارجی معاهده‌سنه وضع امضا ایتدیلر . روسلر ، یالکز غالبیتك مکافاتنی استحصال ایتمکله قالمدیلر . بلکه عثمانلی روم تبعه‌سنی ، موسقوف حمایه‌سی آلتنه آلدیلر. اوزماندن اعتباراً روسیه ، دولت علیه‌نك‌امورداخلیه‌سنه‌مداخله «حق‌قانونیسنی» الده ایتدی.بوحق ، هرزمان استعمال ایدیله‌کلن اعلان‌حرب بهانه‌لرینك توکنمك بیلمیان برخزینه‌سی ایدی . عثمانلیلق بو تهلکه‌لر آره‌سنده الده‌ایتدیکی‌سلامتنی ، فرانسه اختلالی‌مناسبتیله

شرق ایشلرندن یوزچویرن دولتلر آره‌سنده‌کی رقابته‌مدیوندر.
بومتتابع انحطاطلر ، ذلتلر ، اضمحلاللر ، ترکیا ایچون ،
اصلاحات احتیاج شدیدینی حاصل ایتدی .

بارون‌توت ، خاطراتنده‌شویله یازییور . « سویش قنالنده
ماورای شرقك امیداستقبالنی کورن‌بوذکی وجسور حکومت ،
ایمپراطورلغی تکرار اعلا ایتمك تصورنده‌در . او ، بتون
خطیئات اداره‌سنه بردن هجوم ایتمك و بواوغورده‌تحکم مطلقنه
وارنجه‌یه قدر هرشیئی فداایتمك ایستیور . »

فقط مصطفای ثالث ، صلحك تأسسندن اول اولدی .
واصلاحات تصوراتی ، آنجق‌سلطان‌سلیم ثالثك زمان‌اداره‌سنده
موضوع بحث اوله‌بیلدی .

ترکلر ، ایلك دفعه اوله‌رق آوروپا طرزنده تدریساته
باشلایورلردی. اسویچره‌دن ، انکلتره‌دن ، خصوصیله‌فرانسه‌دن
کلن عالملر ، ایشچیلر ، غرب‌افکار وصنایعنی هرطرفه نشر
ایدییورلردی.بوصره‌ده ایدی‌که ، قونوانسیون حکومتی‌زماننده
فرانسه‌طرفندن کوندریلان‌جنرال‌دوبایت ، استانبوله مهندسلر ،
ضابطلر وهردرلو لوازمیله صحراطوپلری کوتورمشدی. عثمانلی
نظامیه اردوسنك تشکیل وتنظیمی وظیفه‌سی فرانسزلره تودیع
اولنمشدی . فقط ناپولیونك مصرسفری وانکلتره‌نك فرصتدن
بالاستفاده ، استانبول واسکندریه‌ده چویردیکی روللر ، مسلمان

ملتپرورلکنی و برچوق شبهه‌لری اویاندردی . پادشاه ، اهالی نظرنده خارجدن دشمنلر کتیرمکله مظنون ایدی . برسوءقصد ترتیب ایدیله‌رك ، سلطان سلیم اولدیرلدی ویکیچریلر ، اسمی وارجسمی یوق قبیلندن برپادشاه اولان سلطان مصطفای رابعی تخته اجلاس ایتدیلر .

سلطان مصطفانك موقع اقتداره کلسی ، حقیقی برفترت حصوله کتیردی . آلتی آی ظرفنده ، اسکی ترك پارتیلری ، سلطان سلیم طرفندن باشلانان اصلاحاتی تخریبه صرف مساعی ایتدیلر . فقط آوروپا تربیه‌سی کورن ضابطلر ، اصلاحاته ، یکی اصوللره فوق‌العاده اهمیت ویریورلردی . طونه اوزرنده برسوءقصد ترتیب اولندی . عاصی عسکرلر پایتختی اشغال وسرایی ضبط ایتدیلر . سلطان مصطفی ، زورله تختدن ایندیرلدی .

*
* *

١٨٠٩ کانون ثانیسنده سلطان محمود ثانی تخته چیقدیغی زمان ، اصلاحات پولتیقه‌سنی یکیدن اله آلمغه احوال مساعد کورونیوردی . سلطان محمود ، مهارت ومتانتیله ، خارق‌العاده فعالیتیله اسلافنه متفوق برپادشاه ایدی . تبعه‌سنك منافع واحتیاجاتنی پك کوزل اکلامش وصدراعظم اوله‌رق انقلاب رؤساسندن برینی انتخاب وعموجه‌سی سلطان سلیم ثالثك اثرینه اقتفا اتمش ایدی .

روسیه‌ده‌کی ستره‌لیچلر کبی ، ترکیاده‌ده یکیچری اردوسی ،

تجدد و ترقینك بی‌امان بر دشمنی ایدی . چوقدنبری مزیت حربیه‌سنی غائب ایتمش اولان بو غیر منتظم اردو ، ترکیاده‌کی انتظامسزلغك الك باشلی بر عاملی ایدی . یکیچریلر ، حقسز و پدردن اولاده منتقل برچوق امتیازاته مالك بر صنف مخصوص تشکیل ایتمشلردی . ارث و خلفیتدن آرتوب منحل قالان یرلر ، خارجدن تدارك ایدیلان افراد جدیده ایله طولدیریلیور و بونلر اهالینك اك آشاغی طبقه‌سندن طوپلانیوردی .

استانبولده و اك مهم ولایت مرکزلرنده عائله‌لریله تأسس ایدن یکیچریلر ، ذکالرینی نهب و غارته صرف ایدییورلر و اهالی‌یی تعذیب و قتلده ، صوك درجه حظ و ممنونیت طوییورلردی . اهالی‌یه اسیر کبی معامله یاپمغه مساعده بخش ایدن بو امتیازاتی هرنه‌یه مال اولورسه اولسون محافظه ایتمك اونلرك منافع اصلیه‌لری ایجابندن ایدی . فقط تجددات و اصلاحاتی امحا ایچون ، هر کون بر اختلال چیقارمغه مهیا گورونان بو قهرمانلر ، حرب میداننده دشمن اوکندن کیری دونیورلر ، حتی دشمنه قارشو گیتمك بیله ایستمیورلری .

اردو ایچون درتیوز بیك کشیلك تعیینات ویرلدیکی حالده موجودی یکرمی بیکه بالغ اوله‌بیلیوردی . بیوك پترو کبی سلطان محموده ده بو مضر اوجاغی قالدیرمغه تشبث ایتدی .

سلطنتنك برنجی آیلرنده انعقاد ایدن بر دیوانده . صدراعظم ،

عسكرك جدی اصلاحاته اولان اشد احتیاجنی ایضاح ایدییور. و « بنم قدر بوشرفلی یکیچری اوجاغنه حرمت ایدن کمسه یوقدر. چونکه بن اوکا منسوبم . مهلك سوء استعمالات حکمفرما اولماسه ویك کوزل اولان تشکیلاتی بوزلمه ایدی ، یکیچری اردوسی، اسکیدن اولدیغی کبی شمدیده شانلی وقوتلی برعثمانلی اردوسی اولوردی . فقط اردو مأموریتلری ، جسور و مستعد اولانلره ویریله جك یرده ، پاره ایله اوته کنه بریکنه صاتلمغه باشلادی . قشله‌لر بوشالدی . اوامر عمومیه ایله هرزمان اجرا ایدیله‌کلن تعلیملر اونوتولدی . شهرده دوریه کزن یکیچریلر ، آسایش وامنیت عمومیه‌نك محافظه‌سنه چالیشه‌جقلری یرده ، برچوق فنالقلر یاپیورلر ورعایادن فدیهٔ نجات طلب ایدییورلر . خلاصه صنعت عسکریه‌ده درین برجهالت ، اداره‌ده فوق العاده بر انتظامسزلق حکمفرما اولمغه باشلادی وبروقت دنیایی تتره‌تن بوشرفلی اردونك ، آرتق بو تشکیلات ایله هرزمان فائده‌سز قاله‌جغنی اکلاشلدی » دیوردی .

یکیچری قوتنی قالدرمق حقیقةً مشکلدی . نصلکه صدر- اعظمك حیاتی اصلاحات یولنده هدر اولدی کیتدی . مشهور وولترك شو سوزی طوغری چیقیوردی . « یکیچریلر اویله بر عسکردر ، که بعضاً تخت اللرینه کچر . محافظه ایتدکلری دولتی اکثریا تهلکه‌یه صوقارلر »

یکیچری عسکرینك انتظامسزلغی، عثمانلی حکومتنی اضمحلالدن اضمحلاله سوق ایتدی . سرایدن هیچ چیقمیان پادشاهلر طرفندن پك اوزاقدن نظارت ایدیلان ولایتلرك ادارهسی ، گیتدکجه چیغرندن چیقدی . تونس وجزایر ظاهراً واسماً باب عالی‌یه تابع قالدیلر . مصرده محمدعلی پاشا ، مملوکلری پریشان ایتدکدن صکره ، مملکتی مختاریت صورتنده ادارهیه باشلادی. عربستانده وهابیلر عصیان ایتدی . بغداد والیسی پادشاه کبی اجرای سلطنت ایدییوردی. بالقان شبه جزیرهسنده صربلر، قرهطاغلیلر ، بوسنهلیلر دائمی صورتده عصیان ایدییورلر، یانیهلی علی پاشا اییرهتجاوزه حاضرلانیوردی . یونانستانده ، ماکدونیا وآطهلرده ، مکتبلرك پروپاغانداسیله ، غزتهلرله ، خفی جمعیتلر واسطهسیله ، روم ملتنك انتباهی اعلان ایدیلیوردی . نهایت چار برنجی علکساندر ، ناپولیوندن ویکی طوغان لهستان کابوسندن قورتیلهرق اسکی « یونان پروژهسنی » اله آلمشدی . اتفاق مقدسده ، ترکلره قارشو سوق ایدیلهجك بر اهل صلیب مقدماتی کورهرك محظوظ اولیوردی .

سلطان محمود ، بوقدر دشمنلر مواجههسنده طورهبیلمك ایچون ، آوروپا اصولنجه تأسیس ایدلمش بر اردویه شدیداً محتاج اولدیغنی اکلادی . ۲۸ مایس ۱۸۲۶ تاریخلی بر « خط شریف » ایله ، فرانسز ضابطلرینك تحت ادارهسنده، فرانسه اصولنده

یتشدیرلمك اوزره اساحه‌سی مكمل ، منتظم براردونك تشكیلنی امرایتمشدی. یكیچری امراسی ، پادشاهك وعدلرینه آلدانه‌رق هیچ براعتراضده بولنمادیلر . فقط افراد عصیان ایتدی . صدر-اعظمك سرایی یغماایدلدی . سلطان محمود . عاصیلره قارشـو علم پیغمبری‌یی چیقاره‌رق ، اونلری هرطرفدن آبلوقه وتشكیل ایتدیكی بر كوكللی مفرزه‌سنی ، تفنك وطوپله مجهزاولدیغی حالده ، یكیچریلرك آت میداننده كائن اولان قشـله‌لرینی اوكنه سوق ایتدی. وضعیت لازمه‌یی آلدی. اونلری پریشان ایتدی. اسكی سپاهی عسكری اولان سواریلردن، مضمحل اولان یكیچریلردن تخمیناً اون درت بیكدن یكرمی بیكه قدر افرادوامرا، پایتختدن نفی ایدلدی. یكیچریلكك اساسی اولان « اوجاق » بتون ایمپراطورلقده لغو اولندی . اوزماندن اعتباراً سلطان محمود ، مملكتنك احیاسی خصوصنده‌كی تشبثاتنده سربست قالمشدی . كه بودوره، تركیانك اصـلاحات یولنه كیردیكی كونك تاریخ حقیقیسی ، « تنظیمات » صفحه‌سنك مقدمه‌سیدر . (۱۵ خزیران ۱۸۲٦)

سلطان محمود ، اصلاحاته اولاً عسكردن باشلامشـدی . مصردن وغربدن كلن ضابطلرك تحت اداره وتعلیمنده اولمق اوزره قرق بیك كشیلك برقوت تشكیل ایتدی . كه بوضابطلر آره‌سنده مشهور مولتكه‌ده بولنیوردی . مولتكه ، ۱۸٤۱ ده نشرایتدیكی « شرق مكتوبلرنده »شویله‌دیور. « بتون اصلاحات،

ظاهری شیلردن عبارت . آوروپا طرزنده براردو یاپلدی . البسه‌سی ایچون روسلر ، نظامنامه‌لری ایچون فرانسزلر ، تفنکلری ایچون باچیقالیلر ، صاریقلری ایچون ترکلر ، اکرلری ایچون مجارلر ، قلنجلری ایچون انکلیزلر نمونه اتخاذ ایدلدی . خلاصه بواردو ، هرملتك تشکیلاتیله آز چوق علاقه‌دار ویکنسقیدن عاری ایدی »

مع مافیه اردواولدقجه قوتلی وحربه آلشقین ایدی . نصل که ، ۱۸۲۸ده ، روسلره قارشو کمال شان وشرفله مقاومت ایتمك ومریچ یوللرینی برسنه مدتله اونلره قپالی بولندرمق صورتیله لیاقتلرینی اثبات ایتمشلردر .

ادرنه معاهده‌سندن صکره صاح تأسس ایتدی . عثمانلی ایمپراطورلغنك یکی برانقسامنی محتوی اولان بومعاهده ، عثمانلیلری ایچه‌صارصمقله برابر ، اصلاحاته ینه‌دوام ایدلدی . صنعت عسکریه تحصیلی ایچون ، آلمانیه وفرانسه‌یه برچوق کنج ترکلر کوندرلدی . ضابط یتشدرمك ایچون ، سن‌سیری تقلیداً برحربیه مکتبی آچلدی . ارمنستان حدودنده وبالقانلرده بیوك استحکام عملیاتنه باشلاندی . مختلط ردیف قوتلری تشکیل اولندی . حال حضرده قوهٔ عسکریه‌نك موجودی ، یتمش بیك کشی‌یی بولدی . ناوارین‌ده تخریب ایدیلان دونمانقسماً انشا وتجدید ایدلدی .

ادارهٔ ملکیه‌ده برچوق اصلاحات کوردی . سلطان محمود

سرایده وباشلیجه شهرلرده بر صنف ممتاز تشکیل ایدن مأمورینك امتیازاتنی لغو ایتدی . هر مسئله‌یی ، عائد اولدیغی نظارتك ناظریله خصوصی صورتده تدقیق وحل ایده‌رك ، دیوانك قوت واتحادینی اریتدی . اصلاحات وتجدداته تعریض ومخالفت امکانی علوم آلهیه‌دن استخراج ایتدکلرینی ادعا ایدن صنف علمایی اسکات ایتدی . بلاتفریق جنس ومذهب بتون تبعه‌سی آره‌سنده مساواتی تأسیس ایتمك ایستدی . بر کون دیوردی‌که ، « مسلمانلری یالکز جامعده ، خرستیانلری کلیساده ، موسویلری سیناغونده طانیمق ایسترم . معبدلری خارجنده هپسی بنم تابعمدر . او صفتله بنم حمایه‌مه نائل ومحبت شاهانه‌مه صاحبدرلر »

ولایتلری برچوق یوللرله تزیین وبر پوسته اداره‌سی تأسیس ایتدی . فرانسزجه وترکجه چیقان (مونیتور اوتومان) غزته‌سنی وپاساپورط اصولنی احداث ایتدی . پارس ولوندره‌یه دائمی سفیرلر اعزام واونلره اعتمادنامه‌لر تودیع ایلدی . صحت عمومیه‌یه نظارت ایلیور ، تحفظخانه‌لر تأسیس ایده‌رك شبهه‌لی کمیلری قرانتنه‌یه تابع طوتیوردی . حیاتنك صوکلرینه طوغری احتیاجات زراعیه وتجاریه وصناعیه‌یی تدقیق ایتمك اوزره متعدد قومیسیونلر تشکیل وبر طبیه مکتبی تأسیس ایلدی .

آوروپایی یالکز نقلاً طانیان سلطان محمود ، تشکیلات واصلاحاتده ، مع التأسف نه کافی درجه‌ده بر مدققلق ، نه اصول

ستلك، نه‌ده وسعت قريحه كوستره‌مدى. فكر تجددى، ظواهردن
ورتولوبده حقايقه نفوذايده‌ميوردى، ديكرلرينك فنالق ياپديغى
ى بوده، تصوراتنك قيمت تجربه‌سنى طارتمقسزين، ايلكى
ستبدانه برطرزده ياپمشدى. سلطنتنك نفوذينه، تختنك امتيازاتنه
ائما حسود قالدى.

كاغد اوزرنده مكمل اولان قانونلرى، ياغير مؤثر ويا
تروك قاليوردى. هله اصلاحات ماليه‌يه عائد تشبثات، همان همان
واولمشدى. چونكه اصلاحات موسمسزدى. تركلر، انقلابه
هياومستعد دكلديلر. ذاتاً سلطان محمود، مسلمانلر آره‌سنده
سكردن ماعدا ياردمجى بوله‌مامشدى. چونكه تربيه‌وتحصيلى
نله‌جه‌اولان پك نادردى. مولتكه شويله‌ديور: «شرقده‌كى
حوال روحيه‌يى اكلامق، آوروپا ايچون همان غير قابلدر.
أزيازمق واوقومق بيلان بر ترك عالم‌ياد اولنور. سرايك‌اك
لوماتلى بندكانندن برى كرهٔ ارضك يووارلاق اولديغنى
لميوردى. سلطان محمودك بالمجبوريه اطرافنه طوپلاديغى
ضنيلر، خرستيان اولدقلرى ايچون اهالى نظرنده شبهه‌لى ايديلر»

سلطان محمود، دولتلرك احتراصات شديده‌سى قارشوسنده
ميت ملكيه‌نك مدافعه‌سى پك مشكل اولان برزمانده سلطنته
ث بدبختلغنه اوغرامشدى. ١٨٣٠ده فرانسه جزاير استيلاسنه
لامشدى. برسنه‌صكره محمدعلى پاشا آمال وهوساتنى اجرايه

سربست بر یول بوله‌رق ، سوریه‌یی اشغال ، اوغلی ابراهیم پا
بیلان ، قونیه ، نزب‌ده اوچ دفعه ترك اردوسنی مغلوب و پرید
ایتدی . روسیه ، حمایه‌سی مقابلنده استحصال ایتدیکی خن
اسکله‌سی معاهده‌سیله ، ترکلرك تدافعی و تجاوزی متفق اولد
کرك محاربه زماننده کرکسه اغتشاشات داخلیه اثناسنده طر
یکدیکرینه معاونت ایده‌جکدی . ترکلر ، چناق قلعه‌یی ، ا
کمیلرینه قارشـو قپایه‌جقلردی . ترکیایی احاطه ایدن تهل
و داخلده اغتشاشات چیقـارمقده‌کی مشکلات نظره آلنیر
کوریلورکه ، اسـتانبوله مفرزهٔ عسکریه وفیلو کوندرم
چارك اغتشاش چیقارمق ایچون بسلیه‌جکی اوفه‌جق بر آر
باغلی ایدی . نصل که ، مصریلرك تجاوزاتنه قارشو ، سل
محمودی مدافعه ایده‌بیلمك ایچون استانبوله عسکری مفر
کوندرمشدی . بو ، قوجه بر ترك ایمپراطورلغنك روسـ
تابعیتی دیمك ایدی . او صره‌لرده آرناوودلقده ، بوسنه
ما کدونیاده ، اغتشاشات یکیدن باش کوسترمشدی . آ
کردلرك عصیانی ، حقیقی بر سفره احتیاج حاصل ایدیور
آفریقاده طرابلسك و تونسـك عربلری عصـیان ایدیـ
واصلاحاتدن مغبر اولان پاشالر ، هر طرفده صیزلانمغه باشلای
اسکی یکیچریلرك شکایات متوالیه‌سنه نظر ممنونیتله باقیورلر
اسکی یکنچری اوجاغنك الغاسی ، مسلمان مملکتی اجن

اد ایتمك مقصدینه مستند اولدیغی اشاعه اولنیوردی .

فرنکلکه میال پادشاهلرك تجدد نامنه صرف ایتدکلری
ساعیده ، یالکز تهلکه کورن اهالی ، بتون مغلوبیتلری ،
طنتك خطیئات دینیه‌سنه حمل ایدییورلر وقرآن کریم نامنه
تذ ثار ایتدیکنی کوسترمکده پك ماهر طاوزانان ابراهیم
سانك موفقیاتنی ، — عثمانلیلرك ضررینه اولدیغی حالده —
دیم قلب ایله آلقشلایورلردی .

سلطان محمود، سلطان سلیمان قانونی زماننده بری ناحق یره ترك
لمش اولان قدیم اعتیاداته صادق قالدیغی و اونلرك مداومی بولندیغی
باته جبالادی . مغلوبیات حربیه وسیاسیه‌دن زیاده ، تنظیمات
اصلاحاته مصروف اولان مساعیسی خلق نظرنده کندیسنی
سقاط ایتمشدی . اسکی ترکلر غرب مدنیتندن استعارهٔ فضائل
یدلمسنی شدتله تقبیح ایدییورلردی . آوروپا لباسی که‌ین ،
جنبیلرك مسامره‌لرنده ، ضیافتلرنده حاضر بولنان بر پادشاه ،
عثمانلی قلنجنی طاشیمغه لایق دکلدر دیورلردی . صوك زمانلرده
هالی، پادشاهك، اسلافی کبی سرایده منزوی قالمق ایستمدیکنه
ولایاتی کزمکدن ذوق آلدیغنه بیله دورلو دورلو معنالر
ویرییورلر وسیاحتلرده ، دائما عدم خشنودی علائمی اظهار
ایدییورلردی . نصل‌که ، سلطان محمود برکون کوپریدن
کچرکن ، رهکذارینه دیکیلان بر درویش ، «کاوور پادشاه !

دها فنالقدن بیقمدکمی؟ جناب حق آخرتده بتون کافرلکلریکی سندن صوره‌جق » دیه هایقیرمشدی .

۱۸۳۸ ده سلطان محمود وفات ایتدیکی زمان اهالی، کنج اوغلی سلطان عبدالمجیدده آرزو ایتدکلری وجهله بر حکمدارلق بوله‌جقلرینی امید ایدییورلردی .

*
* *

ارتجاع امیدلری اولاً منقطع اولدی . پادشاه نوجاه ، احتساسات عالیه ایله متحسس ، چالشمغه ، تصورات واسعه‌یه مجلوب ایدی . ابتدای سلطنتنده ندیم خاصی رشید پاشانك عالمانه نصایحنی دیکله‌مکدن پك ممنون اولیوردی . که مشارالیه ، برچوق زمان پارس ولوندره‌ده بولنه‌رق تشکیلات غربیه حقنده پك اساسلی معلومات ایدنمش واستقامت وعدالته مفتونیت ، تجددات اداره‌یه مجلوبیت ایله مجهز اوله‌رق عودت ایتمشدی .

انکلتره ، هر وسیله‌دن استفاده ایله اصلاحاتی توصیه ایدییوردی . عثمانلیلری روسیه وصایتندن قورتارمق ایچون ، داخلی اختلافاته معروض قالمقسزین ، زمانه موافق ، حر ، سربستیٔ ادیانه طرفدار بر ترکیانك تأسسی ، پادشاه قدر انکلتره‌نك‌ده منافعی ایجاباتندن ایدی . چونکه تنظیمات واصلاحات ، تمامیت ملکیهٔ عثمانیه‌نك اك قوی مدافعی ایدی . رشید پاشا ، حکومات مشروطه‌یی شکلاً بیله تقلید ایتمك

ایستدی . سلطان مجید ، سلطنت جدیده‌سنك دردنجی آینده ، اصلاحاتك وسائط ابتدائیه‌سنی ، مشروطیت بیاننامه‌لرینی تقلیداً یازلمش برخط شریف ایله اعلان ایتدی . ۲ تشرین ثانی ۱۸۳۹ ده ، رجال دولت ، رعایا مرخصلری وهیئت سفرا حضورنده ، رسمی دعالردن وشانلی طوپ صدالرندن صکره مراسم فوق‌العاده ایله کلخانه خط همایونی ؛ اصول جدیده‌نك ، قوانین اصلاحیه‌نك منبعی اصدار ایتدی . بو فرمان تاریخی ترکیاده اصلاحات حریتپرورانه‌نك ابتدای ایجادی دکلسه بیله هرحالده مبدأ احیاسیدر

سلطان عبدالمجید ، ترکیاده حیات اجتماعیه‌نك محییسیدر . او ، عادات قدیمه‌نك واحکام شرعیه‌نك احیاسیله ایشه‌باشلادی . بلاتفریق جنس ومذهب بتون تبعه‌سنه ، اشخاصك حریتنی ، اموال واقامتگاهك مصونیتنی ، ادیانك سربستیسنی بخش وتأمین ایتمشدی . ویرکولرك اصول طرح وجبایتی ، اخذ عسکر معاملاتی اصلاح ، مصارف عمومیه‌نك مراقبه وتفتیشی قاعده‌سی احداث اولنمشدی . محاکمات ، علنی اولیور ، حکمسز اعدام اجرا ایدیله‌میوردی . مصادره ممنوع ، انحصار مخذوف ایدی .

بونلر پك پارلاق وعدلر ایدی . سلطان عبدالمجید ایله رشید پاشا شبهه‌سز اونلری انجاز ایتمك ایستیورلردی . نصلکه ، سوء استعمالاته واسع بر میدان آچان ، بر قاچ انحصار لغو

ایدلدی . ١٨٤٠ ده بر قانون جزا وجوده کتیرلدی. مأمورین ولایتك وظیفه وصلاحیتلری تعیین وتقسیم ایدلدی که ، بو مأمورلر ، استحصال مأموریت ایچون رشوت ویره‌کلدکلرندن ، ولایتلره یوم مواصلتلرندن اعتباراً ، ویردکلری پاره‌نك بر قاچ مثلنی بردن چیقارتمق ایستیورلردی . ویرکولری التزامه ویردکلرنی که ادای تکالیف ایچون اهالی‌یه هردرلو تضییقاتی اجرا ایدییورلر واستیفا ایتدکلری مبلغك برقسم قلیلنی خزینه‌یه کوندیرییورلردی . او آندن اعتباراً ولایتده صلاحیت مالیه ، اوچ مأمور آره‌سنده تقسیم وهر اوچنه بو خصوصده‌کی مسئولیت تعمیم ایدلدی . تشکیلات عسکریه اصلاح واوروپا طرزنده بش اردو تأسیس ایدلدی. افراد ، بش سنه نظامیه‌ده ، یدی سنه ردیفده قالیورلردی . ضابط یتشدیرمك ایچون یکی‌یکی مکتبلر بردارالفنون وبرازصکره برمعارف نظارتی تأسیس اولندی. نصفی آوروپالی ، نصفی یرلی اعضادن مرکب اولمق اوزره ایکی ویا اوچ مهم شهرده مختلط محکمه‌لر وبعض ولایتلرده اشرافدن مرکب ولایات مجالسی وجوده کتیرلدی .

سلطان محموده مانع اولان مشکلات ، رشید پاشانك‌ده تشبثات اصلاحیه‌سنده ، اوکنه چیقدی. ماضی‌یه مربوطیتدن بر دورلو قورتوله‌میان اسکی ترکلر ، علما ، ولایتده‌کی پاشالر ، دها ابتدای تشبثده اعتراضلره ، مخالفتلره قالقشدیلر . اسکیدن ارتکاب

وارتشا ايله يشايانلر ، تجدده لعنت ايدييورلردى. متعصب اولانلر ايسه ، مسلمان مملكتنده رعايايه بوقدر حقوق بخش ايدلمسندن قورقمغه وسفالت واحتياجلرينك ممكن مرتبه تهوين ايدلديكنى وتوكلره قارشو كوسترلمسى لازم كلان صبر معتادى اونوتن رعايا بيله ، غريب مطالباتده بولنمغه باشلاديلر . بومطالبات ، حريتپرور توكلرى اغضاب ايتدى . هر ايكى طرف احتراصاته قاپلدى . يكديكرينه برچوق تعرضاتده بولنديلر . رشيدپاشا ، صدارتدن انفصال ايتدى . مرتجعلر ، غالب كلديلر . منظومهٔ حيات سياسيه واجتماعيه تكرار پريشان اولدى .

سلطان عبدالمجيد يكى واسكى توكلر آره‌سنده چالقاندى طوردى . ايكى فرقه آره‌سنده‌كى اختلافات ، آز قالسون انكلتره وروسيه كبى ايكى معظم رقيبى مجادله‌يه سوق ايده‌جكدى . كه بونلردن بريسى ، چارى استانبولدن وهندي بوللرندن اوزاقلاشديرمق ايستيور ، ديكرى ، بحرسفيده قدر توسع ايتمكه چبالايوردى . هر ايكيسنك‌ده پادشاه نزدنده طرفدارلرى واردى . رشيدپاشا انكلتره نفوذينه قاپلمش ، رضا پاشاده روسيه‌يه ميل ايتمشدى .

روسيه ، بوتذبذبى ادامه‌يه لاينقطع صرف مساعى ايدييور ، قابينه‌لرجه برزمان اميد ايدلديكى وجهله ، عثمانلى ايمپراطورلغنى مدنى ، حر بردولت حالنه قلب وافراغ ايتمكله ، شرق مسئله‌سنك

کندیلکندن حل ایدیله جکنه باقه‌رق ، سوق احتراص ایله بوکا مانع اولیوردی .

قدس شریف وقایعی مناسبتیله ، بو ایکی دولتک . تصادم احتراصاتی کسب شدت ایده‌رك ، نهایت قریم محاربه‌سنی طوغوردی . بالآخره ، پارس قونفره‌سنده اولاحیا ومولداویانك مختاریتی اعلان اولندی . فقط دولتلر ، تمامیت ملکیهٔ عثمانیه‌یی تکفل ایتمشلردی . اونلر ترکیا استقلالنك آوروپا موازنه‌سی ایچون لازم اولدیغنی تصدیق ایدییورلر و طریق اصلاحاتده دوام و ثبات ایده جکنی پادشاهه تعهد ایتدیرییورلردی . فقط حقوق سلطنته تجاوز عد ایدلمسون دیه بو تعهدی ، غایت طولامباجلی عباره‌لرله تحریر و امضا ایتدیردیلر . عقیبنده ۱۸ شباط ۱۸۳۶ تاریخلی خط همایون تسطیر و قابینه‌لره تبلیغ ایدلدی . مع مافیه بو تبلیغات ، کرك پادشاهك ، تبعه‌سیله اولان مناسباتنه ، کرك سه ایمپراطورلغك ادارهٔ داخلیه‌سنه مشترکاً ویا منفرداً مداخله ایچون ، دولتلره هیچ بر حق بخش ایتمیوردی .

بو خط همایون ، کلخانه خط شریفنك ، محاکم مختلطه تشکیلی ، ادارهٔ ولایاتك اصلاحی ، ضابطه‌نك و اصول جزائیه‌نك تنظیمی ، حاصلاتك و مصارف عمومیه‌نك مراقبه‌سی کبی تعهداتندن بر قسمنی حاوی اولمغله برابر ، قانون نظرنده ، بلا تفریق جنس و مذهب بتون تبعه‌نك حر و مساوی اولدیغنی و مسلمانلرله خرستیانلر

آره‌سنده‌كی فرقلرك كلياً ملغا بولنديغی‌ده اعلان ايديیوردی . خرستيانلر ، كرك خدمت عسكريه‌يه ، كرك سه خدمات عموميه‌يه قبول ايديله‌جك ، وفضله بدل عسكری تأديه ايتميه‌جكلردی تأسيس ايديله‌جك شورای دولتده وولايات مجلسلرنده اونلردنده اعضا بولنه‌جقدی . بو تعهداتی ايفا ايتمك ايمپراطورلغی ماهيت دينيه‌سندن چكوب چيقارمق ايدی .

ذاتاً دها ايلری‌يه كيتمك مشكلدی . دينی بر دولتك حكمداری وحضرت پيغمبرك وكيلی اولان پادشاه ، انفلاق تعصبه قاتلانمقسزين ، حريت وجدانی رسمی بر بياننامه ايله اعلان ايده‌مزدی . اوروپا يالكز بر ماده‌يی قبول ايله اكتفا ايتدی كه بو ماده ، بتون تبعه‌نك سربستجه اجرای احكام دين ايتملرينه مساعده ايدييور واونلری اهتدايه جبر ايتميوردی .

مع مافيه بو تجدد ، تركيا حيات داخليه‌سی ايچون پك تهلكه‌لی ايدی . چونكه بتون قوت معنا ايله ، بيوك بر انقلاب ايدی . ترك ملتی بو تجدداتی قبول ايتمكله رجحان وتفوقه مألوف اولان و آوروپا مؤسساتيله اهاليسنه رضاسيله بيكانه قالان عرقنك ماهيت غالبه‌سندن صرفنظر ايتمش اوليوردی .

واقعا ١٨٥٦ خط همايوننك اصداری صره‌لرنده ، پارس معاهده‌سيله ، دولت عليه ، آوروپا دولتلری آره‌سنه كيرييور و آوروپا حقوق عموميه‌سندن سائرلری كبی مستفيد اوليوردی .

فقط بو خط همایونده دیگرلری کبی نتیجه‌سز قالدی . چونکه بر دفعه ، اصلاحات ایله منفعتلرینه طوقونیلان ، امیدلری کسر ایدیلان اشخاص بر سوق طبیعی ایله اتحاد ایده‌رك جدی مانعه‌لر احداث ایتدیلر . بوندن بشقه ، واقعا کاغد اوزرنده هر شیٔ یکیلشمش ، فقط فعلیاتده پك آز شیٔ دکشمشدی . مع مافیه هیچ بر شیئك دکشمدیکنی ادعا ایتمکده طوغری دکلدر . عثمانلی ایمپراطورلغی ، اجتنابی غیر قابل ارتجاعلرله سنده‌لیه سنده‌لیه غرب مدنیتنه‌طوغری ایلرله‌یوردی . بالطبع سیئات قدیمه بردنبره زائل اوله‌مازدی . حالبوکه ایمپراطورلق اصلاحات یولنده هر کون یکی بر ترقی آدیمی دها آتیوردی . مقدما «علما» صنفنه منحصر قالمش اولان معلومات عمومیه‌یی آرتق هر کس ایدینه‌بیلیوردی . آلتیوزخانه‌یی بولان هر کوی بر مکتب یاپمغه مجبور اولیور وتدریسات عالیه ایچون تلغراف اورمان ومعادن مکتبلرینك کشادی دوشونیلیوردی . ترکجه یازلمش ملی تاریخ کتابلری انتشاره باشلادی . استانبولده برارمنی طرفندن تأسیس ایدیلان بر تیاترو ، ترکجه پیه‌سلری تمثیل ایدییوردی .

نه مسلمانلر ، نه‌ده خرستیانلر ، حکومتك اصلاحاته موفقیتنی قطعیاً ایستمیورلردی . باب عالی ، مسلمانلره خرستیانلرله‌مساواتی قبول ایتدیرمك ایچون باشه چیقه‌میه‌جغی

بر مجادله‌یه کیریشمکه مجبور ایدی . اقوام تابعه‌یه ، بر قاچ عصردنبری مادون معامله‌سی یاپمغه آلیشمش اولان ترکلر ، مأمور اولسون ضابط اولسون ، خرستیانلره قطعیاً اطاعت ایتمیورلر ، محاکمه‌ده شهادتلرینی نظره آلمیورلردی . دیگر طرفدن خرستیانلر مساواتدن مستفید اولمق ایچون ، امتیازات مذهبیه‌دن صرفنظر ایتمکه مجبور ایدیلر . حقوق مشترکه‌یه نائلیت ، حمایهٔ خصوصیه‌یی فدا ایتمکله قابل اولور . حالبوکه امتیازاتدن واز کچمك ، اونلر ایچون ممکن دکلدی . نصلکه خدمت عسکریه‌ده بولنمق ایستمیورلر ، بدل نقدی تأدیه ایدرك عسکرلکدن قورتیلیورلردی . رسماً الغا ایدلمش اولان بدل عسکری بو صورتله فعلاً تأسیس ایدلمش اولیوردی .

خلاصه اصلاحات ، موفقیته اقتران ایتمدی . ٥ تشرین اول ١٨٥٩ ده سفرا باب عالی‌یه بر نوطه تودیع ایتدیلرکه اونده ، پارس معاهده‌سی احکامنی تکفل ایدن دولتلر ، «اصلاحات وتنظیماتك ، تدریجی فقط دائمی صورتده تطبیقنه توسل ایتمدیکنی و ١٨٥٦ تاریخلی فرمانده کوستردیکی مقاصده وصول ایچون کافی مقدارده همت و قوت کوسترمدیکنی کوردکلرندن طولایی ترکیایه بیان تأسف» ایدییورلردی .

روسیه ، بلغارستان و بوسنه هرسکده‌کی رعایا احوالی حقنده بر تحقیقات بین‌الملل یاپلمسنی طلب ایتدی . انکلتره هرنقدر

بالقان ایشلرینه مداخله فکرینه مخالف ایدیسه‌ده شویله بیان فکر ایتمکدن چکنمه‌دی . « واسع ایمپراطورلغك ، یالکز پاشالرك انتفاعنه ترك ایدلمش بر چفتلك اولمسی قابل دکلدر . بو انتفاع ، یالکز غالب عرقك منافع منحصره‌سنه مختص اوله‌ماز » .

پادشاه ، اصلاحاتی آرزو ایتمیان تبعه‌سیله آرزو ایدن اجنبیلر آره‌سنده قالمشدی . بالآخره ، اوروپا سیاستنی بالقان ایشلرندن انحراف ایتدیرن ایتالیا محاربه‌سیله بوباش آغریسندن موقتاً قورتوله بیلدی و ٢١ خزیران ١٨٦١ ده ارتحال ایده‌رك برادری سلطان عبدالعزیز تخت عثمانی‌یه جالس اولدی .

اسکی ترك پارتیسی ، بتون تشبثات تجددپرورانه‌نك بردن محو اوله‌جغنی ظن ایتدیلر . حالبوکه سلطان عبدالعزیز ادارهٔ ولایاتی تجدید واصلاح ایچون ، سلطنتنك بتون نفوذینی استعمال ایتمکه باشلامش ، اموراداره‌یی فوأد وعالی پاشالرکبی طرفدار اصلاحات اولان ایکی قیمتلی ذاته براقشدی . که بو ایکی ذات ، ١٨٦٤ ده ، ولایات قانون مهمنی حاضرلامشلر وایلك دفعه اوله‌رق ، قوهٔ اجرائیه ایله عدلیه‌یی بر برندن تفریق وبلدیه انتخاباتی قاعده‌سنی اعلان ایتمشلردی . مع مافیه احوال وخیم ایدی . کرید خرستیانلری ١٨٦٦ ده ، یونانستانه الحاق ایدلملری طلبیله عصیان ایتدیلر وعصیانلری ایکی سنه دوام ایتدی . ١٨٦٧ ده اجنبی قونسلوسلری ، ١٨٥٩ دنبری طلب اولنان بر تحقیق بین الملل یاپه‌رق ، اصلاحاتك ،

هر یرده یالکز بر رمقدمهٔ اجرائیه‌یه نائل اوله‌بیلدیکنی بیلدیریلر .

فی الحقیقه اسکی سیأت ینه‌باش کوسترمش وترك کویلیلری ، سوء استعمالاتك وتکالیفك بارثقیلی آلتنده ازلمشلردی .

مصطفی فاضل پاشا ، پادشاهه تقدیم ایتدیکی مشهور مخطرسنده شویله دیور . «آوروپا ظن ایدییورکه استبداددن طوغان تحکملره ، تضییقلره ، ذلتلره یالکز خرستیانلر معروضدر . قطعیاً طوغری دکل . هیچ براجنبی دولت طرفندن حمایه کورمین مسلمانلر ، دها زیاده صویولمشلر وبویوندروق آلتنده ازلمشلردر .»

احوال پك فنا کیدییوردی . آوروپا ، ١٨٥٦ ده اعلان ایدیلان خط همایونك اجرای احکامی ایچون یکیدن بعض تنبیهاتده بولندی . فرانسه‌نك تشبثی اوزرینه سلطان عبدالعزیز ، اصلاحاتی تطبیق ایده‌جکنی بردها وعد ایتدی . معارفك نشر وتعمیمنه تشبث وخزینه‌نك صوك درجه‌یه کلمش اولان مضایقه‌سنه چاره‌ساز اولمق ایچون ، اصلاحات مالیه‌یه صرف اهتمام ایتدی . دها صکره ، اداری وقانونی برصلاحیت واسعه‌یه مالك اولمق اوزره شورای دولتی تشکیل ایتدی وریاستنه ، اصلاحات اوغورنده پك قیمتلی مساعی صرف ایتمش ومزیت فوق العاده‌سنی اثبات ایلمش اولان مدحت پاشایی کتیردی . مجلسك ١٨٦٩ ده اجرا ایدیلان رسم کشادنده پادشاه شویله بیاناتده بولنمشدی .

« بنم نظرمده مسلمانلر ایله خرستیانلرك هیچ بر فرقی یوقدر . خرستیانلرك دین و حقلری شمدی یه قدر محافظه ایدلمش، یالکز اونلر ، خدمات عمومیه یه قبول ایدلمامشلردی . حالبوکه الیوم باب عالی ، وزارتده داخل اولدیغی حالده اونلره بتون مأموریتلری آچمشدر . بعدما بو خصوصده یالکز لیاقت نظره آلنه جقدر . بیانانمك قطعیتنه امین اولیکز . بلاتفریق جنس و مذهب بتون تبعه مك عمران و رفاهنی کورمك ایسترم » .

سلطان عبدالعزیز ، بو صورتله اتحاد پولتیقه سنی تطبیق ایتمك ایستدی . آوستریا پولتیقه سنی اداره ایدن قوت بوست ایله چار، اتحاد عناصره قطعیاً اینانه میه جقلرینی بیان ایدییورلردی . حتی چار ایکنجی علکساندر ، عناصردن بهری ایچون تأمینات خصوصیه طلب ایدییور و آوروپا موازنه سی ایجاباتی سوقیله پادشاهك تحت نفوذ و حاکمیتنه قونلمش اولان مختلف ملل و ادیانك ، مترقی و موازی احوالنی تألیف ایده رك ، خرستیانلرله مسلمانلرك منافعنی تفریق ایتمسنی پادشاهه توصیه ایلیوردی . بو توصیه نك اجراسی ، تابعلکه پك آز مربوط و استقلال اداره یه متحسر اولان هر ملتی ، کوچك بر مختاریت حالنه قویمش اوله جقدی .

فرانسه مسلك حقپرستانه سی سوقیله ، عناصرك امکان اتحادینی کوره رك ، مدنی ، سربستیء ادیانه طرفدار ، حر و مشروطی

براداره تأسیسنی پادشاهه صمیم قلب ایله توصیه ایدییور وباب عالی بو تلقیناتی ممنونیتله دیکله‌یوردی .

سلطان عزیز ، فرانسه ادبیاتنه ومعارف پروغراملرینه مجلوب ایدی . غرب اصولنجه نسخه‌لر ، حتی فرانسه انستیتوسنك راپورلرینی نشرایدن وادبیات وصنایعدن باحث اولان غزته‌لرك انتشارینه بالذات مساعده ایتمه‌سیله ، میدان براقیوردی . بیوك ادبی کتابلرمزدن (فرانسزلرك) حتی رومانلرمزدن برچوق منتخب پارچه‌لر ترکجه‌یه ترجمه ایدیله‌رك ترکیانك هرطرفنه طاغیدیلیوردی . معارفك بتون تبعه آره‌سنده تعمیمی خصوصنده‌کی مساعی وتجاربی پادشاه تقدیر وتشویق ایدییوردی . حتی غلطه سراینده‌کی سلطانیه مکتبنك کشادی صره‌لرنده دوروئینك نشئاتنه شخصاً اشتراك ایتمشدی .

نه مکتبلرده نه مدرسه‌لرده کنجلر ، آوروپا مدنیتنی طانیمق ایچون لازم کلن معلوماتی استحصال ایده‌میورلردی . احکام دینیه ومذهبیه ، رشید پاشا کبی ذواتك مساعیسنه رغماً ، جمعیات حاضره‌نك احتیاجاتنه کافی وموافق دکلدی . اسکی اصوللری ترك ایتمك وکنجلکه احساسات وتمایلات جدیده تلقین ایلمك لازم کلیوردی .

غرب معارفنك تعمیمی صددنده ، فرانسز لسانی ، معلم وطلبه‌لرجه لسان مجبوری اوله‌رق قبول ایدلمشدی . بو ، فرانسه

تفوقنك تصديقی ایدی. نصل كه افكار عمومیه‌ده، لسان و مدنیتمزك بوموفقیاتنی تقدیر ایتمكده كجكمدی. غلطه سرایی مكتبی، بوموفقیاتی فوق العاده تسهیل ایتمشدی. شئامتی قارغه‌لركبی اولدن خبرویرن بعض آدملرك، محرومیتمزی تمنی ایتملرینه رغماً مذكور مكتبده ۱۸٦۹ سنه‌سی تشرین ثانیسنده، آلتیوزیكرمی ایكی طلبه واردی. مكتب بناسی مساعد اولسه‌یدی بورقم، شایان حیرت درجه‌ده یوكسله‌جكدی.

مختلف جنس و مذهبه منسوب اولانلر آره‌سنده‌كی خصومت دائمه‌دن طولایی، تركیاده مختلط مكتبلر تأسیسنك نمكن اولمادیغنی محتوی اولان اعتقاد باطللك آرتق موسمی كچمشدی. ایكنجی سنه‌ده سلطانیه مكتبنده، ۲۷۷ مسلمان، ۹۱ ارمنی غره‌غوری، ۲۸ ارمنی قاتولیك، ۸۵ روم، ٦٥ لاتین قاتولیكی، ۲۹ موسوی، ٤۰ بلغار، ۷ پروتستان موجود ایدی. روسیه سفیرینك بوحاله فوق العاده جانی صیقلمشدی. لسانلرینه كافی درجه‌ده اهمیت ویرلمدیكی بهانه سیله، مذكور مكتبه كیتماملری ایچون روملری علناً تشویق ایدییوردی. فؤاد پاشا بونی ایماءً، «تعقیب ایتدیكم یولده روسیه خصومت و مخالفتنه اوغرارسه‌م یولمك طوغریلغنه درحال امین اولورم» دییوردی.

اینپراطوریچه اوژه‌نی، سویش قنالنك رسم كشادنده

حاضر بولندقدنصکره ، درسعادت طریقیله فرانسه‌یه عودت ایتمش وپك حرارتلی حس قبوللر کورمشدی که ، اودورده ، فرانسه افکار ونفوذی شرقده پك زیاده شهرت قازانمشدی .

*
* *

فرانسه ایچون اولدیغی کبی ترکیا ایچونده بو شهرت پك آز دوام ایتدی . سلطان‌عبدالعزیز دورینك اك عالی‌دماغلری اولان ایکی قیمتلی ناظر نابود اولمشلردی . فرانسه‌نك آلساس‌لورن‌ده‌کی هزیمتلری ، شرقده‌درین برانعکاس حاصل ایتمشدی . مملکتمزك (فرانسه‌نك) ضعف موقتی ، نفوذ وحیثیتمزی یردنبره رجعت ایتدیردی . فرانسه‌یه دشمن اولان بر روم ، غلطه سرایی مکتبنه مدیر تعیین اولندی . ومکتبك موجودی (٤٧١) ه ایندی . محمود پاشانك تحت ریاستنده ، آوروپایه شدتله مخالف بر قابینه تشکل ایتدی . غربلیلر ، شبهه‌لی عد ایدلدی و مأموریتلرینه ختام ویرلدی .

بو صره‌لرده ترکیانك بیغرض دوستلره وصمیمی نصیحتلره پك زیاده احتیاجی واردی . ایمپراطورلغی دائما تهدید ایدن روسیه ، مستقل بر اکسارخلك تحت اداره‌سنده بر بلغار کلیساسی تشکیلی حقنی استحصال ایده‌رك قوانك یکی برانقسامنی حاضرلادی . که‌بو کلیسا ، حریت واستقلاله متحسر اولان بو ملته مکتبلر ورئیسلر یتشدیریبوردی . مایس ۱۸۷۱ ده‌کی

لوندره قونغره‌سی ، بحر سیاه ایله بوغاز ایچی مدخلنی روس زرهلیلرینك ساحهٔ جولاننه صوقیور وچاره ، بو یرلره مالکیت اقتدارینی بخش ایدییوردی .

سلطان عبدالعزیز اختیارلامش و مضایقهٔ مالیه فوق العاده تزاید ایتمشدی . ویرکو تحصیلدارلرینك سوء استعمالاتی ، مصارفات عمومیه‌ده‌کی اسرافات ، سرای قادینلرینك سفاهتی ، پادشاهك یکی یکی بنالر انشاسنده جنت درجه‌سنی بولان ابتلاسی ، اون سنه‌دنبری یالکز واردات دواتی دکل بلکه منابع فوق العادهٔ مالیه‌یی حتی استقراض اقتدارینی بیله‌قورو تمشدی . بوکا چاره اوله‌رق ویرکولر تزیید ایدلدیکه ، اهالیده‌کی خوشنودسزلغی تشدیددن بشقه بر شیئه یارامادی . نصلکه روسیه‌نك تشویقیله بوسنه — هرسك خرستیانلری عصیان ایتدیلر . ۱۸۷۵ سنه‌سنده بودجه آچیغی یوز اون ملیون فرانغی بولمشدی . نقد اوقدر ندرت کسب ایتدی‌که آزقالسون حکومت افلاس ایده‌جکدی . حتی بورجلرینك یالکز نصف فائضنی تأدیه ایده‌بیله‌جکنی اسهام صاحبلرینه اعلان ایتدی .

اطرافده‌کی بغض وحدتی تسکین ایچون وسائط حیله کارانه‌یه مراجعت ایدلدی . شویله‌که : بر طرفدن حکومت ، فعال و حریص اولان روسیه نفوذیله سوق واداره ایدلدیکنی ایما ایدییوردی . چارك سفیر کبیری ، اغناتیف ، مهارت و

مداهنه‌سیله ، استانبولده عادتا معجزه‌لر کوستریبور وحتی پادشاه « شخصاً روسیه سفیری قدر هیچ بر صمیمی دوستم یوقدر » دییوردی . دیکر طرفدن ، باب عالی یکی بر اصلاحات فرمانی تنظیم واعلان ایتدی (۱۸۷۵) . فقط اوروپانك آرتق صبری توکنمشدی . دولتلر ، مواعید قومه‌دیسنی سیر ایتمکدن بیقمشلردی . اونلر سوز دکل ایش ایستیورلردی . ویانه ، برلین وپترسبورغ قابینه‌لری مشترکاً بر نوطه قلمه آلدیلر وآوستریا خارجیه ناظری قونت آندراسی ، اونی پادشاهه تبلیغ ایتمکه مأمور ایدلدی . اونوطه‌ده شویله دینیوردی . « دولتلرك فکرنجه ، آوروپا منافعیله ترکیانك و حال عصیانده بولنان ولایتلر اهالیسنك منافعی ارەسنده صیقی بر رابطه واردر . اصلاحات نامنه اجرا اولنان قانلی ومهلك مجادلاته آرتق نهایت ویرلمسنه انتظار اولنور . خرستیانلر الآن اسیر درلر . خرستیانلغه مسلمانلق قدر حقوق بخش اولنمزسه و آثار فعلیه‌سی کوسترلمزسه ، بو ایکی عنصر ارەسنده دواملی بر ائتلاف تأمینی قابل اولەمز . ایمپراطورلغك هیچ بر طرفنده ، عناصرك نظر قانونده مساوی اولدیغی قاعده‌سی مرعی دکلدر . ویرکولرك التزامه ویرلمسی اصولنك هرطرفده الغاسی لازمدر . اصلاحاتك تطبیقی پاشالرك کیفنه براقلاملیدر . بو خصوصده مسلمان وخرستیانلردن مرکب بر قومیسیونه تودیع امور

ایتملیدر . جبل لبنان و کرید ایچون یاپیلدیغی کبی بوسنه و هرسك ایچون ده خصوصی بر نظامنامه تنظیم ایدلملیدر . »

باب عالی بو نوطه یه بر دفعه دها بتون ترکیاده اصلاحاتی تطبیق ایده جکنی وعد ایده رك جواب ویردی . قوهٔ اجرائیه ایله قوهٔ عدلیه یی تفریق ایده جکنی و حکامی انتخاب ایله تعیین ایده جکنی و ویرکولری توحید ایلیه جکنی تعهد ایدییوردی . فقط بو صره لرده ترکیا بر چوق تهلکه لرله قوشادلمشدی . هرسك عصیانی سکون بوله مادقدن بشقه بالعکس حقیقی بر محاربهٔ داخلیه شکلنی آلمشدی . بلغارلر ، ١٨٧٦ ده بر عصیان محلی یه تشبث ایتدیلر . بالذات ترکلر آره سنده یکی تشکل ایتمش بر فرقهٔ سیاسیه ، ادارهٔ مطلقه یی شدتله پروتستو ایدییور و اصلاحاتی حکومتدن طلب ایده رك اونی استحصال ایده جکنه یمین ایدییوردی . ایشته بو فرقه « کنج ترکیا » عنوانی طاشیوردی که تأسسی ، عثمانلیلرك اون طقوزنجی عصر تاریخیسنده اك مهم بر وقعه در .

ترکیاده ، غرب مدنیتنه مجلوب بر چوق کنجلر واردی . اونلردن بعضلری ، انکلتره ، فرانسه و آلمانیایی یا اقامت ویا سیاحت صورتیله طانیمش وشرقدن آیریلمیانلر ایسه غربك تاریخ و مدنیتنی تتبع ایلمشلردی . ابتدالری بو کنجلر پارتیسی ترکیانك ، ضعیف وقوتسز بر نهال امیدی ایدی . فقط یواش

يواش اكتساب قوت ايدييوردی . رشید پاشا ، عالی پاشا ، فؤاد پاشا کبی اعاظم ، هپ بو پارتینك اولادلری ایدی . فقط مملکتده اقلیتده قالدیغی مدتجه نفوذ وقوتی مؤثر اوله میوردی . چونکه اهالیدن مرکب اولمادیغی کبی بالعکس اونلر نظرنده شبهه‌لی ایدی . مع‌مافیه اون بش یکرمی سنه ظرفنده اصحاب فضل و عرفاندن بر چوقلرینی الده ایده‌رك مملکتده ، نسبةً سویهٔ عرفانی یوکسك بر صنف تشکیل ایتمشلردی . که بو صنف قوهٔ اجرائیه‌نك معاملاتنی ادراك ومراقبه‌یه مقتدر اولدقلرندن وترکیانك منافع حقیقیه‌سنی پك کوزل فرق وتمییز ایتدکلرندن ، اشکال مختلفه تحتنده منافع مذکوره‌نك مدافعه و اداره‌سنه اشتراك ایده‌جکلرینی ادعا ایدییورلردی . نهایت اون طقوزنجی عصرك نصف اولنده بر فرقهٔ سیاسیه تشکیل ایده‌رك فرقه‌لرینه مازینینك « کنج ایتالیاسی » تقلیداً « کنج ترکیا » نامنی ویردیلر .

کنج ترکلرك پروغرامی ، وطنلرینی تمدین ایتمکه و آوروپا طرزنده تنظیم ایلمکه معطوف ایدی . اجنبیلرك محقر مدافعه‌سنه پك کوچ و صبرسزلقله تحمل ایدییورلر . و اصلاحاتی ، مداخلهٔ اجنبیه اولمقسزین استحصال و تطبیق ایتمك ایستیورلردی . اونلرك الك باشلی امللری مشروطیتی الده ایتمکدی . ١٨٦٧ ده پارسده بر « دائمی مرکز » و بتون ترکیاده « خفی شعبه‌لر » تشکیل ایتدیلر .

قونت اندراسینك مکتوبنه جواباً مارت ١٨٧٦ ده دولتلره ویردکاری بیاننامه حقیقةً جسورانه‌در. او بیاننامه‌ده «ترکیانك رأس اداره‌سنده بر مستبد حکمدار یرینه، بتون عنصرلر طرفندن منتخب مبعوثلردن مرکب مشروطی بر مجلسه استناد ایدن عاقل بر پادشاه بولونسه‌یدی امین اولیکزکه مملکت قورتولمش اوله‌جقدی. شرق مسئله‌سنك حقیقی چارهٔ حلی بودر، مشروطیتله ادارهٔ حکومت قرآن کریم احکامنه قطعیاً منافی دکلدر، ترك اداره‌سی، مشروطیت و انتخابات قواعد اصلیه‌سی اوزرینه مؤسسدر. ملتك وکالتنی سوء استعمال ایدن بر پادشاه، قانون الٰهی موجبنجه خلع ایدیلیر. موقعنده ثبات ایدرسه غلیان عمومینك نتایجنه دوچار اولور» دینلیوردی.

کنج ترکلر، وقایعدن استفاده ایتمکده بك ماهر طاورانديلر. اولا بالذات پادشاهدن استفاده ایتدیلر. سلطان عزیزه قارشو خلقك خوشنودسزلغی بر قاچ سنه‌در پك چوغالمشدی. بو نفرت عمومیه، مجددلرك ایشنه یارادی. اونلر، غیر ممنونلر آره‌سنده کندیلرینه قولایجه طرفدار بولیورلردی بلغار عصیانی وسیله‌سیله حاصل اولان تهیج عمومیدن‌ده استفاده ایتدیلر. درسعادتده‌کی طلبهٔ علوم، سرای پادشاهی اوکنده بر نمایش یاپه‌رق، نه ایستدکلرینی صوران سلطان عبدالعزیزه «هیچ بر قیمت ومزیتی اولمیان حکومت حاضره‌یی ایستمه‌میز»

دیه جواب ویردیلر . بوندن فوق‌العاده قورقان پادشـاه ، صـدر اعظمی عزل ایده‌رك یرینه کنج ترکیانك الك قیمتلی و مشهور آدمی اولان مرحوم مدحت پاشایی کتیردی .

اولاً بلغار ولایتلرینك والیسی ،صکره شـورای دولت رئیسی ، دهاصکره‌ده بغدادوالیسی اولمش اولان مدحت پاشا ، مقام صدارتده یالکـز برقاچ هفته‌قاله‌بیلدی . بطی کیدن انقلابی بردنبره پك ایلری‌یه سوق ایده‌رك مسـلمانلرك نفوذ وتفوقنی ممکن مرتبه محافظه ایتمك شرطیله ، حکومات سائره‌ده اولدیغی کبی ، ترکیاده‌ده اصول حریت وسربستینك آرتق تأسیسی زمانی کلدیکنی ظن ایتمشـدی . فقط ملتك سویهٔ عرفانی ، هنوز بو اصولك قبولنه مسـاعدکلدی . اهالینك فوق‌العاده طاشـان هیجانی قارشوسنده ناظرلر بیون اکمکه مجبور اولدیلر . سلطان عبدالعزیز ۳۰ مایس ۱۸۷٦ ده‌خلع ایدلدی وبرقاچ کون صکره ارتحال ایلدی .

تخت سـلطنت یکنی سـلطان مرادخامسه انتقال ایتمشدی . مشارالیه همان عادل ومتین براساسه ابتداءً ادارهٔ دولتك تجدیدینی وعدایتدی . فی الحقیقه بو ، ولایتده موجود اولان عصیانلره نظراً عاجل براحتیاج ایدی . فرانسـه‌وآلمانیا قونسلوسلری ، سلانیکده قتل ایدلدیلر . اوروپا فوق‌العاده صیقلدی . روسیه وآوسـتریا ایمپراطورلری رایشـتادده احوالی تدقیق ایتمکه

باشلادیلر. (۸ تموز ۱۸۷٦) . انکلتره باب عالینك بلغار عاصیلری اوزرینه ، مملکتی باشدن باشه یغما ایدن باشی بوزوق عسکری سوق ایتمسندن تنفر ایتدی وبیطرف انکلیز مطبوعاتی ایله غلادستون ، ترکیا امورینه مداخله‌یی طلب ایتدیلر . فقط سلطان‌مراد ، تخته چیقار چیقماز مجنون اولدی .

مدحت‌پاشا ایله احبابی ، سلطان‌عبدالمجیدك ایکنجی اوغلی کنج شهزاده عبدالحمید ایله عقد رابطه ایتمشلردی ، که‌مشار الیه بالذات مجددلر نظرنده بیله‌پك حریتپرور کورینیوردی. کنج ترکلرك بتون تکلیفاتنی بلامشکلات قبول ایده‌رك مشروطیت جدیده‌یی اعلان ایتدی .

سلطان‌مراد خامسك خلعی اوزرینه ۳۱ آغستوس ۱۸۷٦ ده عبدالحمید ،مدحت‌پاشایی مقام صدارته کتیرمشدی .اوصره‌لرده ترکیا احوالی پك خطرناك ایدی . روسیه و آوستریا طرفندن تشویق و تحریك ایدلمش اولان عناصر خرستیانیه، هرطرفده عصیان ایتمشلردی . بوسنك ــ هرسك و بلغارستان اختلال ایچنده ایدیلر. صربستان وقره‌طاغ دخی ، اسلاولق نامنه‌باش قالدیره‌رق ترکیا ایله آچیقجه محاربه‌یه کیریشمشلردی . خزینهٔ مالیه، بورجلرینك یالکز نصف فائضنی تأدیه ایده‌بیلیوردی . آوروپالیلر مواعید اصلاحاتپرورانه‌یه آرتق اعتماد ایتمیورلردی . آوروپادولتلری، روسیه‌چاری کبی « خسته آدمك » میراثنه کوز دیکمامش اولسه‌لر بیله ترکیایه، کندینی اداره‌یه غیرمقتدر و تحت وصایتده بولنمغه

محتاج برصی نظریله باقیورلردی . حکومت ، صربیا عصاتنی مغلوب ایتدیکی حالده، آوروپا، متارکه تکلیفنده بولندی. دهاصکره ده پادشاه طرفندن بالمجبوریه تطبیق ایدلمك اوزره براصلاحات پروغرامی تنظیم ایتمك ایچون درسعادتده بین‌الملل برقونفرانس عقدی قرارکیر اولدی .

کنج ترکلر نظرنده دولتك مشروطی برشکله قلب ایدلمسی ملتزمدی . اونلر ترکیا اداره‌سنك، ملتك النده اولمسنی ایستیورلر، وطنك یالکز ملت طرفندن قورتاریله بیله جکنه قانع بولنیورلردی. فقط کرك مدحت پاشا کرك طرفدارلری ایکی جهتدن مخالفته دوچار اولمشلردی . بردفعه سلطان حمید ، مملکتی آرزوی منفرد شاهانه‌سیله اداره و تنظیم ایتمك هوسنده ایدی . نصل که مجلس مبعوثانك کشادی زماننده قرائت ایتدیرلمك اوزره مدحت پاشا طرفندن قلمه آلنان نطقك ، اصول مشروطیتك تشکیلنه دائر اولان قسملرینی بالذات سیلمش و اصلاحات اجرا ایتمك آرزوسنی و ملته محبت شاهانه‌سی بولندیغنی تأمین ایتمکله اکتفا ایتمشدی .

دیکر طرفدن آوروپا متمادیاً ترکیایی تهدید ایدییوردی . برلیندن بتون قابینه‌لره تودیع ایدیلان مخطره‌ده ، عثمانلی حکومتی تضییق ایتمکدن و بو حرکت سیاسیه‌یی عندالایجاب وسائط مؤثره استعمالیله تنفیذ ایلمکدن بحث اولنیوردی . دولتلر طرفندن کوندریلان فوق‌العاده مرخصلر، استانبولده اجتماع و برقونفرانس عقد ایتدیلر . تهلکه ، آنجق مطالبات دولیه‌یه سریعاً موافقت

ایتمکله برطرف ایدیله بیله جکدی . چونکه دولتلر ترکیانك بتون قوت معناسیله حربر حکومت اولمسنی ایستیورلردی .

٢٣ کانون اول ١٨٧٦ ده قونفرانس کشاد ایدلدی . فرانسه دولتنك مرخص فوق العاده سی موسیو دوشو دوردی ، مذاکره سنه باشلانه جق اولان پروغرامك متنی ترکیایه تودیع وتبلیغ ایده جکی اثناده ، اطرافدن مدهش طوپ صدالری ایشیدلمکه باشلادی . صفوت پاشا آیاغه قالقه رق ، « بوطوپ صدالری پادشاه طرفندن ملته بخش ایدیلان مشروطیتی اعلان وتسعید ایدییور . رسماً بیان کیفیت ایلرم » دیدی . بالطبع آرتق آوروپانك بشقه مطالباتده بولنمغه حقی اوله مزدی .

فی الحقیقه ترکیا ، اصول مشروطیتله تزیین ایدلمشدی . بو سایه ده هرکس حقنی ایستیه بیلیر و حقسزلغه اعتراض ایلیه بیلیردی . غربی تقلیداً مسئول برقابینه تشکیل ایدلدی . مجلس مبعوثان واعیان وجوده کتیرلدی . مجلس اعیان ، قیدحیات شرطیله پادشاه طرفندن تعیین ایدلمش ذواتدن ، مجلس مبعوثانده ، بلاتفریق جنس ومذهب بتون عثمانلیلر طرفندن انتخاب ایدلمش وکیللردن مرکب ایدی . مطبوعات واجتماعاتك سربستیتی ، حق اقامت ، حکامك لاینعزللکی ، قانون نظرنده هرکسك مساواتی ، خدمات عمومیه یه هرشخصك قبول ایدلمسی ، ویرکولرك عادلانه طرح وتوزیعی ، تحصیل ابتدائینك مجبوری اولمسی کبی قواعد مشروطیت کافةً قبول ایدلدی .

سلطان حميد ، قانون اساسی یی ، اوروپا افکار عمومیه سنی تسکین ایچون قبول و اعلان ایتمشدی. حالبوکه صدر اعظم مدحت پاشا ، اونی ترکیایه ابدی برشکل مشروطیت ویرمك ایچون وجوده کتیرمشدی . بو اختلاف افکار ، کیتکیده بویویه رك عبدالحمید ، اصلاحات حریتپرورانه نك و مدحت پاشا ایله طرفدارلرینك دشمنی کسیلمشدی .

اختلاف ، ابتدای امرده مخفی قالدی . انتخابات ، سکون تام ایله اجرا و قانون اساسی دولتلره تبلیغ ایدلدی . صدراعظم ، قانون اساسی ایله بتون تبعه یه حریت ، مساوات و اخوتك بخش ایدلمش اولدیغنی و بونلرك وعدده قالمیه جغنی و قانون مذکورك حقیقی وجدی بر وثیقه اوله رق بتون ملت طرفندن محافظه و ادامه ایدیله جکنی سویلیوردی .

دولتلرك اوزماندن اعتباراً ، ترکیادن مطالباتده بولنمغه پك آز حقلری واردی . حتی سفرانك ١٨٧٧ کانون ثانیسنده تودیع ایتدکلری نوطه یه قارشو باب عالی ، مطالباتك مشروطیته منافی اولدیغی جوابنی ویرمشدی .

فقط مشروطیت سلطان حمیدك آمالنه منافی ایدی . چونکه او ، کندی ذوق مخصوصنه کوره اتخاذ ایده جکی اصوللرله دولتی اداره جکنی ادعا ایدییوردی . و قانون اساسی یه پك صادق قالان مدحت پاشانك مستقیم وجدی حرکاتنه هیچ

تحمل ایده‌میوردی. ۱۸۷۷ سنه‌سی شباطنك بشنجی کونی مشارالیهی سرایه چاغره‌رق مهر صدارتی کندیسندن آلدی وذاتنه مخصوص اولان یاط ایله برندیزی‌یه کوندردی. توجهدن دوشمش اولان مدحت پاشا، شام وبالآخره ازمیره والی تعیین اولنه‌رق دهاصکره سلطان عبدالعزیزك وقعهٔ شهادتنی احضار واجرا ایتمکله مظنون عد ایدیلوب اعدامه محکوماً، ایصسز عربستانك هجرا بر قلعه‌سنه کوندرلدی و۲٦ نیسان ۱۸۸۳ده .او بیوك دماغ وجودندن جدا ایدلدی. ترکیا انقلابی بو قدر قیمتلی بر شهید ویرمامشدی. شانلی انقلاب، بو عالی سیما ایله برلکده عدمه قاریشدی کیتدی.

کنج ترکیا، امید استقبالنی غائب ایتمشدی. پاشالردن ویا پاشالرك منسوبیندن مرکب اولان مجلس اعیان هیچ بر شیٔ یاپمق ایستمیوردی. مجلس مبعوثان ایسه کندیسنه تکلیف اولنان هر شیٔ عمومی بر «اوت» ایله تصدیق وقبول ایدییوردی. آوروپاده، «اوت افندم مجلسی» دیه شهرت آلمشدی. آوروپا مطالباتنك ردی ده کندیلرینه قبول ایتدیرلدی. اصلاحاتك اجرا وتطبیقی ایچون طوپلانمش اولان مجلس، ینه اصلاحاتك اجرا وتطبیقنه متدائر اولان آوروپا مطالباتنی رد ایتمکله، حقوق ملتی پایمال ایتمش وهرشیٔ

کیری براقمش اولیوردی . نصل‌که ، او آندن اعتباراً سلطان حمیدك حکومت شخصیه‌سی باشلامشدی .

*
* *

حکومت حمیدیه ، ابتـدای امرده کندینی پك بیـوك مشکلات قارشوسـنده بولدی . آوروپا ، ولوکه مشروطیت نامنه اولسون ، مطالبات اصـلاحیه‌یی رد ایتدیکندن طولایی باب عالیدن نفرت ایتمشدی. ترکلر ، ۱۸۵٦ ده یاپدقلری کبی ، «ای آوروپا ! سز بو ویا شـو ولایت ایچون اصـلاحات ایسته‌میورمیسـکز ؟ ایشته بز بتون ولایتـلرده اونی تطبیق ایده‌جکـز . شو حالده بزدن نه ایستیورسکز . » دیمکله ایشی بیتیره‌جکلرینی ظن ایتدیلر . حالبوکه دولتلر ، عثمانلیلرك برچوق زمان تکرر ایدن وعدلرینـه آرتق اعتماد ایتمیورلردی . او زمانه قدر تمامیت ملکیه قاعده‌سنی شـدتله محافظه ایتمش اولان انکلتره‌ده داخل اولدیغی حالده دولتلر ؛ روسیه‌نك ، آوروپا وکیللرینك نظارتی آلتنده خرسـتیانلرك مختاریتی مقصـدینی تعقیب ایدن مداخله پولتیقه‌سنده اتحاد ایتدیلر .

لوندره‌ده یکی بر قونفرانس انعقاد ایتـدی . ۳۱ مارت ۱۸۷۷ تاریخلی پروتوقولنده « دولتلر ، ـ اکر بر دها امیدلری کسر ایدیلیرسـه ـ حکومت عثمانیـه‌نك مواعیدینی اجرا ایدوب ایتمدیکنه ، سفیرلری وقونسلوسلری واسطه‌سیله نظارت

ایتمك فکرنده اولدقلرینی مشترکاً حکومت مذکوره یه تبلیغ ایده جکلردر . » دینیلیوردی .

بو قرار ، حکومت عثمانیه نك تحت وصایته کیردیکنی اعلان ایدییوردی . نصل که فعلیات کلماتی تعقیب ایتمش ودولتلر قرارلرینی تطبیق ایتمکه باشلامشلردر . دوقدهقاز ، رسمی بر غزته ده « ترکیا ، تحت وصایته کیرمشدر » دیوردی . صفوت پاشا ، بر تحریرات عمومیه ایله آوروپانك بو محقر وصایتنه قارشو شدتله اعتراض ایتدی .

بو صره ده روسیه ، صبیسنك میراثنی ایدینمك ایستین صبرسز بر وصی کبی حرکت ایدییوردی . او اقناعات ایله موفق اوله مدیغی شیلری دولتلرك قوای متحده سیله استحصال ایتمك ایستیور و اولاً ترك اداره سنك غیر قابل تجویز اولان سوء استعمالاتنه قارشو بالقان خرستیانلرینك حیات ومصونیتنك تأمینی منفعتی الده ایتمکه چالیشیوردی .

بو منفعتك استحصالی اوزرینه ، روسیه نك « موسقوف پولتیقه سنی » نره لره سوق ایده جکی پك آشکار ایدی .

نصل که بر روس اردوسی ، طونه یی کچدی . شبقه ده کی مدافعهٔ قهرمانانه یه رغماً بالقان کچیدلرینی مرور ایتدی . مدافعه سی ، تاریخ بسالتده محفوظ قالمسی لازم کلن پلونه موقع مستحکمنك ضبطندن صکره ادرنه یه واصل اولدی وپایتختك

قپولری اوکنده دشمن چادرلری کورن پادشاه ، هر نه ایستنیلرسه وعد ایتدی . عقد ایدیلان آیاستفانوس معاهده‌سی ، روسیه‌نك هر آرزوسنه حیات ویرمشدی .

آیاستفانوس معاهده‌سی بلغارستانی ، بحر سیاهدن آطه‌لر دکزینه قدر ممتد اولمق اوزره خراجکذار بر مختاریت حالنه قویمشدی . چناق قلعه واستانبول بوغازلری ، روس زرهلیلرینه آچیق بولنه‌جقدی . روسلر ، قافقاسیانك جنوب اتکلری بوتجه یایلمشلر وارمنستان سلسلهٔ جبالندن بر بیوك قسمنی الده ایتمشلردی .

فقط روسیه‌نك ، رعایانك استقلال واستخلاصی نامنه محاربه ایتمسنه مساعده ایدن انکلتره حکومتی ، ترکیانك کوبکنده ویا حدودلری اوزرنده ؛ چارك بر نفوذ متقدم ومتفوق اخذ ایتمسنی قطعیاً قبول ایده‌مزدی . ترکیا ، هندستان یوللری اوزرنده کائندر . انکلتره او یولره مالکیتدن صرفنظر ایدرسه هندستان ایمپراطورلغنه وداع ایتمش اولور . روسیه ایسه « بیوك بلغارستان » واسطه‌سیله اطه‌لر دکزنده بر مخرج بوله‌رق ، سویش قنالنی تهدید ایده‌بیلیردی .

بوغازلر سربست بر حاله کلنجه او ، مصره حرکت ایده‌بیلدیکی کبی ، آسیای ترکینك حرب دوکومی دیمك اولان قدیم

ارمنستان واسطه‌سیله، اسکندرون کورفزینه ویا عجم کورفزینه قولایجه اینه‌بیلیردی .

لوندره‌ده قورقولر باشلادی. هرطرفده فریادلر ایدیلیوردی. ایمپراطورلق اصولنك قهرمانی اولان لورد سالیسبوری موقع اقتداره کلدی . آیاستفانوس معاهده‌سنی یکیدن تدقیق ایتمك اوزره بین‌الملل بر قونغره تشکیلی فکرینی بتون قابینه‌لره تلقین ایتدی وروس احتراصاتنك جدی بر حائلی اولان کنج آلمانیا ایمپراطورلغنك آمالنی ایلك دفعه اوله‌رق ترکیا ایشلرینه طوغری اماله وتوجیه ایتدی .

قونغره ، پرنس دوبیسمارقك ریاستی آلتنده اولمق اوزره برلینده اجتماع ایتدی . یالکز پادشاه ایله دکل بتون آوروپا ایله مجادله ومناقشه ایدن روسیه «بیوك بلغارستانك» تشکیلندن، فرات منابعنك اشغالندن و بوغازلرك سربستیسندن واز کچدی. خدمات جلیله‌سنه مقابل قبریسی اخذ ایتمش اولان انکلتره‌ده ؛ صربستان ، قره‌طاغ ، رومانیانك مستقل برر دولت اولمسنه؛ بلغارستانك فعلاً مختار ، قاعدةً تابع بر پرنسلك حالنه کلمسنه بوسنه ـ هرسکك ، آسایش وانتظامی تأسیس ایتمك اوزره آوستریا اداره‌سی آلتنه قونمسنه راضی اولدی .

ترکیا بو وجهله ، بر دفعه دها مصائب حربیه‌یه قاتلانمش اولیوردی . کنج ترکلر ، محاربادن اول موقع اقتداره

كلدكلرندن ، افكار عموميه‌ده وطنك دوچار اولديغی فلاكتلردن مسئول كوروندیلر . عثمانلی عسكرینك كرفتار اولديغی مغلوبيتلر ، سلطاندن زياده قانون اساسی مدافعلرينك نفوذينی صارصدی . هيچ كيمسه كنج ترك فرقه‌سنك دوامنی ايستميوردی . بناءً عليه كنج تركلكك هنوز يشايه‌جق بر حالده طوغماديغی كوريليوردی . ذاتاً او ، موافقت عموميه‌يه دكل يالكز مسلمانلرك آرزوسنه استناد ايتمشدی . اسكی تركلر ، ذاتاً اونلره مخالف ايديلر . حتی كنج تركلر آره‌سنده بولنانلردن بر چوقلريده ، امتزاج عناصرك شرط لازمی اولان ، اقوامك سياستاً وقانوناً مساواتنی ، بلا اعتراض قبول ايده‌ميورلر واعتيادات ماضيه‌دن بر درلو واز كچه‌ميورلردی . برلين قونغره‌سنده ، فوق العاده مرخصلر ، قانون اساسی وثيقه‌سنه هيچده مراجعت ايتمامشلردی . چونكه ، يارم عصردنبری ، تركيانك تمدينی ايچون باب عالی ايله اجرا ايديلان ودائما عقيم قالان مذاكرات وپادشاهلرله صدراعظملرك آز چوق شخصی اولان مساعيسی ، تركياده اصلاحات معظمه‌يه هپ بردن تشبثك فائده‌سزلكنی وغير قابل اجرا اولان مواعيدك تطبيقنی طلب ايتمه‌نك اساسسزلغنی پك كوزل اثبات ايتمشدی .

آوروپا ، پادشاهه ، پولتيقه‌سنی اتحاد عناصره واصول

مشروطيت وحريت طريقنه سوق ايتمسنی توصیه ایتمکدن واز کچدی . انکلیزلرك « اصلاحات عمومیه » پولتیقه‌سنك آرتق موسمی کچمشدی . قانون اساسی ، رسماً اعلان فقط پك آز تطبیق ایدیلان وخزینهٔ اوراقده توزلر آره‌سنه قونیلان ، ١٨٣٩ و ١٨٥٦ تاریخلی وثیقه‌لرله برلشدیرلدی .

قابینه‌لرك مقصدی ، ولایاتك اصلاحی خصوصنده‌کی حقوق سلطنته بر چوق استثنائات قبول ایتمسنی پادشاهدن طلب ایتمکه وطلبلرینی حین حاجتده جبراً قبول ایتدرمکه معطوف ایتدی . آوروپا آرتق استقلال وتمامیت ملکیه‌قاعده‌لرینی ترك ایده‌رك ، ترکیا امورینك اداره‌سنی آز چوق النه آلدی . برلین معاهده‌سی موجبنجه پادشاه ، بوسنه وهرسکك اداره‌سنی بلامدت اوستریایه ویردی . بلغارستان برنسلکندن بشقه‌روم ایلیٔ شرقی ولایتیده مختاریت مخصوصه‌یه نائل اوله‌جق و اداره‌سی بر روم والی‌یه عائد بولنه‌جقدی . کریدده ، روم ایلی ولایاتنده ، ماکدونیاده تطبیق اولنه‌جق نظامنامهٔ داخلیلر ، اول‌باول « بین‌الملل روم‌ایلی قومیسیونجه » تدقیق اولنه‌جقدی .

آسیا ولایتلرنده وخصوصیله ارمنیلرله‌مسکون اولان محللرده تشکیلاتك تجدید واصلاحی اقتضا ایدنجه ، باب عالی انکلتره ایله ائتلاف ایده‌جك و اورالرده‌کی تدابیر متخذه‌دن ،

اونلرك تطبيقنه نظـارت ايده جك اولان دولتلرى وقت وقت خبردار ايلەمكه مجبور اولەجقدى .

ايشته بونلر ، برلين معاهدەسيله ، حقوق حاكميتى آرەسندن جبراً چيقـارمسى باب عالى يه تكليف اولنان خصوصـاتدر .
« تنظيمات » حقندەكى حرارتلى مسـاعى ، بو مصيبتلره منجر اولوب قالمشدى .

مع مافيه « تنظيمات » يولندەكى مجاهدەلر ساحۀ ترقياتده بر چوق فتوحاتى ، خصوصيله فتوحات افكارى تأمين ايتمشدى .
عبدالمجيد (جنتمكان) ، ١٨٤٥ تاريخلى خط همايوننده ، فنون ، صنـايع نفيسه وعلوم صـناعيه تحصيلى ايچون مكاتب عاليه تأسيسنى اك مستعجل مسـائلدن عد ايتمشدى . تشـكيل ايديلان « ملكيه » مكتبى ، ادارۀ داخليه يه لازم اولان مأمورلرى يتشديرييوردى . تدريسات عاليه ، ملكى و عسكرى اعداديلرله ومكتب سلطانى ايله تأمين ايديليور ، ومكاتب ابتدائيه واسطه سيله معارف ، كويلره وارنجه يه قدر نشر و تعميم اولنيوردى .

بو وجهله يارين آلنه جق انتقاملره اساسلر حاضرلانيوردى .
فقط اصلاحات سياسيه واجتماعيه بحثندەكى مسـاعى ، موفقيته اقتران ايتمدى . اللى آلتمش سنەدر تبعۀ خرستيانيه حقوقنك محافظه سى ايچون اجرا ايديلان تشبثاتك ثمرەسز قالديغنى كورن آوروپاده ، هر ولايتـده عناصر خرستيانيه نك احتيـاجات

وتمایلاتنه موافق اصلاحاتی ، قسماً اولسون تطبیق ایتمك ایستدی . بو صورتله ترکیا ایشلرینه آوروپانك دائمی صورتده مداخله ایتمسی پولتیقه‌سی ، تمامیت ملکیه پولتیقه‌سنه تفوق ایتدی . خلاصه ، بحران تجدد ترکیایی دها مسلمان، دها مطلقیت پرور وشرق پرست یاپه‌رق « تنظیمات » دوری قپانمشدی . قانون اساسی الغا ایدلمدی . فقط گوشهٔ نسیانه آتلدی وطالعینی درین اویقودن زمانمزه قدر اویانه‌مادی . « اتحاد وترقی » قومیته‌سی ، صوك حرکات وطنپرورانه‌سیله ، اوبرات نجاتی ، تورلرینی سیله‌رك ملتك حضور سعادتنه آنسزین چیقاریویردی .

ترك تجددی ودول معظمه

دول معظمه‌نك تركيا امورينه مداخله‌سی «عهود عتيقه‌نك» بخش ايلديكی تاريخدن باشـلار . اون آلتنجی عصردنبری سياسی وتجاری بر چوق منافع وامتيازات الده ايدن فرانسه ، تبعهٔ دولت عليه‌دن بولنان عناصر خرستيانيه ايچون تأمينات خصوصيه استحصال ايتمشدی . ماضی‌يه عائد فتوحاتك خاطرات قهرمانانه‌سندن كنديلرينه حال ايچون بر حصهٔ غرور چيقاران وعناصر مختلفه آره‌سنده موقعلرينی دائما متقدم ومتفوق كورن تركلر ، اقوام مغلوبه (رعايا) ايله امـتزاج ايتـدكلری حالده اونلری هيـچ برزمان مص وتمثيل ايده‌مه‌مشلردر. حتی اونلر ، الك اساسلی حقلرندن بيله مستفيد اوله‌مايورلردی . واقعا اجرای دينده سربست ايديلر. فقط حيات سياسيه واجتماعيه‌ده تماماً يبانجی تلقی اولنيورلردی .

بطائت وضعفلری الجاسيله اون سكزنجی عصردن اعتباراً سريع بر حركتـله اضـمحلاله طوغرو يووارلانوب كيدن

تركلر ، نفرت وحقارتله باقدقلری رعایایه نظارت ومراقبه حقنی بالمجبوريه آوروپايه ترك ايتديلر . فقط شايان حيرتدر ، باب عالی ، حقوق حكمرانيسندن برقسمنی بو صورتله دول سائره يه ترك ايتدكجه موجوديت استقلاليه سنه يكی يكی كفالتلر تأمين ايتمش اوليوردی . چونكه حقوق حكمرانيسنی تحديد ايدن دولتلر آره سنده ظهور يافته اولان اختلافلر و رقابتلر اولمه سه ايدی خريطهٔ عالمدن چوقدنبری سيلنوب كيده جكنه شبهه ايديله مزدی . دولت عليه ، مقدما دول سائره نظرنده امحاسی ايستنيلن بر دشمن مشترك ايكن اخيراً بهرينك الده ايتمك ايستديكی بر غنيمت ، حال وموقعنی اخذ ايتمكله هر دولت او غنيمتك يالكز كندی پاينه دوشمسنی آرزو ايتديكی ايچون بالطبع سائر رقيبلرينه قارشو اونی بتون قوتيله مدافعه ايديبوردی . ايشته بو سببله سياسيون آره سنده ايكی متضاد فكر ، ايكی مبارز پولتيقه حصوله كلدی . كه بريسی مداخله پولتيقه سی ديكريده تماميت ملكيه پولتيقه سيدر .

برنجی قسم پولتيقه ــ كه همان همان دينيدر ــ اسلاميته قارشو خرستيانلغی مدافعه ايتمك ، اسلاملره قارشو خرستيانلری توحيد ايلمك مقصدينی ، صليبی هلاله غالب كتيرمك فكرينی تعقيب ايدر . مع مافيه بو دينی مقصده ، بو اسكی فكره برچوق يكی سببلر انضمام ايتمشدر . چونكه بو كونكی حريتپرورلكك

غايهٔ حركتی ، حقوق بشرك اسارتدن استخلاصیدر . حریت، اسیر اولان ملتلری حر ایتمك ایچون ظلم ایله اسارت ایله چارپشیور . اختلاف دین،او مجادله‌یه هیچ بر وجهله مانع اوله‌ماز . او ، دینك دكل اسارتك دشمنیدر .

ترکیا امورینه مداخله بهانه‌لری پك متعددی . فقط باب عالینك تعهداتی ، اك سهل الاستعمال مداخله بهانه‌لرینی تشکیل ایدردی . چونکه دول معظمه‌یه قارشو هرزمان ضعیف اولان واونلرك اوره‌جنی ضربهٔ هول انگیزدن قورقان باب عالی ، دائما وعد دائما موافقت ایدر ، فقط اکثریتله انجاز وعد ایتمزدی . مع مافیه ترکیانك آدم اولمسی آرزوسنده‌اولدیغنی ایلری‌یه سورن آوروپا ، اوندن اصلاحاتی تطبیق ایتمسنی ایستمکی بیلمدی.ترکیایه ، حکومته رهبرلك ایده‌جك ذواتی کوندره‌جك یرده ، ایش آدملرینی ، بانکرلرینی ، مهندسلرینی اعزام و اونلر ایچون امتیازلر ، انحصارلر استحصال ایتمکی ترجیح ایتدی . الیوم ترکیاده هیچ بر قانچلاریا یوقدرکه حکومت ایله مناسباتنده متبوعلرینك منافع مادیه‌سنی نظردن دور طوتسون.حتی منافع مذکوره‌یی بعضاً قوت ایله،تهدید ایله مدافعه ایدرلر. بناءً علیه ، انقلاب اخیره قدر مستبدصفتیله یاد ایدیلان حکومت عثمانیه ، بیطرف بر حاکمك حضورنده امین اولهلم که پك مغدور ومظلوم کورینور .

لاینقطع تکرر وتجدد ایدن بوهجوملر قارشوسنده دولت علیه ، یالکز دول معظمه نك دائماضد ورقیب اولان احتراصاتی آره‌سنده کندیسنه بر محفظ و ملجأ بولیوردی . ترکیانك تمامیت ملکیه‌سی ، آوروپا قواعدعمومیه‌سی صیره‌سنه کچمشدی . باب عالی ، حق حاکمیتی تأمین ایچون ، بین الملل عقد ایدیلان مقاولاتده مندرج فقراتدن زیاده بو احتراصاتك چارپشمسنده بر چوق کفالتلر بولیوردی .

باب عالی ، دولتلردن برینك بار مطالبی آلتندن صییریلوب چیقامیه‌جغنی اکلار اکلاماز ، یالکز شرقلیلره مخصوص بر تدبیر ومهارتله درحال دیکرلرینك معاونت وصحابتنه اتکا ایدییوردی . اك محق مطالبی سورونجمه‌ده براقه‌رق بر طرف ایدن سلطان حمید ، اوتوز سنه‌لك سیاست شخصیه‌وحاکمیت مطلقه‌سنی بو صورتله تعقیب واداره ایده‌بیلمشدر .

*
* *

عبدالحمیدك ابتدای سلطنتنده روسیه ، ترکیا سیاستنك قهرمانی ایدی . ١٨٧٧ — ١٨٧٨ غلبه‌لری اونی مالکخرستیانیه نظرنده ، حامیٔ معظم موقعنه چیقارمشدی . ایاستفانوس معاهده‌سنده‌کی شرائط مساعده‌کارانه‌دن ، برلین قونغره‌سیله اجرا ایدیلان تعدیلات ، بالقانده‌کی روس نفوذینه خلل کتیرمه‌مشدی . چونکه او محاربه‌دن صکره بالقانده‌کی خلاص واستقلال

امیدلری ، هپ اوقوجه اُسلاو حکومتنه انعطاف ایتمشدی .

مع مافیه بالقان حکوماتی برازصکره روسیه‌وصایتندن بیزار اولمغه باشلادیلر . چار سایه‌سنده استقلاللرینی قزانان بلغارلر، آیاستفانوس معاهده‌سیله اورته‌یه سوریلان « بیوك بلغارستان » فکرینی موقع فعله ایصال ایده‌مدیکندن طولایی ، چاره قارشو بغض وعداوت بسلیورلردی.»

بلغارستان ، روسیه‌نك صوفیه‌ده بش سنه اجرای احکام ایتمسنه مساعده ایتدکدن صکره نهایتده تخلیص گریبان ایده بیلدی . ١٨٨٣ دن اعتباراً ، چار اوچنجی علکساندرك یکنی پرنس علکساندر دوباتنبرغ ، روسیلره شدتله مخالف اولان حزب ملی ایله‌اوزلاشمغه مجبور ایدلدی.علکساندردوباتنبرغك فراغتندن صکره ، « بلغارستان بلغارلرکدر » فکرینك متکای متینی اولان مشهور استانبولوف، حکومتك صاحب حقیقیسی اولدی .

بو وجهله ، چارك بالذات تخلیص ایتدیکی اقوام کندیسندن یوز چویرییورلر ، پادشاه بیله‌شدتله کندیسندن صاقینیوردی. زیرا : روسیه‌نك استانبول حقنده بسلدیکی مقاصد معلومه ومحاربهٔ زائله‌نك نتایج فجیعه‌سی هنوز اونوتولمامشدی . ذاتاً سفارتخانه‌لر ، روسیه‌نك تلقیناتنی بوزمق ایچون درسعادتده لاینقطع انتریقه‌چویرییورلردی . پادشاه ، روسیه‌نك مساعیسنه

رغماً روم ايلىٔ شرقينك ، پرنس دوباتنبرغك زير ادارەسندە اولمق اوزرەبلغارستانە يالكز ادارةً الحاقە موافقت ايتدى. ذاتاً يلديزدە . انكلترە نفوذى روسيە نفوذينە غلبە چالمغە باشلامشدى .

هندستانە متصرف اولان،مصرى اشغال ايتمكدە بولنان انكلترە ، شرقدەكى احتراصاتندن واورادە فعال بر پوليتقە تعقيب ايتمكدن وارستە قالەمز . هندستان يوللرينە هر زمان صاحب اولمغى خرز جان ايدينن انكلترە ، تركيانك كائن بولنديغى الكادە قوى بر دولتك تشكل ايتمسندن دائما قورقار. چارى استانبولدن تجريد ايتمك ايچون بر عصرە قريب بر زماندر شرقدەكى روسيە سياستنك دشمن بى امانى كسلدى. نصلكە ، برلين قونغرەسندە ، حكومت عثمانيەيى صوك درجە كوچولتن آياستفانوس معاهدەسنى يكيدن تدقيق وتعديل ايتديردى . بو كبى مسائلدە تركيايە قارشو فائدەلى وصميمى بر دوست، برمتفق كبى حركت ايديوردى. برلين قونغرەسندەكى مساعيسيلە ، دولت عليەنك تماميت ملكيەسنى محافظە بناءً عليە مجادلات سياسيەدە اونى تخليص وتقويە ايلمش اولدى . حقوق پادشاهينك حاميسى كورونمكلە ينە انكلترە قازاندى . معمافيە روسيەايلە تركيا آرەسندە اك قوتلى بر حائل اولەجغى دوشونلمش اولان « بيوك بلغارستانك » تشكلنە مانع اولديغنە

لورد بیقونسفیلد آز زمان صوکره نادم اولمش وحتی فلبه‌ده استقلال نامنه بر عصیان ملی وقوعبولور بولماز ، حصوله کلن امر واقعی تصدیق وقبوله مسارعت ایلمشدر . انکلتره‌نك شرق حقنده‌کی پولتیقه‌سی ، صوك زمانلرده بستون دکشمشدر . محافظه‌کار اولسون لیبرال اولسون ، بتون انکلیز رجال سیاسیه‌سی ، ترکیا امورینه مداخله ایتمکه هرکون دها زیاده تمایل ایدییورلر . ۱۸۸۵ مسئله‌سندن صکره انکلتره‌نك ، روسیه احتراصاتندن اندیشه‌ناك اولان پادشاهی بیله کندی افکار ومقاصدینه اشتراك ایتدیردیکی کوریلیور .

انکلتره نظاری ، پادشاهی دائما حمایه و آکاجسارت ویره‌رك نصیحتلرینی اسماع ایدییورلر دی . پادشاهده انکلتره‌نك شرقده‌کی منافعنی تصاحب ومحافظه‌یه صرف مقدرت ایتدیکندن انکلیز تجارتی ، سیر سفائن وتشبثات صناعیه ومدنیه‌یی ، خلاصه هرشیئی النده طوتیوردی . بو حال ، برچوق عصرلردنبری روسیه پولتیقه‌سنه مخالفت ورقابت ایدن انکلتره سیاستنك قیمتلی بر مظفریتیدر .

فقط انکلتره وروسیه ، درسعادت وبالقانده‌کی مجادله‌لرنده یالکز قالمامشلردر . مجاهده ایله مشغول اولدقلری صره‌ده آوستریا ، ایتالیا ومتعاقباً آلمانیا بردنبره اورته‌یه چیقیویرمشلردر . ۱۸۶۶ تاریخندن صکره آلمانیا امورندن طرد وتجرید

ایدیلان هابسبورغ دولتی (آوستریا) سیاستنی درحال شرقه توجیه ایتدی. آوستریا ، احتیاج توسعی ایچون اولاً بالقان شبه جزیره سنده بر مخرج تحری ایتدی . بو سیاست پك بیكی بر شیدی . جرمانیزمك انتشارینه فوق العاده یارایه جق بر آلت اولان آوستریانك ، احتراصاتی ، پرنس بیسمارق شرقه طوغری توجیه وتحریك ایدر ایتمز ، بو سیاست اورته یه چیقدی . الیوم آوستریانك بتون دوشونجه سی ، آطه لر دكزی یوللرینی الده ایتمكدر . سلانیكه ایتمك ایچون وسائط حربیه یی احضار ایتدیكنی ادعا ایتمك هیچده غریب اولەماز. معمافیه آوستریانك بر خیلی مدت تعدیل افكار ایتدیكی ومساعد بر آن حركته انتظاراً تأخیر اجراآت ایلدیكی كورینیور . كندی حدودی ایله تركیا آراسنده قوی التشكیمه بشقه بر حكومت بولونمینجه آوستریا ، كندیسنه نافع بر استاتوقو ، ایله شمدیلك اكتفا ایده بیلر . اونك منفعتی بوكون احتراز وتدبیرده در . نصل كه ، بیطرفلغنه مقابل چار ایكنجی علكساندر وغورچاقوف ، ١٨٧٦ده عقدایدیلان رایخشتاد معاهده سیله آوستریانك بوسنه — هرسكی اشغال ایتمك حقنی تصدیق ایتدیلر وبراین قونقره سی ، انكلتره نك دلالتیله بو ایكی ولایتی آوستریانك تحت اداره سنه ویردی. آوستریا ، تركیانك انقسامنی قطعیاً آرزو ایتمز . اونك تمامیت ملكیه سنی محافظه ایتمكی شدتله ایستر . معمافیه عین زمانده اونك

ضعیف و کندی نصایحنی دیکله‌مکه‌مهیا بر حالده قالمسی ، سیاست حاضره‌سنك ایجابات حقیقیه‌سندندر.

آوستریا پولتیقه‌سی ، درسعادت ، صوفیه و بلغرادده عین زمانده غلبه چالمشدی . بلغارستان صندالیٔ حکومتنه آوستریا اردوسنك بر ضابطی اولان پرنس فردیناند دوساقس قوبورغ اوطورمشدی . صربستانده ، آوستریانك قوللانیشلی و قیمتلی بر یاردمجیسی اولان قرال میلان بولنیوردی .

ترکیایه عائد ایشلرده پك مدقق و متقیظ اولان کنج ایتالیا حکومتی ، شرق انتریقه‌لرینك مهم بر سیماسیدر . مقدما دولت علیه‌نك میراث محتملندن طرابلس غربی کندیسنه پك یاقیشدیریور و آرناوودلق سواحلینیده الده ایتمك ایستیوردی . ذاتاً بو ، کندیسنه وندیکدن ارثاً کالن بر امید ایدی . عین زمانده ، شرقده‌کی قاتولیکلرك حمایه‌سی خصوصنده فرانسه‌یه خلاف اولمق ایچون اتخاذ تدابیر ایلیور وجمعیات رهبانیه‌یه تخصیصات ویره‌رك پروپاغانده‌لرینی تشویق و مکتبلر ، خسته‌خانه‌لر کشاد ایلیوردی . بالطبع ایتالیا آرتق شرقی لاتین ایمپراطورلغنك تکرار تأسیس واحیاسنی دوشونمیور . فقط عثمانلی ایشلرینی کمال دقتله تعقیب و تدقیق ایتمكده منافعی ایجابندندر . نصلکه آرناوودلقده ماکدونیا و آناطولیده تشبثات نافعه تحریسیله مشغولدر .

ایشته انکلتره ایله وقوعبولان ائتلافنك ومتفق بولنان آوستریا

ایله آره‌لرنده حصوله کلن اغبرارك اك مؤثر وباشلی سببی ،
بو ایضاح ایدیلان سیاست متخذه‌سیدر .

بو احتراصات محیطنده یالکز فرانسه‌ ترکیا ایچون بیغرض
بر پولتیقه تعقیب ایده‌بیلدی . بر چوق عصرلردنبری اونك
استعمال ایتدیکی سیاست ، بر طرفدن پادشاهلرله مناسبات
حسنه‌سنی وترکیانك تمامیت ملکیه‌سنی محافظه ایتمك ، دیکر
طرفدن بو قاعدهٔ اساسیه‌نك نتیجه‌سی اوله‌رق ، قاتولیکلرك
حمایه‌سیله ایمپراطورلقده یشامقده اولان اقوامك ترقیسنی تأمین
ایلمك نقطه‌لرینه معطوف ایدی .

فرانسه ، تنظیمات دورنده صرف ایدیلان مساعیٔ
اصلاحیه‌یی تشویق وتشجیع ایتدی . ١٨٤٠ ده صدراعظم
رشید پاشا « دائما فرانسه‌یه مراجعت ایدییورز . اصلاحاتی‌بزه
اولاً تلقین ایتدیکی ایچون موفقیاتمزی ـنديسنه مديونز »
دیوردی . فؤاد وعالی پاشالرده طرفمزدن ایدیلان دوستانه
نصایحی ممنونیتله دیکله‌یورلردی . غلطه سراینده‌کی مکتب
سلطانینك کشادی ، نفوذمزك کمالنه براعت استهلال ایدی .
فقط ١٨٧١ محاربه‌سی بزی (فرانسه‌یی) شرق ایشلرندن
انحراف ایتدیردیکی کبی کنج ترکیانك امیدلرینی‌ده سوندردی .
فی الحقیقه فرانسه برلین قونغره‌سنده پك محترز طاوراندی .

ترکیادهکی حقوق قدیمه‌سنی محافظه ایتمکله اکتفا ایتدی .
رجحان وتفوق، مظفر آلمانیایه انتقال ایلدی .

برلین قونغره‌سنه بیسمارق ریاست ایتمشدی . اقتدار
وموفقیتنك شهرتیله « دول معظمه‌یه حاکم پروسیالی مستقیم
سمسار » عنوانی آلان . بیسمارق، ترکیایی انقسامدن قورتارمق
ایچون بو عنواندن استفاده ایتدی . آیاستفانوس معاهده‌سی ،
پادشاهك روم ایلیده‌کی الکاسنی یکدیکرندن آیری ومنفصل
ایکی پارچه‌یه بولمشدی . یالکز جرمانیزم منافعنی دوشونن
بیسمارق ، روسیه نفوذینه تابع بولنان « بیوك بلغارستانك »
تأسسی ، آوستریانك بالقانده‌کی مقاصدینه مهم بر حائل تشکیل
ایده‌جکنی اکلامقله ، روسیه‌نك بو فکرینه مانع اولدی .
ماکدونیانك ترکیا یدنده ابقاسی ، آطه‌لر دکزی یوللرینك
آلمانیایه‌و آوستریایه کشادی دیمکدر. بیسمارقك برلین قونغره‌سنده‌کی
موفقیتی ایسه ، ایمپراطور ویلهلمه ، شرق پولتیقه‌سی ایچون
بسبتون کنیش بر یول آچمشدی .

کنج ایمپراطور تخته چیقار چیقماز ترکیا ایشلرینه بیوك
بر اهمیت عطف ایتدی . « شرق مسئله‌سی بر پومرانیالی
عسکرك کمیکلرینه دکمز » دیه‌نك هنوز زمانی کلمه‌مشدی .
١٨٨٢ دن اعتباراً بر آلمان هیئت تعلیمیه‌سی ترك اردوسنی
تنظیم وهیئت مذکوره میاننده بولنان فون‌درغولچ پاشا

مکاتب عسکریه‌یی اصلاح وارکان حربیه‌یی اکمال ایتدی . دیکر ضابطلرده ماوزر وقروپ فابریقه‌لری ایچون سپارشات اخذ ایدییورلردی . ایشته آلمانیانك ترکیا سیاستی بو صورتله باشلادی . آلمانیا ، خارق‌العاده بر متانتله صنعتسز بر مملکتك فتوحات اقتصادیه‌سنه تشبث ایتمشدی . تعقیب ایتدیکی سیاستده کندیسنی بو بیوك مقصده یاقلاشدیران اسبابك الك مؤثریدر . قرون اخیره تاریخنك یکرمی سنه‌در پك اطرادسز کیتمسنه رغماً بو سیاست ، ترکیایه قارشو دائما شکلاً مساعدکوروندی .

*
* *

ارمنی مسئله‌سنك ظهوری ، آلمانیانك پارلاق موفقیاتنه وسیله اولدی . آیاستفانوس معاهده‌سی ، خصوصیله ٤ حزیران ۱۸۷۸ ده ترکیا ایله انکلتره آره‌سنده عقد ایدیلان برمقاوله ، ارمنیلره پك بیوك امیدلر ویرمشدی . اوزمانه قدر ، کرك پارس معاهده‌سنك طقوزنجی ماده‌سی ، کرکسه ۱۸۵٦ تاریخلی خط همایون موجبنجه دول‌معظمه ، یالکز روم ایلیده‌سا کن اقوام خرستیانیه‌یی حمایه ایده‌بیلیورلردی . حالبوکه برلین معاهده‌نامه‌سنك ٦۱ نجی ماده‌سی موجبنجه باب عالی « ارمنیلرله مسکون اولان قطعاتده ، احتیاجات محلیه‌یه موافق اوله‌رق بلا امهال اصلاحات اجرا وارمنیلری ، چرکس وکردلرك تعرضاتنه قارشو مدافعه ایتمکی وبو خصوصاته نظارت ایده‌جك

اولا دول معظمه‌یه ، اتخاذ ایدیلان تدابیری ، اوقات معینه‌سنده اخبار ایلمکی » تعهد ایدییوردی . مع مافیه اجراسی پك مشکل اولان بو تعهدات ، تعبیر عامیانه ایله مندر آلتی اولدی. ذاتاً آوروپا بو تعهداته بیگانه کورونمش ، یالکز روسیه تحریکاتندن قورقان انکلتره بونی ، ترکیا امورینه مداخله ایچون وسیله اتخاذ ایتمشدی . هله ۱۸۸۵ دن صکره ارمنی مسئله‌سی ، یواش یواش بر انکلیز مسئله‌سی شکلنی آلمشدی .

ممالك عثمانیه‌نك هر برینه یاپلمش اولان ارمنیلر ، هیچ بر ولایتده اکثریتی تشکیل ایده‌مزلر. ممالك اجنبیه‌ده خصوصیله لوندره‌ده استقلال ملی‌یه چالشمق اوزره اختلال جمعیتلری تشکل ایتدی . ترکیاده بر چوق اغتشاشلر حصوله کتیردیلر. ایلك عصیانلر چابوق باتشدیرلدی . لکن ۱۸۹۳ و ۱۸۹٤ ده قیصریده ومتعاقباً صاصونده (وان ولایتنده) یکی اغتشاشلر ظهور ایتمش ایسه‌ده ینه شدتله تنکیل ، فقط بر چوق تعدیات اجرا ایدلدی. انکلتره بین‌الملل بر تحقیقات یاپلمسنی طلب ایتدی. فرانسه وروسیه حکومتلریده بو طلبه اشتراك ایتدیلر . لورد سالیسبوری دولت علیه اضمحلالنك پك قریب اولدیغنی سویلیوردی . سفرا بر دفعه دها باب عالیدن اصلاحات اجرا ایده‌جکی وعدینی استحصال ایتدیلر . فقط آلمانیا بو تشبثه اشتراك ایتمدی . عالم مدنیتك اکراه ونفرت ایتدیکی بو وحشتلره

نهایت ویرمك ایچون ایسه قطعی و متحدبر حرکت لازمدی. حالبوکه نه پترسبورغده نه ده پارس و لوندره ده بو خصوصده تدابیر زجریه یه توسل ایدلمك ایستنمیوردی. ذاتاً بو کبی تدابیره آلمانیانك اشتراك ایتمیه جکی شبهه سزدی.

عصیان دوام ایدیوردی. حتی زیتوندن درسعادته سرایت ایده رك ٢٦ اغستوس ١٨٩٦ ده عثمانلی بانقه سنه عاصیلر طرفندن تجاوز ایدلدیکی کبی استانبول زقاقلرنده بیکلرجه ارمنی بوغازلاندی. پایتخت مدهش بر قتل عامك صحنهٔ خونینی اولمشدی. اوروپا بو حالدن فوق العاده متأثر اوله رق، بوغاز ایچنده کی استاسیونرلری ایکی مثلنه ابلاغ و اصلاحاتك، همان تطبیق ایدلمسنی شدتله طلب ایتدی. موسیو هانوتو « بعدما بر داملہ قان بیله آقیتلمامسنی » کندی نامنه باب عالیدن ایستدی. یالکز آلمان دیپلوماسیسی بوکا مانع اولمش و اتخاذ تدابیره یالکز شکلاً اشتراك ایتمشدی. بو حالدن جسارت آلان پادشاه اصلاحاتی ینه وقت آخره تعلیق ایتمکله موفق اولدی. قتل عام نهایت بولور بولماز پادشاه، آلمانیانك فوق العاده مساعده کار بر وضع ایله آچلمش اولان آغوش شفقت وصحابتنه آتیله رق آوروپانك خصومتندن قورتوله بیلدی.

ترکیا، آلمانیانك مخادنتنه نائل اولمشدی. کرید و یونانستان وقایعی بو مخادنتی برقات دها تقویه ایتدی. میرالای واصوص

حال عصیانده بولنان آطه‌یه مفرزهٔ عسکریه‌سی ایله‌چیقارکن ، ایکنجی ویلهلم یونانستان اردوسنك تجاوزاتنی شدیداً تقبیح ایده‌رك وپیره‌یی آبلوقه ایتمك کبی تدابیر زجریه‌یه توسل ایده‌جکنی سویلیه‌رك ، واصوصك کیری‌یه چاغرلمسنی یونانستاندن طلب ایتمکی دول معظمه‌یه تکلیف ایتدی .

یونانستان بر حدت مجنونانه ایله ترکیایه اعلان حرب ایتدیکی زمان ، آلمانیا ایمپراطوری ترك اردوسنی تشجیع وبالآخره موفقیاتنی تبریك وتسعید ایتمش ، یونانیلرك فلاکتی تعدیل وتنقیص ایده‌جك تدابیره شدتله مخالفت ایلمشدرکه‌بو ، آلمانیا نفوذینی درسعادتده بهالره قدر یوکسلتمشدر .

آلمانیا ایمپراطورینك ١٨٩٨ تاریخنده شرقه اجرا ایتدیکی سیاحت ، آلمانیا نفوذی ایچون خارق‌العاده منافع تأمین ایتدی . ایمپراطور ، آوروپا افکار عمومیه‌سنك اعتراض ومخالفتنه باقمقسزین ، ارمنی قتالنی وتسالیا سفرینی متعاقب استانبوله عزیمت ایده‌رك پك صمیمی دوستی اولدیغنی سویلدیکی پادشاهه ملاقی اولدی . پادشاه دخی عادت منزویانه‌سنی ترك ایده‌رك ایمپراطوره قارشو بسلدیکی حسیات وداد ومحبتی اظهار ایچون قیمتلی سرانی برچوق دفعه‌لر ترك ایتدی . مسافرلرینی بول بول احسانلره بوغدی . هله ایمپراطوریچه‌یه بخش ایدیلان جوهرك قیمتی نامتناهی ایدی . ویلهلم ، سلاملق آلاینده

یکرمی بیك ترك عسکرینك رسم کچیدینی سیر وتماشا ایتدیکی صره‌ده ، بتون دنیا نظرنده متفق و محمیسی طانیلان عبدالحمید ایله قول قوله کزییوردی . شامده شرفنه ویریلان برضیافتده ادارهٔ اقداح ایتدیکی زماز « اوچیوزملیون مسلمانك خلیفه‌سی اولان ذات حضرت پادشاهی امین اولسونکه ، بن دائما اونك محبی‌یم » دیمشدی .

بو تظاهراتك ضمننده ، حقیقی بر منفعت سیاسیه کیزلنیوردی . ایمپراطوره احرا ایدیلان شنلکلرده‌ا ختام بولمه‌دن پادشاه مشارالیهله اولان مناسبات صمیمانه‌سنی کمال احتشام ایله اعلان وتصدیق ایدییوردی . نصلکه ، اوصره‌لرده حیدرپاشا لیمانك انشاسی امتیازی ، با ارادهٔ سنیه آناطولی شرکتنه ویرلمشدی . فائده بخش مقاوله‌نامه‌لر هرکون چوغالیوردی . دویچه بانق دیرکتوری سیمن ، درسعادتده فوق‌العاده برنفوذ اکتساب ایدر ایتمز ، بغداد شمندوفری امتیازینی استحصال ایلدی . او آندن اعتباراً ترکیاده جرمان دوری باشلامش اولیوردی .

***

پادشاهك محب خالصی اولان آلمانیا ، فرانسزلرك مقدما ترکلرله عقد ایتدکلری اتفاق سایه‌سنده الده ایتمك ایستدکلری غنیمته نائل اولمشدر . آلمانیا واقعا دولت علیه ایله طوغریدن

طوغرویه تماسده بولنمزسه‌ده ، تجارتی ایچون الده ایتدیکی مخرجلر ، مصنوعاتی ایچون ایدینه‌دیکی استهلاکات محللری ، کندیسنی صیقی صیقی ترکیایه باغلامشدر . فعالیت اقتصادیه‌سنه مکمل بر ساحهٔ انکشاف بولان آلمانیا ، ترکیاده شمندوفرلری ، امور نافعه‌یی ، پیاسه‌یی همان تحت انحصارینه آلدی . بناءً علیه شرقك قوللاندیغی محافظه‌کارلق پولتیقه‌سنه بر رکن متین اولمشدی . ترکیایه ذکی بر وصی صفتیله معامله ایدییور و ترکیا منافعنی ، منافع اساسیه‌سیله تألیف ایلیوردی . نصلکه پادشاهك حقوق حکمرانیسنی و ترکیانك تمامیت ملکیه‌سنی تحت تأمینه آلدی . عثمانلی ایمپراطورلغنك خرستیانلرله مسکون اولان ماکدونیا ولایاتی عثمانلیلغه مربوطیتنی آکامدیوندر . دینه‌بیلرکه ، ماکدونیانك نه وحدت سیاسیه‌سی نه‌ده وحدت دینیه و عرقیه‌سی یوقدر . روملر ، بلغارلر ، صربلر ، رومانیالیلر ، آرناوودلر ، اکسارخیستلر (اکسارخخانه‌یه منسوب اولانلر) ، قاتولیکلر ، پاتریارهیستلر (پطریقخانه‌یه منسوب اولانلر) مسلمانلر و موسویلر ؛ قوصوه ، سلانیك و مناستر ولایتلرنده حق تقدم و تفوقی تأمین ایچون لاینقطع مجادله ایدییورلر . عرق و دین فرقلرینك غیر قابل تسکین احتراصاتندن طولایی مختلف مقصدلری تعقیباً انقسام ایتمش اولان بو اقوامی ترکلر ید انحصارلرینه آلمشلردر . ایشته بونك ایچون آوروپا بو ولایاتده‌کی رعایا امورینه مداخله ایتمکه کندینی حقلی بولمشدر .

۱۸۷۸ ده عقد ایدیلان درسعادت قونفرانسنده واونی تعقیب ایدن برلین قونغره‌سنده آوروپا ولایاتی ایچون پادشاهلك اصلاحات اجرا ایتمسی شرط قلنمشدی . باب عالی ، برلین معاهده‌سی احکامنی اجرا ایچون «روم ایلی ولایتلری قانونی» تنظیم ایلدی . که ، بوقانون موجبنجه پادشاه ، بلا تفریق جنس ومذهب بتون تبعه‌سنه‌ادیانك سربستیسنی ، مساوات ومصونیتی بخش ایدییور ، معارف واداره‌نك تنظیمنی وتوزیع عدالتك تأمینی وعد ایلیوردی . آوروپانك روم ایلی شرقیده‌کی مرخصلری ، ۲۳ آغستوس ۱۸۸۰ ده بو قانون احکامنی تصدیق ایتدیلر . یالکز موقع تطبیقه قویمق مسئله‌سی قالمشدی . لکن آوروپا کوشلك طاوراندی ووعد ایدیلان اصلاحات بالطبع قوه‌ده قالدی .

او زماندن اعتباراً ، تحریکات متعدده سوقیله اختلاللر توالی ایتمکه باشلادی . ۱۸۹٦ تاریخنده بلغارستان حکومتی ، پترسبورغ وپارس قابینه‌لرینك وساطتیله ، الکاسنك اصلاحنه متعلق بر ارادۀ سنیه استحصال ایتمش ایسه‌ده اوده ، سائر ارادات کبی عقیم قالدی کیتدی . کویا که آوروپا فعالیت اصلاحیه‌سنك تاب وتوانی کسلمشدی . چونکه بالقان ایشلرنده اك زیاده علاقه‌دار اولان روسیه و آوستریایه ، اصلاحات ایچون صلاحیت تامه ویرلمشدی . بو سببله ۱۸۹۷ سنه‌سندن اعتباراً ، بتون

بالقان ، آوستريا ـ روسيه نفوذی آلتنده قالدی . بو ایکی دولت بالقانلرده تمامیت ملکیه استاتوقو (ادامۀ حال ووضعیت)سنك محافظه‌سی قاعده‌سنی اعلان ایده‌رك دول سائره‌نك بیطرفلغنی ، اطمئنانلرینی الده ایتمشلردی . بو نفوذ مشترك ، ١٩٠٢ تاریخنه قدر جایگیر اولدی . او تاریخده وقوعه گلن اغتشاشات، بوایکی مؤتلف دولتی اجرا آت قطعیه‌یه مجبور ایتدیکندن اهالیٔ ساکنه‌نك ممکن مرتبه محافظه‌واصلاحی ایچون برچوق پروژه‌لری اورته‌یه چیقاردیلر . فقط سلطان حمید ، روم ایلی ولایات ثلثه‌سی ایچون بر مفتش عمومی نصب وتعیین وآکا واسع بر تعلیمات اعطا ایده‌رك ینه اجرا آته مانع اولدی .

سلطان حمیدك ، بو تعلیماتك تطبیقنه‌متعلق اولان اراده‌سی، امثالی کبی هیچ بر تأثیر یاپه‌میه‌رق خزینۀ اوراقه آتیله‌جغی طبیعی ایکن مفتش عمومی تعیین ایدیلان حسین حلمی پاشا رأس‌کاره گلیر گلمز ، وضعیت درحال دکشمش ومفتشلك بیوك بر اهمیت اکتساب ایلمشدی . ٨ کانون اول ١٩٠٢ ده سلانیکه مواصلت ایدن پاشای مشارالیه ، پادشاهك طوغریدن طوغری‌یه وکیلی صفتیله خارقه‌لر ابداع ووسائط اجرائیه‌سی مقامنده اولان والیلرك اقتدارینی مراقبه وتحدید ایتدی . مسائل ملکیه ومالیه‌ده فوق‌العاده بر صلاحیته مالك ایدی . مرتشی مأمورلرك سوءاستعمالاتنه بتون قوتیله‌مانع‌اولیوردی .

فقط حسن نیتی قدر موفقیت تأمین ایده‌میور واجرا آتی ـ قصر وتحدید ایدلدیکندن ـ خارجك اصلاحات طالبلرینی (دول معظمه) اسکاته کافی کله‌میوردی .

۱۹۰۳ سنه‌سی ابتدالرنده آوستریا وروسیه‌نك درسعادت سفیرلری ، مشترکاً مفصل بر پروغرام تنظیم ایتدیلر ، که ، اوپروغرام،مفتش عمومینك مأموریتنده ابقاسی،دول معظمه‌نك رأیی اولمقسزین عزل ایدیله‌مامسی ، مشارالیهك حین حاجتده ییلدیزه مراجعت ایتمکسزین اردویی قوللانمغه صلاحیتدار اولمسی ، ژاندارمه‌نك تنسیقی ، هر ولایت ایچون بر بودجه تأسیسیله ولایات ثلثه وارداتنك احتیاجات محلیه‌یه صرفی کبی احکامی حاوی ایدی . پادشاه ؛ بو پروغرامی بلا قید وشرط قبول وحلمی پاشانك مأموریتنی اوچ سنه دها تمدید ایتدی .

بو اثناده بردنبره بر اختلال پاتلادی. آرناوودلر اصلاحاتی پروتستو ایده‌رك صربلیلری قتل ایتمکه وبلغارلر ،شقی بوریس صراقوفك تحت قومانداسنده اوله‌رق تکرار اجرای فعالیت ایلمکه باشلادیلر . ۱۹۰۳ سنه‌سنك یاز آیلری «عمومی بربالقان محاربه‌سی » قورقوسیله کچدی . تشرین اول آینده ، روسیه وآوستریا ـ مجارستان خارجیه ناظرلری ؛ بالقانده‌کی آوروپا پولتیقه‌سنی درت سنه قدر اداره ایده‌جك اولان مشهور پروغرامی « مورچ شته‌غ » ده امضا ایتدیلر . او پروغرام

موجبنجه مفتش عمومی نزدینه ، اصلاحات وظیفه‌سیله مکلف ، آوستریا وروسیه مأمورین ملکیه‌سی وژاندارمه‌نك تنسیق وتنظیمی ایله مشغول اولمق اوزره بر آوروپالی جنرال ایله متعدد اجنبی ضابطلری تعیین ایدیله‌جك وامور اداره وعدلیه‌ده وحدود مسائلنده بر چوق تعدیلات اجرا ایتملرینك والیلره اشعاری باب عالیدن طلب اولنه‌جقدی . بو پروغرام مفادی اخیراً تماميله اجرا ایدلدیکی کبی مقدماوعد ایدیلان اصلاحاتك تطبیقی ده ایستنمشدی .

« مورج شته‌غ » ده اتخاذ اولنان مقررات ، آوروپانك اصلاحات پولتیقه‌سنی آرتق « طوغریدن طوغری‌یه مداخله » طریقنه سوق وادخال ایتمشدی . روسیه و آوستریا کبی انکلتره ، فرانسه ، ایتالیاده بو پروغرام احکامنی شدتله التزام ایتدیلر . فقط باب عالی اونی رد ایتدی . آلمانیا نفوذینه اتکا ایده‌رك حقوق حکمرانیسنه اورولان ضربه‌لری برر برر صایدی . سفرا ، ماکدونیایه آوروپانك اعتماد وتوجهنی حائز بر اجنبی والی تعیینی ، باب عالی‌یه ضمناً وایماءً اکلاتدیلر . پادشاه ، کمال تدبیر وبصیرتله بوکا رضا کوستردی . اجنبی ملکیه مأمورلری سلانیکه یراشدیلر . ژاندارمه‌نك تنسیقنه مأمور ایدلمش اولان ایتالیا جنراللرندن جورجیس پاشا ، فرانسز ، انکلیز ، ایتالیان ، آوستریا ، روسیه ضابطلرینی ماکدونیا سنجاقلرینه تقسیم و

توزیع ایتدی . آلمانیا هیچ بر وظیفه‌در عهده ایتمك ایسته‌میور ،
پادشاهك تحدید نفوذی حقنده‌کی تشبثاته قارشو بسلدیکی بغض
وخصومتی بر دفعه دها اظهار ایتمش اولیوردی .

عصیان سکونت بولدی . فقط شقاوت بیودی . اقوامك
مخاصمه ومجادله‌سی شدت کسب ایتدی . اولاً ولایات ثلثه
مأمورلریله عساکرینه منتظماً تأدیاته مساعد بر صلاح مالی‌الده
ایتمه‌دن تکلیف ایدیلان اصلاحاتك تطبیق واجراسی قابل
اوله‌مزدی . کانون ثانی ۱۹۰۵ تاریخنده روسیه و آوستریا
سفیرلری بابعالی‌یه ، ماکدونیاده معاملات مالیه‌نك اصلاحنه
دائر بر پروژه تودیع ایتدیلر . ایشته بو آندن اعتباراً آوروپا
دولتلری آره‌سنده اختلافات باش کوستردی . الك زیاده‌ایشه
علاقه‌دار اولان روسیه و آوستریا حکومتلری ، مراقبهٔ مالیه‌یی
یالکز جه تعهد واجرا ایتمك ایستیورلر ، حالبوکه انکلتره و
ایتالیا اشتراك حرکات تکلیف ایلیورلردی . بوندن متنبه اولان
بابعالی ، او پروژه‌یه مقابل ، آلمانیا حکومتی طرفندن درحال
قبول ایدیلان بر پروژه تنظیم ایتدی . درسعادتده‌کی سفیرمز
(فرانسه‌نك) موسیو قونستان ، دیکر سفرایه ترك پروژه‌سنه
اشتراك ایتمکی تلقین ایده‌رك بر « آوروپا ائتلافی » وجوده
کتیردی . یالکز ، دول معظمه‌دن آلتیسنك دلکه‌لری طرفندن

تطبیق ایدلمك اوزره ماکدونیاده مراقبهٔ مالیه اجراسی شرطنی علاوه ایدەرك او پروژەیی اکمال ایتدی .

باب عالی ، بونی شدتله رد و اجنبی دلگەلر تعیيننك « مملکتك صرف اموداخلیەسنه عائد بولنان ایشلره اجنبیلرك مداخلەسنی قبول ایلمك واستقلالنه ، حقوق سلطنتنه آغیر بر ضربه اورولمسنه مساعده ایتمك دیمك اولدیغنی » بیان ایتدی. دولتلر بوندن صرفنظر ایتمکله ویالکز معاملات مالیه ایچون درت دلگه تعیین ایلمکه قرار ویردیلر . برلین طرفندن خفیاً تشجیع ایدیلان پادشاه ، بوکاده عنودانه مخالفت ومقاومت ایتدی .

روسیه و آوستریا بر نمایش بحری تکلیفنده بولندیلر . آلمانیا اشتراکدن اجتناب ایتمکله برابر بش دولتك دونمەاسی مدللی رسومات وپوستەسنك اشغالنه تشبث ایتدی .

بابعالی آرتق تسلیم سلاح ایتدی . یالکز دلگەلره « مالیه مشاوری » عنوانی ویرلمسنی طلب وحرارتلی بر چوق مناقشاتدن صکره ، ادخالات اجنبیه رسم کمرکننك یوزده سکزدن اون بره ابلاغی حقنی استحصال ایتدی . بو رسم منضمدن حاصل اولەجق واردات ولایات ثلثەنك بودجەسی آچیغنه تخصیص ایدیلەجکدی .

بو نازك بحران نهایت بولدی . فقط ماکدونیا ایشلری

آرتق آوروپالیلرك النه دوشمشدی . آوروپالی مأمورلر ایشه باشلادیلر . اصلاحاتی قسماً قوه‌دن فعله چیقارمشلردی . فقط اجرا ایدیله‌بیلن قسمك هم قیمتی تقدیر هم‌ده عدم کفایه‌سندن بحث ایدیلیوردی . ۱۹۰۷ سنه‌سی تشرین ثانیسنده روسیه و آوستریا حکومتلری معاملات عدلیه‌ایله‌محاکمك تفتیش ایداسنی تکلیف ایتدیلرکه ، بو حرکت ، روس ـ آوستریا ائتلافنك صوك حرکتی ایدی . آوستریا اوزماندن اعتباراً روسیه‌دن آیریله‌رق یالکز باشنه حرکت ایتمکه باشلادی . بارون‌دارنتال ، « مورج شته‌غ » مقرراتنك قطعی‌مغلوبیتلرینی ۲۷ کانون‌ثانی ۱۹۰۸ ده شمندوفرلر مسئله‌سنه دائر ایراد ایتدیکی پارلاق نطقلریله ستر ایتدی . اوصره‌ده انکلتره یك جرأتکار بر تشبثده بولندی . سیر ادوار غره‌ی ، مارتك اوچنده قابینه‌لره قطعی بر پروغرام تکلیف ایتدی‌که، او پروغرام « ولایات ثلثه‌یه » کرك خرستیان کرکسه مسلمان اولسون تبعهٔ عثمانیه‌دن بر والیٔ عمومی تعیین ایدیله‌رك دول معظمه‌نك موافقتی اولمینجه عزل ایدیله‌مامسی ، اختلال مفرزه‌لرینه‌قارشو استعمال ایدلمك اوزره ، ژاندارمه‌نك تزییدی ، آوروپای ترکیده‌کی عساکرك تنزیلی و بوقسم ولایات اسایشنك دول معظمه طرفندن تأمینی » خصوصاتنی محتوی ایدی . مارتك یکرمی آلتیسنده موسیو ایزوولسکی ، بوکا مقابل تنظیم ایتد-

یکی ائتلافی بر پروژه ایله افکارینی افهام ایتدی . که مشار الیهك پروژه سیده «مفتش عمومینك موقعی یدی سنه محافظه ایتمسی و دها اول دول معظمه یه معلومات ویرلمکسزین عزل ایدیله مامسی ، مالیه دلکه لری طرفندن محاکمك تفتیش ایدلمسی» کبی نقاطی حاوی ایدی.

پادشاهك عزت نفسنی محافظه ایچون پك کوزل ترتیب ایدلمش اولان روسیه تکلیفی بتون آرایی برلشدیره جکدی . لوندره ، پارس ، روما قابینه لری جواب موافقت اعطاسنه مسارعت ایتدیلر . فقط برلین قابینه سی جوابنی تأخیر ایتمش و بو صورتله باب عالی یه وقت قازاندرمشدی . نصلکه بوکا مقابل ، مایسك یکرمی بشنجی کونی صادر اولان بر ارادهٔ سنیه بغداد خطنك تمدیدی حقنی آلمانلره بخش ایدییوردی . بو وسیله ایله صدر اعظم فرید پاشا « اغل نوار » نشانیله تلطیف ایدلدی . ونهایت ۲۳ تموزده ابتسام ایدن انقلاب مقدسك طوغوردیغی اصول جدید مشروطیت ، انکلتره ـ روس تکلیفنی کیری یه آلدیردی .

جرمان وصایتی ، ماکدونیاده اجرا ایدیلان تهدیدکارانه تشکیلاتده ترکیانی نهایتنه قدر محافظه ایتدی . آلمان مودتی ـ ارمنی بحرانی زماننده اولدیغی کبی ـ ادارهٔ حمیدیه نك الك قوتلی متکاسی اولوب قالمش ، ربع عصرلق استبداد ، مداخلهٔ اجنبیه نك فدیهٔ نجاتی اوله رق بو متکایی بولمشدی .

مشروطی ترکیا

عثمانلی ایمپراطورلغی، اوتوز بوقدر سنه اول ادارهٔ مشروطه یه نائل اولمشدی. فقط ۲۳ کانون اول ۱۸۷٦ تاریخلی قانون اساسی ، مدحت پاشا ایله طرفدارلرینك موفقیاتنی یشاتامامش، رسماً الغا ایدلمکسزین همان عمومی بر لاقیدی ارەسنده کوشهٔ نسیانه آتلمشدی. اهالی ،ادارهٔ احرارانه یه هنوز حاضر لانمامشلردی . غرب قواعدیله استیناس ایتمك ایچون پك چوق سنه‌لر دها صرف مساعی ایتمك لازمدی . نصل که عبدالحمیدك زمان سلطنتنده « کنج ترکیا » بو مقصداوغورنده کیجه کوندوز دیدینمشدر .

مدحت پاشا زماننده مشروطی وفعال بر فرقه واردی . فقط اقتداری محدود و غیر کافی ایدی .باخصوص اهالی آراسنده کندیسنه طرافدار بوله مامش ،افکار ومقاصدینی هرکسه تلقین ایده مامشدی . تجدده دشمن وماضینك عادات سفیله‌سنه مجلوب اولان اهالی ایسه ، پك متوکل وجاهلدی .

مع مافیه صوك سنه‌لرده بیطرف ومتیقظ بولنانلر ، طوغری وسربست دوشوننلر چوغالمشدی . شمندوفرلرك تزایدی ، افکار ومعلومات غربیه‌نك ترکیاده توسعی ، هم مجددلرك پروغرامنی اطرافه نشر ایدییور همده آوروپا معارفنك مملکته اساسلی برصورتده کیرمسنه یاردم ایلیوردی . هله « کنج ترکلر » ، وطنلرینی استبداددن ومداخلهٔ اجنبیه‌دن قورتارمق ایچون کیجه کوندوز خفیاً چالشیورلردی . جرأتلی ووطنپرورذواتدن مرکب بر فرقه ، اهالی‌یی کندیلرینه پك یکی اولان برمقصده برغایهٔ املەباغلامق ویاقلاشدیرمق ایچون هرشیٔ حاضرلامشلردی . که بومشکل فقط مقدس اولان تشبثی اولاً الیوم مجلس مبعوثان رئیسی ومقدما مشورت غزته‌سی سرمحرری بولنان احمد رضا بك اداره ایتمشدی .

۱۸۹۵ دن اعتباراً ، اون بش کونده بر ترکجه وفرانسزجه انتشار ایتمك اوزره پارسده بر غزته تأسیس ایتمشلردی . ایلك یازدقلری باش مقاله‌ده « بز ، خاندان حاضرهٔ سلطنتی خلع ایتمك ایچون دکل فکر ترقی‌یی نشرو توسیع ایلمك ایچون چالشیورز . موفقیاتمزی حس انتقامه قاپیله‌رق دکل بلکه صلحاً الده ایتمك ایستیورز . طلب ایتدیکمز اصلاحاتی یالکز شو ویا شوولایت ایچون دکل بتون ایمپراطورلق ایچون یالکز بر ملتك نفعنه دکل مسلمان اولسون ، موسوی ویا خرستیان اولسون

عموم عثمانلیلرك منفعتنه استعمال وتطبیق ایدلمك ایچون آرزو ایدییورز . » دیورلردی . مشورت ، اوفق قطعه‌ده بولندیغی وبعضاً موجودیتنی تهدید ایدن مشکلات مادیه‌یه‌ده تصادف ایلدیکی حالده بنه فرقه‌یه رسمی برواسطهٔ نشرافکار اولمش وهیچ قوتدن دوشمکسزین اون درت سنه اداره ایدیله‌رك ضابطهٔ حمیدیه‌نك فوق‌العاده اولان دقت واعتناسنه رغماً بتون وسائطله ترکیایه ادخال ایدلمشدر .

کنج ترك فرقه‌سنك پارس مرکزی درسعادتده تشکل ایدن ومرکزی طبیهٔ عسکریه مکتبی اولان بر هیئت خفیه ایله تا ابتدادن اعتباراً مناسبات دائمه‌یه کیریشمشدی . ایشته اوراده ، اوعلم وعرفان اوجاغنده « اتحاد وترقی جمعیتی » تشکل ایده‌رك خفیه‌لرك حرارتلی مساعیسنه رغماً نشریات وتلقیناتی انتظام کسب ایتدی . فرقه، طریق امیدوموفقیتده طورمقسزین دوام ایدیوردی . مجاهده یالکز حریت ومشروطیت نامنه دکل بلکه مداخلهٔ اجنبیه ایله وامور اداره ومالیه‌یه وحیات سیاسیه‌یه غربلیلرك هرکونکی تعرضات واشتراکلریله رخنه‌دار ایدیلان حاکمیت ملیه‌نك محافظه‌سی ، مقصدینه معطوف ایدی .

فرقه‌نك درسعادتده‌کی مساعیسی پك آز موفقیت تأمین ایدییوردی . چونکه شایان حیرت درجه‌ده تشکیلات ووسائطه مالك اولان ضابطه ، اجتماعلری غیر قابل قلیوردی . بالعکس

ولایاتده ، دها محدود اولان ترصددن استفاده اولنه بیلیوردی. بوسببله درکه ، آوروپا ایله طوغریدن طوغری یه مناسبتده بولنان و نسبةً یقین اولدیغی ایچون پایتختك قپوسی دیمك اولان سلانیك ، جمعیته مرکز اتخاذ ایدلمشدی .

معاشاتی تداخلده قالان مأمورین ، حادثاتی فرق و تمییزه مقتدر طلبه‌لر ، رفاه اجتماعی و سیاسی یه آرزوکش رعایا ، والحاصل ادارهٔ حمیدیه‌دن آزچوق متأثر و متنفر اولانلر قولایجه الده ایدیله بیلیوردی که عددلری اولدقجه مهم بر یکون تشکیل ایتمش ، معمافیه هنوز کافی مقداره بالغ اولمامشدی . فقط اردو ، کنج ترکلرك افکار و تلقیناتنی بر وجد عمومی ایچنده کمال سرعتله قبول ایتدی . شانسز ، ترقیسز براقلمش اولدقلری حالده پك ایی تربیه و تحصیل کورمش اولان و هر یرده فعال وجسور اولدقلرینی کوسترن ضابطلر — که نفرت و استکراه ایله باقدقلری مأموریتلرده قوللانیلیورلردی — قوتمنه‌کووه‌نه‌رك وطنالعلرینی دەنەمك ایستیەرك ، کنج ترکلرك قوجاغنه یالکز بیوك برابتلا ایله آتلمامشلر ، بلکه جمعیتك قوهٔ فعاله‌سی اوله‌رق رأس کاره کچمشلردی . عسکرده‌کی فعالیت ، غیرقابل تصویر ایدی . بلکه موهوم ، فقط صمیمی و اساسلی اولان ترقی آرزوسی ، همان بتون مواقع عسکریه‌ده بردن ظاهر اولمشدی .

نصل که پیرلوتی « دەزان شانته » عنوانلی کتابنده بونی پك کوزل اثبات ایتمشدر .

ادرنه ،سلانیك ، مناستر وبتون اناطولی اردولری، انقلاب مقصدنده آنسزین اتحاد ایتدیلر . یالکز ییلدیز محافظەسنه مأمور اولان فرقەلر ذاتاً تلقیناتدن خارج براقلمش ، معمافیه اوفرقەلر رؤساسندن بر چوقلریده الده ایدلمشدی .

برچوق آیلردنبری استحضارات باشلادی. سلانیك مرکزی، مجاهده نتیجەسنی تصادفه براقمق ایستمیور وصبر ومکانتله حرکت ایدیوردی . پایتخت قواعد حربیەیه کوره ترتیب ایدیلان بر دائره ایچنه آلنمش ایدی که داخلدن بر مقاومت کورونجه آنسزین طارلاشیر وپایتختی کوزلجه آبلوقه ایدەبیلیردی .

ییلدیز سرایی، اوقدر ماهر خفیەلرك کیجه کوندوز صرف ایتدکلری مساعی‌یه رغماً ، جمعیتك حرکاتندن پك آز خبردار اولەبیلیوردی . معلومات کافیەیی یالکز تموز (آلافرانغه) ابتداسنده الده ایدەبیلدی . سلانیك مرکز قوماندانی ، کنج ترکلرك حال فعالیتده اولدقلرنی اشعار ایتدی . فقط انور بك حرکت امرینی همان ویردیکی کبی رسنه قوماندانی نیازی بك‌ده طاغه چیقەرق اتحاد وترقی جمعیتی ،مشروطیتك اعلانی شدتله ماییندن طلب ایتدی .

بوحاللردن شاشیروب قالان سرای ارکانی ، مذاکرۀ

کیفیت ایدەرك سلانیکە بر هیئت تحقیقیه کوندردیلر . فقط هیئت سلانیکەواصل اولور اولماز ، شهری ترك ایتملری طلب ایدلدی. ۲۰ تموزده (۷ تموز ۳۲٤) مناستر وسلانیك ، مشروطیتی تأسیس واعلان ایتمسنی ییلدیزه اشعار ایتدی . ییلدیز جواب ویرمدی . ۲۳ تموزده (۱۰ تموز) قانون اساسی ، بتون ماکدونیاده بالذات جمعیت طرفندن کمال احتشام ودبدبه ایله اعلان ویکرمی درت ساعت ظرفنده مرعیت احکامنه اراده صادر اولمزسه ایکنجی واوچنجی اردولرك پایتخت اوزرینه یورویەجکلری ییلدیزه باتلغراف اخبار ایدلدی .

عسکرك معاونتندن محروم قالمش اولان ادارۂ حمیدیه ، آرتق هانکی واسطه ایله محافظه ایدیلەجکدی ؟ سرایك صوك امیدی اولان آرناوودلرده کندیسندن یوز چویردیلر . سلطان حمید بالمجبوریه ۲٤ تموزده (۱۱ تموز) ، ۱۸۷٦ تاریخلی قانون اساسی یی اعلان وصدراعظم فرید پاشایی عزل ایدەرك سعید پاشایی یرینه تعیین ومبعوثان انتخاباتنه هریرده باشلانمسنی امر ایتدی .

بتون ترکیا سعادتلره غرق اولمش ، اهالینك آوازۂ سروری ایچنده چالقانمشدی . بو وجد عمومی آرەسنده هیچ بر آهنکسز سس انتظامی اخلال ایتمدی . اوتوز ملیون خلق ایچنده ، تبدل ادارەسبیله بی تاب قالان سرای هیئتنه کیمسه آجیمەمشدی . بالذات پادشاه بیله معارفك انتشاری وتربیۂ

ملیه‌نك اعلاسی اوغورنده صرف ایتدیکی مساعی‌یی خاطرلاته‌رق مشروطیتك الك اسکی و صادق طرفداری اولدیغنی اعلان ایتدی . اوقدر که گنج ترکلر مشروطیتك مفاخرینه اونیده اشتراك ایتدیردیلر . کرك فرط اعتماد سببیله ، کرکسه زمانك حل ایده‌جکی بر حساب وملاحظه سوقیله اولسون ، سلطان حمیدی تخت عثمانیده ابقا و کندیسنه قارشو احترام بسلدکلرینی ایما ایتدیلر .

*
* *

مشروطیتك ایلك قابینه‌سی موقعنده پك آز قاله‌بیلدی . سعید پاشا آغستوس ابتداسنده صندالیٔ صدارتی کامل پاشایه ترك ایتدی که بوذکی سکسانلك ، خارجیه ناظری توفیق پاشاو معارف ناظری حقی بك کبی ذواتی درحال رفاقتنه آلدی . اعلان ایتدیکی پروغرام شو موادی حاوی ایدی : ماضی‌یه عائد سیئاتدن واز کچمك ، سنه‌لك بر بودجه تنظیم وکمال اهتمام ایله تطبیقنه نظارت و مصارفی تنقیص ایتمك ، امور نافعه‌یه باشلامق وباشلانانلری اکمال ایتمك ، زراعتك ترقیسنی تأمین وخدمت عسکریه‌یی بتون تبعه‌یه تشمیل ایتمك ، قوانین واداره‌ٔ داخلیه‌یی تنسیق وتعدیل ایلمك .

قابینه ، بتون دولتلرله مناسبات حسنه‌ده بولنه‌جغنی و موجود مناسباتك تقویه‌سنه صرف غیرت ایده‌جکنی اعلان و ایمپراطورلقده

اجنبیلرك قسم اعظمی طرفندن استفاده ایدیلان ، شبهه‌سزاسکی فقط غیر طبیعی اولان احواله آرتق نهایت ویره‌جکنی افهام ایتدی . « عهود عتیقه » موجبنجه بعض دولتلرك تبعه‌سی ترکیاده بر چوق امتیازلردن وحقوق دولك ،حقوق خارجیه احکامندن مستفید اولیورلردی. قابینه ،علاقه‌دار اولان دولتلرك رضاسیله امتیازات مذکوره‌نك الغاسنه چالشه‌جق وبو مقصدك تأمینی ایچون ، بتون شعبات اداره‌یی شایان اعتماد بر حاله کتیره‌رك امتیازاتك فائده‌سزلکنی اجنبیلر نظرنده بیله اثبات ایلیه‌جکدی .

انقلاب ، ایکی مقصدی تعقیب ایده‌رك وجوده کلمشدی . بریسی استبداده ، تحکمه ، کیفی اداره‌یه قارشو مجاهده ایتمك ، ایکنجیسی هر نه صورتله اولورسه اولسون مداخلهٔ اجنبیه‌یه مخالفت ایلمك .

ترکیاده‌کی سرور عمومینك ، یالکز مشروطیت خیال دلفریبنك بردنبره رنك حقیقته بوروندیرمسندن حاصل اولدیغنی ظن ایتمك، عثمانلی روحنی قطعیاً طانیمامق دیمکدر .ادارهٔ عتیقه‌نك ظلم دیده‌لری ، منفیلر ، خفیه‌لکدن ، التماسدن بیزار اولان ضابطلر آرتق باش قالدرمق وسربستجه قونوشمق ایستمشلردی. که بوندن دها طبیعی برشیء اوله‌مازدی .

« یشاسون مشروطیت » فریادی ، بوکزیده هیئت ایچون

ماضیدن انتقامك ، حریت وسربستی‌یه پرستشك علامت فارقه‌سی ایدی . فقط حقوق انتخابیه‌یه وحریت سیاسیه‌یه بیگانه اولان عوامك عین غایه‌یی تعقیب ایتدکاری نصل فرض اولنه‌بیلیر؟

انقلابك مسببلری ، عزت وملحمه‌لرك ، اسکی مرتکب ومرتشیلرك قانون‌نامنه تحت محاکمه‌یه آلنملرینی طلب ایتدکاری زمان ، اهالی وعسکر ، یالکز ، ایمپراطورلغی آدیم آدیم اجنبیلره تسلیم ایدن بر اصولك نهایت بولدیغنی اکلامشلردی . حریت ، اصلاحات ، اصول مشروطیت اونلر ایچون بر واسطه ایدی . اصل مقصدلری ، عثمانلی الکاسنی محافظه وتقویه ایتمك ایدی . اهالی ایچون بحران ، بحران حریت دکل بحران ملی اوله‌بیلردی .

اختلالك ماکدونیادن باشلامسی ، مداخلهٔ اجنبیه حقارتلرینك اك زیاده اوراده حس ایدلمسندن ایلری کلمشدی . اوراده ، روس و آوستریا ملکیه مأمورلری ، فرانسز ، انکلیز ، آلمان ایتالیا مالیه مشاورلری ، اردو واهالی ایله دائماً مناسبت وارتباطده بولنیورلردی . ترك ضابطلری ، ژاندارمه تنسیقاتنه مأمور اولان اجنبیلرك آچیقجه تحت نظارتنه قونمشلردی . بر آلمان بیکباشی «مکتب عسکری» یی اداره ایدییور واجنبی ضابطلری کویلره وارنجه‌یه قدر اقامت ایلیورلردی . بناءً علیه ماکدونیایی

عثمانلیلغه باغلایان رابطه ، هرکون براز دها اینجه‌لشیور ویکی بر انقسام وانحلالك وقوعبوله‌جغنی اکلاشیلیوردی .

برچوق سنه‌لردنبری ، قابینه‌لر متعدد پروغراملر تنظیمنه واصلاحات بهانه‌سیله حقوق پادشاهی‌یی تحدیده صرف مساعی ایتمشلردی .

یونانستان ، مصر ، رومانیا ، صربیا ، بلغارستان کلماتی ، عثمانلی انحطاطنك فصل باشلریدر . صوك فصلك عنوانیده « ماکدونیا » اوله‌جقدی .

حالبوکه انقلابدن اعتباراً احوال دکشدی . ولایات ثلثه‌ده همان هرکس « ایشلرمزك اداره‌سی بزه عائددر . اصلاحاتی بز بالذات تطبیق واجرا ایده‌جکز » دیور ، اجنبی ضابطلرینك قریباً عودت ایده‌جکلری اعلان اولنیوردی . مالیه دلکه‌لری ، مأمورین ملکیهٔ اجنبیه ، ترك وظیفه ایتمك اوزره ایدیلر . آوروپا طرفندن اوزون مدت جبراً تطبیق ایدیلان استثنائی احوالدن اثر قالمامشدی .

ترکلر ، اجنبی نفوذ وفعالیتنك تأثیرات حسنه‌سنی بالطبع انکار ایتمزلر . چونکه ، اونفوذ وفعالیت ، معاملات مالیه‌یی اصلاح ، تجارت وصنایعك ترقیسی ایچون لازم اولان وسائطی احداث ایتمشدی . فقط بوندن یالکز عثمانلیلرمی استفاده ایتدی؟ دیون عمومیه اداره‌سنك اسهام بدلاتنك منتظماً تأدیه‌سنی تأمین

واجنبی حامللرك اعتمادینی استحصال ایتمسی ، یالکز او حامللر عندنده فائده متداولدی . اهالی ، مکلفین بو اداره‌نك تشکیلندن صکره ، ویرکولرینی نقصان ویرمدکلری کبی مأمورین ده فضله آلیورلردی . اسکیدن نه ویریورلرسه ینه اونی ویریورلردی .

شمندوفرلر ، واقعا معموریت عمومیه‌یی وجوده کتیردیلر . فقط اك آز عارضه‌لی یرلرده بیله کذر کاهك طولامباجلی اوله‌رق اختیار ایدلمسی ، حکومت طرفندن تعهد اولنان کیلومترو تأمیناتی تزیید ایتمك مقصدینه مبتنی دکلدرده نه‌در ؟ یول وشوسه‌لرك وبالجمله امور نافعه‌نك انشاسی امتیازلری ، عثمانلی ارباب صنایعنه اوفق بر یومیه‌دن بشقه بر شیء تأمین ایتمدیکی حالده نیچون اجنبی سرمایه‌لرینه پك بول تجارتلر ، حاصلاتلر کتیرسون ؟ اهالی نه‌قدر متوکل وصاف اولورسه اولسون نهایتده طولاندیرلدقلرینی نصل حس ایتمزلر ؟

بتون قلبلرده اجنبیلره قارشو بو صورتله کیزلی نفرت تخملری بلیریوردی . نصل که ٢٤ تموز (١١ تموز) ده ، فوج فوج طولاشان خلق ، « یشاسون مشروطیت » دیر دیمز عقبنده « ترکیا ترکلرکدر » دیه فریاد ایدیپوردی . اجنبیلره قارشو نفرت عمومیه اوقدر چوغالمشدی که انقلابك ایلك کونلرنده ،

درسعادت غزته‌لرندن اقدام ، اجنبیلره افراط درجه‌ده نفرتله باقاملرینی، وطنداشلرینه توصیه ایتمکه مجبور اولمشدی .

حکومت عثمانیه بالطبع بو حس نفرته قاپیلمامشدی. اجنبیلرك معاونتنی رد ایتمك شویله طورسون ، اصلاحاتده متخصصین خارجیه‌نك افکارینه مراجعت ایتمش، و بو خصوصده تشریك مساعی ایتملرینی اونلردن تمنی ایلمشدر. نصلکه فرانسه دیوان محاسبات رئیس اولنه ، ایمپراطورلقده ایلك منتظم بودجه‌یی تنظیم ایتمك وظیفه‌سی تحمیل قلنمشدی . بر آلمان جنرالی ، اردونك، تنظیمنه ،برانکلیز امیرالی، دونمانك اصلاحنه مأمور ایدلمشدی. دیکر بر چوق آوروپالیلرده رسومات و پوسته‌نك اصلاحیله اوغراشیورلر ، امور نافعه‌نك تدقیقاتنه باشلایورلردی . پارس سر مهندسی ، استانبولك تزیینه دائر عمومی بر پلان ترتیبنه دعوت ایدلمشدی .

بتون بو واسع پروغراملرك تطبیق واجراسی ایچون تنظیم قوانینه اهل بر مجلس مبعوثان واعیان لازمدی . مجلس مبعوثانك طرز انتخابی ، ادارهٔ جدیده‌نك برمحك طاشی اوله‌جقدی . اك ایی خبر آلان اجنبیلر ،مؤسسات ودوائرك منتظماً اداره‌سی حقنده بدبین کورینیورلردی. ماکدونیاده ،قدیم ارمنستانده، دیار بکر وموصلده انتخاب منازعه‌لرینك قریباً ظهور ایده‌جکی درك اولنیور ، سلطان حمیدك، اوتوزسنه‌در موفقیت تأمین ایدن

ادارهٔ شخصیه‌سنه تماماً ضد اولان اصول مشروطیتله امتزاج ایده‌میه‌جکی سویلنیوردی . هله ترك مجلس مبعوثاننك غرابتده روسیه‌نك دوما مجلسنیده‌کچه‌جکی و مختلف عرق و مذهبه منسوب اولان مبعوثلر ابتدای امرده عاشقانه ومتحسرانه بر بوسه‌تعاطی ایتسه‌لر بیله بونك موقت بر زمان ایچون اوله‌جغی روایت ایدیلیوردی .

ابتدای امرده بوسویلننلردن هیچ بریسی وقوعبولمدی . یالکز احوال، اسکی ترکلرك قلبلرنده‌قتورلر، کدرلر تولید و ادارهٔ سابقه آدملرینك منافعنی پایمال ایتدی. فقط انتخابات برسکون تام ایچنده اجرا قلنمش ، هیچ بر جهتده آسایش ذره قدر خللدار اولمامشدی . انتریقه‌لرك ، انتقاملرك صحنهٔ جریانی اولان ماکدونیاء ائتلاف عناصر بحثنده غریب وشایان امتثال بر نمونه کوسترمشدی. روم و بلغار قومیته‌جیلری قرده‌ش اولدقلرینی ومشترك بر وطنه صاحب بولندقلرینی بربرلرینه اکلاتیورلردی . ولایات ثلثه‌نك مختاریتنه عزم ایتمش، آزغین بر ملیتپرور اولان صندانسکی کبیلر دونکی دشمنلریله ائتلاف واتحاد ایتمشدیلر . آرناوودلر وطنپرور اوله‌رق اوله‌جکلرینه یمین ایدییورلر ، هر طرفده آهنك انتظام حکمفرما اولیوردی .

شبهه‌سز بر طرفدن مسلمانلر ، عناصر خرستیانیه‌یه پك پارلاق موقعلر بخش ایدلمسندن شکایت ایدییورلر، دیکر طرفدن

روم و بلغارلر ، دوائر انتخابیه‌یی تحدید ودور ایدن قومیسیونلرك
اکثریتی تأمین ایچون مسلمانلره طرفدارلق ایتدیکنی سویلیورلردی.
ارمنیلرله مسلمانلر ارەسنده‌ده عین اختلاف جاری ایدی .
فقط هیچ بریسی جدی و اهمیتلی دکلدی. کنج ترك قومیته‌لری
اختلافات ومشکلات محلیه‌یی دوستانه بر حرکتله درحال حل
ایدییور وتشبثات خاصه‌لری سایه‌سنده ماکدونیاده بیله اهالی،
نفوسه نسبةً مبعوث چیقارمق حقنه مالك اولیورلردی .

انقلاب اوقدر خارقه‌لر ابداع ایتمشدی که قابینه‌لر ، برچوق
زماندنبری صرف ایتدکلری مساعینك مثمر اوله‌مامسندن
عادتاً محجوب اولمشلردی. چونکه اوقدر پروغراملرك، صور
تسویه‌لرك موفق اوله‌مدیغی شیئه ، « اتحاد وترقی » جمعیتی بر
اشارتیله موفق اولمشدی . اسکی ترکلر بیله بوموفقیته قارشو
هیچ بر نمایشده بولنمامشلر واوتوز بوقدر سنه‌ده پك چوق
دکشدکلرینی اثبات ایلمشلردر .

سلطان حمید بیله ابتدای امرده ، غالب کلن انقلابه اشتراك
ایتدیکنی انکار ایتمدی. ذاتاً بویله یاپمق منافعی ایجابندن ایدی.
کنج ترکلرك حرکت صائبه‌لری برساعت ظرفنده بتون مشکلات
سیاسیه‌دن اونی قورتارمشدی . سلطان حمید ، ماکدونیایه دائر
اولان انکلیز — روس تکلیفاتنه جواب ویرمك اوزره ایدی.
اقتدار حکومتك یکی بر تحدیدی دیمك اولان بر مراقبۀ جدیده‌یی

قبوله حاضر لانمشدی. فقط معجزات حریت، دولتلرك مداخله‌سنی نا بمحل و تکلیفاتی اساسسز قیلمغله ادارهٔ جدیده‌یه اعتماد کوسترن روسیه و انکلتره تکلیفلرینی درحال کیری آلدیلر. پادشاهك نفوذ نظری انقلاب مسعودك بو ایلك نتیجه‌سنی تصل اولدیده تقدیر ایده‌مدی؟ بیلنه‌من.

ذاتاً، مشروطیتك مدافع و حامیسی اوله‌جغنه قرآن کریم نامنه یمین ایتدیکی و «اتحاد و ترقی» جمعیتنك ریاستی ایستدیکی زمان اوبك اعلا بیلیوردی که، حکومت مشروطه‌نك وجودیله امتیازات مفخمه‌سنی دها انی محافظه ایتمش اوله‌جقدی. قانون اساسی حقوق سلطنتی پادشاهه بخش و تأمین ایتمیور میدی؟ رئیس وکلانی و شیخ الاسلامی تعیین و مجلس اعیان اعضالرینی تفریق ایتمك، حتی ایجابنده مجلس مبعوثانی موقتاً طاغیتمق اوقانون موجبنجه پادشاهه تأمین اولنان حقوق جمله‌سندن دکلیدی؟ قوهٔ بریه و بحریه‌نك قوماندان اعظمی اولدیغی کبی دولتلرله عقد اولنان معاهداتی امضا ایتمك، حربی اعلان و صلحی عقد ایلمك‌ده یالکز اقتداری داخلنده ایدی. شخصی مقدس و غیر مسئول ایدی. خلیفهٔ روی زمین صفتیله استناداً بتون مسلمانلرك حامیسی و بالجمله عثمانلیلرك پادشاهی ایدی. ایشته بو اقتدار سلطنت، امین اوله‌بیلیرز که غرب حکومات مطلقه‌سنك هیچ بریسنده یوقدر.

٤ کانون اول ۱۹۰۸ تاریخنده مجلس مبعوثانك اجرا قلنان رسم کشادنده سلطان حمیدك صمیمیتندن کمسه شبهه ایتمدی . قرائت ایتدیردیکی نطق افتتاحیسنده « آرزوی شاهانهم ، بوندن صکره ایمپراطورلغك ، قطعی ودائمی براصول مشروطیتله اداره ایدلدیکنی کورمکدر » دیمش و ۳۱ کانون اولده ییلدیز سرایننده مجلس مبعوثان اعضالرینه ویریلان مکلف بر ضیافتك ختامنی متعاقب، چیلغنجهسنه آلقشلر ایچنده،« خلیفه و پادشاهکز اولان بن ، عنایت الهیهیه استناداً سزه تأمین ایدهرمکه ، قانون اساسینك محافظهسنه حصر وجود ایتدم » یولنده بیان افکار ایتمشدی .

مجلس مبعوثان رئیسی احمد رضا بك ، بو رسمی افاداته قارشو لازم کلن جوابی ویرمش وحاضرون ، بتون ملت نامنه « مشروطیت وحریتك سلطان ذیشانی ! » سلاملامشلردی .

سلطان حمیدك، ادارهٔ سابقهیه رجوع ایتمك فکرینی پرورده ایتدیکی شویله طورسون ، آز زمانده ادارهٔ جدیده صحنهسندهده بر نفوذ متقدم اخذ ایدهجکی طبیعی ایدی . هر نقدر ابتدای امرده ، « اتحاد وترقی » جمعیتی اوکنده کندیسنی کولکهده براقدی و آنك بر « سلامت عمومیه قومیتهسی » وظیفهسنی ایفا ایلمسنه میدان ویردی ایسهده تجربهسنه استناداً ال آلتندن بر چوق تشبثاتده بولنمقدنده کیری قالمامشدی . حضرت پیغمبرك

وکیلی، فاتح و محمودك خلفی اولان پادشاه ، ایمپراطورلغك کچیردیکی بحرانده وحدت ملیه‌نك شعشعه‌پاش بر خیالی کبی کورونمشدی.

مجلس مبعوثان ، ابتدای تشکلنده ممالك اجنبیه‌ده حقنده بسلنیلن بدبینانه افکارك کذبنی اثبات ایلدی . کورنلرك دیدیکنه کوره ، دها ایلك کوننده بر انتظام موضعی اخذ ایتمشدی . خطیبلر کندی موقعلرنده مختصراً افادهٔ مرام ایدییورلر . سوزلری سکوت ایله دیکله‌نیوردی . هیچ بر خطیبك سوزی کسلمز، هر طرفده بیوك بر دقت و تربیه رونما اولوردی. آلقشلر اعتدال ایله متأنیانه اجرا اولنیور ، مبعوثلر بیوك بر مأمور وقاری طاشییورلردی . بتون انظار عالمك کندیلرینه متوجه اولدیغنی بیلیورلر وعثمانلی وطننه خدمت ایچون مشترك بر حس اخوت ایله متحسس اولدقلرینی ابراز ایلیورلردی .

ایمپراطورلغك هر طرفنده تمایلات حریتپرورانه کندینی کوستریوردی . واقعا انقلابك ابتدالرنده بر چوق قورقولر کچیرلمشدی . درسعادتده حبسخانه قپولری آچیله‌رق محکومین سوروری شهره صالیویرلمش ، راست کلن شخصك هر یرده بیلیر بیلمز مختلف موضوعلر اوزرنده شدتلی ، بی سروبن نطقلر ایراد ایتمسی هیجان عمومی‌یی چوغالتمشدی . فقط بو خطالر درحال نهایت بولدی . درسعادت لیمانی عمله‌سنك غرووی پك زیاده قورقولر تولید ایتمش ایکن کسب سکون ایتدی .

شهر يكيلكلر ايچنده شاشرمشدی . زقاقلرده ، قرائتخانه‌لرده بريكن خلق سر بستجه قونوشيورلر . خفيه قورقوسی اولمقسزين راز درونلرينی بر برينه‌دوكيورلردی . غزته‌لر پك مبذول ايدی. اوچ آيده اوچيوز غزته تأسيس ايدلمشدی . موزعلر ، پارس ولوندره‌ده اولديغی كبی ، صوك غزته‌لرينه وارنجه‌يه قدر صاتيورلردی .

تحصيل كورمش كنجلر ، حريت ومساوات بخش ايدن بر دور مسعودی ادراك ايتدكلرندن طولايی يكديكرينی تبريك ايديورلر وغرب زوارينه ، موفقيتلرينی ثنا ايتمك واصول مشروطيتك قرآن كريم احكامنه قطعياً مغاير اولماديغنی سويلمكله ذوقياب اوليورلردی كه بونلر ، سربستیء اديانك واخوت حقيقيه‌نك اك قوی كفالتلری ايدی .

صدر اعظم كامل پاشانك ١٤ كانون ثانی ١٩٠٩ ده مجلس مبعوثانده سويلديكی شو سوزلرده دينه‌بيليركه بتون خلق قلباً وحساً مشتركدی . « عناصر مختلفه آره‌سنده اخوتی وقواعد حريت ومساواتی محافظه ايتمكله قوت بوله‌جغی طبيعی اولان حكومت حاضره‌نك مسلك مصون الاندراسی اولان اصول مشروطيتده ثبات ايده‌جكنی سويليان ذات حضرت پادشاهی‌يه بتون ملت عرض منتداری ايدر . »

*
* *

گنج ترك پارتیسنك حل ایتدیكی الك مهم مسائل، حاكمیت پادشاهی آلتنده حریت سیاسیه نك تأمینی . عناصر مختلفه بیننده اخوتك، بتون عثمانلیلر آره سنده مساواتك تقریری مسئله لریدر. صدر اعظم كامل پاشا رأس اداره یه كلیر كلمز ، پك مبرم بر احتیاج حالنی آلان اصلاحات داخلیه ایله مشغول اوله جغنی سویلمشدی. حالبوكه آلتی آی سورن زمان صدارتنده ، مذاكرات مستعجلهٔ سیاسیه دن قورتولوبده بر ایش كورمكه وقت بوله مامشدی.

ترك ــ بلغار اختلافی ، كوچك و اهمیتسز بر وقعه احداث ایتمشدی. تركیا خارجیه ناظری درسعادتده كی سفرا ایله مؤسسات مالیه رؤساسنه ویریلان بر ضیافته ، صفت تابعیتی حائز اولدیغی بهانه سیله بلغار مأمور سیاسیسی اولان قپو كتخداسنی دعوت ایتمامشدی . حالبوكه بلغارستانه ، تابع بر حكومت اولدیغنی اخطار ایتمه نك هیچ صره سی دكلدی . چونكه تركیاده كی احوال جدیده دن الڭ زیاده متأثر و غیر ممنون اولان شبهه سز بلغارستان ایدی. ماكدونیانك آسایشی ، تركیانك احیاسی ، آنك الك مقدس امیدلرینك خرابیسی دیمكدی . برلین معاهده سیله بر قاچ پارچه یه بولونن بلغار ملتی . وقتیله روم ایلیٔ شرقینك بلغارستانه الحاقنده، عزم و آرزوسنده كی اقتدار ثباتنی كوسترمشدی. یكرمی سنه لك سعی و ترقیدن صكره بالطبع ماكدونیاده كی موفقیاتی دها سهل الحصول اوله جقدی . نصلكه بلغارستان، توفیق پاشانك

پروتوقوله عائد اولان شدتنی بر حقارت کبی تلقی ایتدی . درسعادتده‌کی مأمور سیاسیسنی کیری چاغردی . کامل پاشا هر نقدر بلغارلری تحقیر ایچون ذره قدر بر نیت و آرزویه صاحب اولمادیغنی بلغار حکومتنه بیلدیرمش ایسه‌ده بلغارلر ثبات ایتمش وحد ذاتنده پك اهمیتسز اولان وقعه ، بیوك بر بحران حصوله کتیرمشدی .

بر قاچ کون صکره ایمپراطور فرانسوا ژوزه‌ف بوداپشته‌ده پرنس فردیناندی رسماً قبول ایتمش وکندیسنه مستقل بر حکمداره یاقیشان تشریفاتله معامله ایلمشدر . آوروپا ، بو معامله‌نك توفیق پاشایه بر درس ویرمك وبلغار عزت نفسنی اوقشامق ایچون یاپلدیغنی درحال اکلامشدی .

نهایت بلغارستان ، کرك خصوصی صورتده ایدیلان تعاطیٔ افکارلرده کندیسنه ویریلان تأمیناته کووه‌نه‌رك ، کرکسه چوقدنبری تحمل ایده‌کلدیکی بار تابعیته آرتق نهایت ویرمك املنه قاپیله‌رق ، زمانك اعلان استقلاله مساعد بولندیغنه قانع اولدی . شرق شمندوفرلری قومپانیه‌سنده ظهوره کلن بر غره‌و حادثه‌سی بو خصوصده بلغارستانه ایی بر فرصت حاضرلادی . استانبول ـ صوفیه ـ بلغراد آره‌سنده ایشلیان خطك مأمورلری ، تعطیل اشغال ایتدیلر . حالبوکه بو خطه دائر اولان معاهدات سیاسیه ، خصوصی بر شکل ، غریب بر حال حاصل ایتمشدی .

حدود تصرف ، حدود ملیه‌یه مطابق دکلدی . شمندوفر ، بلغارستانه داخل اولدیغی حالده ینه ترك تصرفنده بولنوردی . صوفیه‌یه بش کیلو مترولق بر مسافه‌ده کائن بولنان بلووه استاسیونندن اعتباراً خط ، بلغار تصرفنه کچه‌رك ، امتیاز صاحبی اولان شرکت آرتق اونی ایشلته‌منزدی .

استانبولدن بلووه‌یه قدر ترکیانك حقوقی قطعی وغیر قابل اعتراض ایدی . مع‌مافیه غره‌وو اعلان ایدیلیر ایدلمز — که بعضلر غره‌وی بلغارلرك تشویق وتحریك ایتدیکنی سویلرلر — بلغارستان ، خطی بر شمندوفر طابوریله ایشلتمکه باشلادی . قومپانیا بو حالی پروتستو ایتدیکی کبی حکومت عثمانیه‌ده خطك اعاده‌سنی طلب ایتدی . فقط بلغارستان ، مملکتنده‌کی شمندوفرلری ایشلتمك کندیسی ایچون بر مسئلهٔ حیاتیه ، ومدافعهٔ ملیه ایچون لازم غیر مفارق اولمغله خطی هیچ بر زمان اعاده ایده‌میه‌جکی » جوابنی ویردی . نه غره‌وك ختامی ، نه‌ده مشروطیت جدیدهٔ عثمانیه‌یی آغیر بر ضربه‌دن قورومق ایستین دول معظمه‌نك ، خصوصیله انکلتره‌نك نصایح وحتی تهدیداتی ، صوفیه قابینه‌سنك عنادینی قیره‌مدی .

بو بحران اثناسنده آوستریا — مجارستان حکومتنك محترز وضعیتی نظر دقتی جلب ایتمشدی . ویانه‌دن بلغارستانه آنجق ظاهری بعض نصایحده بولنلدی . مع مافیه آوروپا ، بارون

دارنتال ایله بلغار قابینه‌سی آره‌سنده بر ائتلاف مخصوص عقد ایدلدیکنی مؤید بعض سررشته‌لر الده ایتمش ایسه‌ده بوخصوصده هیچ بر قطعی دلیل بوله‌مدی . فقط ۳ تشرین اول ۱۹۰۸ده ایمپراطور فرانسوا ژوزه‌ف ، فرانسه رئیس جمهورینه ودول سائره رؤساسنه تودیع ایتدیکی بر مخطره‌ده بوسنه وهرسك ولایتلرینك آوستریا ـ مجارستانه الحاق ایدلدیکنی وبونك نتیجه‌سی اوله‌رق یکی بازار سنجاغنك تخلیه قلندیغنی اشعار واخبار ایتدی . اوچ کون صکره پرنس فردیناند بلغارستانك استقلالنی اعلان ایده‌رك طرنوه‌ده ، بتون ناظرلرك ، مترو پولیدلرله مسرتدن مست اولمش خلقك مواجهه‌سنده «چار» عنواننی آلدی .

انقلاب ؛ بوکا باقیلنجه ، ترکیانك یکی بر انقسامیله باشلامش اولیوردی . کرید ؛ یونانستانه الحاقنی ایستیور ، صربستان وقره‌طاغ ، ترکیانك ضررینه اوله‌رق « تضمینات » طلب ایدییورلردی . تشرین اولك ایلك کونلرنده حرب ، غیر قابل اجتناب بر حاله کلمشدی . فقط باب عالی حاضرلانمامشدی . دول معظمه‌یه مراجعت ایده‌رك اولاً آوستریا طرفندن بوسنه ـ هرسکده‌کی حقوقنك اخلال ایدلدیکنی ایلری‌یه سوردی . بارون دارنتال ، برلین معاهده‌سنك عقدندن بری بو ایکی ولایتده‌کی حق اشغالك قطعی وایمپراطور فرانسوا ژوزه‌فك

بونلر اوزرنده ۱۸۷۸ دنبری فعلاً حاکمیتی موجود اولدیغنی ادعا ایتدی .

توفیق پاشا بو مدعانك، آوستریا و ترکیا طرفندن ۲۱ آغستوس ۱۸۷۹ تاریخنده درسعادتده عقد وامضا ایدیلان معاهده‌یه مخالف اولدیغنی بیان ایتدی‌که او معاهده موجبنجه « بوسنه ـ هرسکك اشغالی ، ذات حضرت پادشاهینك بو ایکی ولایت اوزرنده‌کی حقوق حکمرانیسنه خلل کتیره‌میه‌جك » ایدی . باب عالینك بو معاهده‌یه استناد ایتمه‌که حقی واردی . ذاتاً بو ایکی ولایتی آوستریانك زیر اداره‌سنه قویان برلین معاهده‌سی احکامنك، ترکیا ایله دول معاقده‌نك رضا وموافقت مشترکه‌سی اولمقسزین، اخلال ایدلمسی قطعیاً جائز دکلدی .

بلغارستانده ۱۸۷۸ معاهده‌سی احکامنی اخلال ایتمشدی. کنج ترکلرك اعتراضه حقلری واردی . چونکه او، دوشونمه‌دن یاپدیغی بر حرکت تجاوزکارانه ایله حقوق بین المللە تعرض ایلمش و تعهدات ذاتیه‌سنه رعایت ایتمامش، بوخصوصده دول معظمه‌نك نصایحنی‌ده نظره آلمامشدی . بلغارستان یالکز اخلال تعهداتك اولاً کندیسندن دکل بلکه ویانه‌دن صادر اولدیغنی و برلین معاهده‌سنه وضع امضا ایتمدیکنی مقام معذرتده سرد ایده‌بیلیر . او، ۱۸۷۸ معاهده‌سنك عقدینه اشتراك ایتمدکدن بشقه وضعیت وحدودینی مشعر آوروپا طرفندن تنظیم ایدیلان بر نظامنامه‌یی بیله قبوله

مجبور ایدلمشدی ، که هر ایکی جهته دائما اعتراض ایده کلمشدر.
ذاتاً حرکت اخیره‌سی آوروپا خریطه‌سنده بر تبدل حصوله
گتیرمامشدی . چونکه روم ایلیٔ شرقینک ۱۸۸۵ دنبری
عثمانلی ایمپراطورلغندن آیرلدیغنه کیمسه شبهه ایده‌مزدی .

توفیق پاشا تحریرات عمومیه‌سنده شویله دیوردی .
« دولت علیه ، موافقتی اولمقسزین اخلال ایدیله‌میه‌جك اولان
حقوقنی بالذات محافظه ایتمك ایچون قوتنی استعماله حاضردر.
فقط هر شیدن اول منافع عمومیه‌یی و آوروپانك صلح و مسالمته
اولان احتیاج مشترکنی نظره آله‌رق بو صوك چاره‌یه توسلدن
اجتناب ایتمك ایستیور . او ، برلین معاهده‌سنه وضع امضا
ایتمش اولان دولتلردن، سرعتله ایفای تعهد ایتملرینی و بلغارستان
ایله روم ایلیٔ شرقیده انتظامك تأمینی و بین الملل معاهدات ایله
دولت علیه‌یه تأمین اولنان منافع مختلفه‌نك محافظه‌سی تدابیرینه
توسل ایچون لازم کلن شرائطك تدقیقی ضمننده بر قونفرانس
عقد ایتملرینی شدتله طلب ایدر ».

ترك پروتستولری، آوروپاده کندینه مساعده‌مکسلر بولدی.
عثمانلی انقلابی، لوندره ،پارس و پترسبورغده ممنونیتله تلقی ایدلمش،
کنج ترکلر هر یرده توجه و اعتماده نائل اولمشلردی . اونلر،
حکومتلرینی خارجك حقارتلرندن قورتارمق ایستیورلردی .
حالبوکه موسیو آسکیت طرفندن افاده ایدلدیکی وجهله ادارهٔ

جدیدهٔ عثمانیه‌یه اوریلان آغیر ضربه ، آوروپاده احتساسات مؤسفه اویاندرمشدی . آوستریا ـ مجارستانك بوسنه ـ هرسكی صلحاً ید تصرفنه آلمسنه هیچ كیمسه اعتراض ایتمیور و ماضی ایچون اوندن حساب صورمغی ، استقبال ایچون تعهداتده بولندرمغی كیمسه دوشونمیوردی . چونكه برلین معاهده‌سنك تدقیقی ایچون یكی بر قونفرانس انعقاد ایتسه‌یدی اجرا ایدلمش اولان الحاق ، دولتلر طرفندن محقق تصدیق ایدیله‌جكدی . بلغارستان استقلالیده عین حالده‌ایدی . حتی ۱۸۷۸ معاهده‌سی احكامنك اخلالی قابینه‌لر آره‌سنده حیرتدن زیاده حدت و اضطراب تولید ایتدی . تركیا طرفندن تكلیف ایدیلان قونفرانس فكری كوندن كونه قطعیت كسب ایدییوردی . ۷ تشرین اولده روسیه خارجیه ناظری موسیو ایزوولسكی « برلین معاهده‌سی احكامنه و شرقده كی استاتوقویه ایكی جهتدن تجاوز ایدلمشدر كه آوروپا كندی حقوقندن حقیقةً و صراحةً فراغت ایتمدكجه بو تجاوزه مساعده ایده‌مز . آوروپا ، مجتمعاً یاپدیغی شیئی ینه مجتمعاً بوزه‌بیلیر » دیوردی . سیر ادوار غری‌ده انكلتره مجلس مبعوثاننده ایضاحات ویردیكی صره‌ده « آوستریا طرفندن بوسنه ـ هرسك ولایتلرینك دائمی صورتده اداره ایدلمسی حقنده اظهار ایدیلان نیت اوقدر مهم بر تبدل حصوله كتیرمدی . فقط بو نیتك طرز اظهار و اجراسی پك سریع و ناكهانی اولدی .

دولتلرلا و خصوصیله ترکیا ایله ائتلاف حاصل اولمینجه میدانه کلن نتایجی قبول ایده میز » یولنده بیان فکر ایتدی .

فرانسه ده افکار عمومیه و مطبوعات، سریعاً بر قونغره نك انعقادینی ایستیوردی. ایتالیاده عین فکرده بولنیوردی . حتی آلمانیا بیله آوستریانك متفق اولدیغی حالده قونفرانسك انعقادی فکرنده اولدیغنی ایما ایدییوردی .

فقط قونفرانس نه یاپه جق ، نه یه قرار ویره جکدی ؟ ۱۸۷۸ ده انکلتره ، آلمانیا ، آوستریا ، چار اوزرنده مهم بر تضییق یاپمشلردی . چارك مطالبنی تعدیل ایتمك ایستیورلردی . چونکه منفعتلری اونی ایجاب ایدییوردی . حالبوکه ۱۹۰۸ ده هیچ برشیئ یاپلمدی . مضایقهٔ مالیه ایچنده بی تاب قالان و هنوز مانچوری مغلوبیتلرینك نتایج فجیعه سی ایچنده ایکلین روسیه، کمسه یی تهدیده قادر دکلدی . ادارهٔ احرارانه نك محب قدیمی وهله کنج ترکلرك جرمان وصایتندن خلاصنه دعاخوان اولان انکلتره ، اونلره مساعد برصورت حلی بتون صمیمیتیله آرزو ایدییوردی. فقط اوده بر اختلاف تهلکه سنه کیرمك ایستمیوردی. آوستریا ایسه امر واقع حالنده بولنان الحاق ، دها اول تصدیق ایدلمینجه قونفرانسی قبول ایده میه جکنی بیلدیرییوردی . آلمانیاده، کندی پولتیقه سنك فعالیت و قدرتی سایه سنده موفق اولدقلرینی ترك قابینه سنه مقام تفاخرده اثبات ایتمك ایستین انکلتره یه

مخالفت ایتمك ایچون متفقلك مدعیاتنی مع‌الممنونیه مدافعه ایدییوردی .

بلغارستان بیله نه استقلالنه ، نه‌ده پرنسلری طرفندن اخذ ایدیلان چار عنوانه آوروپانك مخالفته حتی اولمدیغنی درمیان ایدییوردی .

ذاتاً قابینه‌لردن هیچ بریسی قونفرانسك مذاکره و حل ایده‌جکی مسائلك پروغرامنی تعیین ایده‌مدیکندن پارسده ، لوندره و برلینده موسیو ایزوولسکی طرفندن صرف ایدیلان مساعی عقیم قالدی . قونفرانسدن اول عقدی اقتضا ایدن ائتلاف مع‌التأسف حصول بوله‌مدی . ذاتاً بتون دنیا ، نه ترکیانك نه ده سائر بردولتك ، پرنسدن « بلغارلر چاری » عنوانی استرداد ایتمك و آوستریایی طونه‌دن انحراف ایتدیرمك ایچون حرب تهلکه‌سنه قاتلانه‌میه‌جغنی بیلیوردی .

اثنای مذاکراتده ، قونفرانس استحضاراتنی قارمه‌قاریشیق ایده‌جك اولان یکی یکی بعض مدعیات‌ده ظهور ایتدی . بردفعه یونانستان ، کرید مسئله‌سنك قونغره‌ده حل ایدلمسنی ایستدی . صربستان و قره طاغده ادعالرنده اتحاد ایتدیلر .

ترکیاده ، آوستریا منافعنی آغیرجه ضرردیده ایدن بر بویقوتاژ تطبیق اولنمغه باشلادی . اوصره‌ده انکلتره ، فرانسه و روسیه آره‌سنده تنظیم اولنان پروغرامك نابموسم اوله‌رق افشاسیده

آوروپاده بیوك بر تأثیر حاصل ایتدی . بو اوچ دولت دها ایلری یه کیتمكدن صرفنظر ایتدیلر . چونكه اونلر آره‌سنده تقرر ایده‌جك قطعی بر ائتلاف ، عین زمانده آلمانیا ، آوستریا و تركیایی اتفاق ایتمكه مجبور ایده‌جكدی . ایشته بو سببله اول امرده انعقادی مجبوری صایلان قونفرانس یواش یواش اهمیتسز ولزومسز كورلمكه باشلامشدی .

آرتق نه‌دن بحث اوله‌بیلیردی؟ ذاتاً تركیا ایچون ترضیه، پاره‌یالكز پاره ایدی. نصل كه دولتلر ، تضمینات نقدیه ایله حقوقندن فراغت ایتمسنك موافق اوله‌جغنی باب عالی‌یه آكلاتدیلر . مع مافیه اهالی ، بو صورتله حل اختلافدن متنفر اولیورلردی. بوسنه وهرسك و روم ایلی شرقینك پاره مقابلنده تركیادن فك رابطه ایتمسنه یك آجیورلردی. فقط كنج تركلر خیاله قاپیلمه‌یه‌رق مادی بر سیاست تعقیب ایدییورلردی .

اونلر ، پك اعلا بیلیورلردی كه تضمینات نقدیه‌یی قبول ایتمك، غیر قابل احتراز اوله‌رق حادث اولان وقایعدن انتفاع ایلمك ایدی . آلنه‌جق برقاچ میلیونلق نقد ، دولتك بودجه آچیغنی قپایه‌جقدی .

كنج تركلر ، ویانه و صوفیه قابینه‌لریله مناسبات سیاسیه‌یی قطع ایتمامش اولدقلرندن بو خصوصده هیچ براجنبی حكومتك حكملكنه مراجعت ایتمدیلر . بلكه بر طرفدن آوستریا دیگر

طرفدن بلغارستان ایله طوغریدن طوغری یه بازارلغه گیریشدیلر .

دیون عمومیهٔ عثمانیه‌دن ، بوسنه و هرسك ولایتلرینه اصابت ایدن قسمنی ، اونلری حوضهٔ ممالکنه ادخال ایدن آوستریانك تأدیه و درعهده ایتمسی عدالت حقیقیه ایجابندن ایدی . فقط « بر امر واقع » و آوستریا ـ مجارستان اردوسنك قوتنه استناد ایدن بارون دارنتال ، اولا هیچ برشی دیکله‌مك ایستمدی . حتی یکی بازار سنجاغنك آوستریا طرفندن بالرضا تخلیه ایدلمه‌سنك کافی بر تضمینات اولدیغنی ادعا ایدییوردی . بو ، آوستریا سیاستنك عظیم بر خطاسی ایدی . نصل که بو خطانك جزاسنی چکدی . آوستریا ـ مجارستان امتعه‌سنه قارشو اعلان ایدیلان بویقوتاژ شدتله توسع ایده‌رك ، آوستریالیلر ، گنج ترکلرك کندیلرندن طلب ایتدکلرینی اعتراف ایلدکلری یوز میلیون فرانقدن پك چوق فضله بر ضرره اوغرادیلر . بونك اوزرینه آوستریا دیپلوماتلری عقد اجتماع ایده‌رك تکلیفات آتیه‌نك ترکیایه تبلیغنه قرار ویردیلر . « عثمانلی گمرك رسومنك تزییدینه موافقت ایدلمسی ، ترکیاده‌کی آوستریا پوسته اداره‌لرینك لغوی ، ترکیا طرفندن وضع اولنه‌جق انحصارلرك قبولی ، قاتولیك آرناوودلر اوزرنده

اسکیدن بری موجود اولان حق حمایه‌دن فراغت اولنمسی و نهایت اللی میلون فرانق تأدیه‌سی . »

فقط شرق ، آرتق اسکی پازارلق یری دکلدی . میلیونلر اوزرنده ایکی هفته مجادله ایدلدی . نهایت بو ایکی ولایت اوزرنده‌کی عثمانلی حق تصرفنه بدل اوله‌رق آلتمش ایکی ملیون فرانق قرارلاشدیرلدی . وبوصورتله ترکیانك دوستلری نظرنده دوامندن پك قورقولان کرکینلك دوری ، استقرار صلح ایله نتیجه بولمش اولدی .

آرتق ترکیا ـ بلغارستان اختلافی قالیوردی . که بو اختلافك حلی‌ده دیکرندن دها سهیل کورونمیوردی . ترکلر ذکی ومادی اولدقلری قدر بلغارلرده قورناز ایدی . فقط حصوله کتیردکلری ترقی‌یه وآوروپانك توجهنه مغرور اولان بلغارلر ، ادعالرنده‌کی غرضکارلغی اولاً ستر ایده‌مدیلر . ترکیانك ، شمندوفرلر اوزرنده‌کی حق تصرفی ترك ایتمك وبلغارستان ایله روم‌ایلی شرقی ویرکولرندن صرفنظر ایلمك ایچون تکلیف ایتدیکی یوز قرق ملیون فرانغه قارشو بلغارلر ، یالکز سکسان ایکی ملیون ویرمك ایستدیلر . رقملر آره‌سنده‌کی مسافه پك اوزوندی . بلغارلرك بو خیرچینلغی قارشوسنده کنج ترکلر بالطبع اسکی تابعلرینه علو جناب کوسترمیورلردی . مذاکرات معلقده قالدی . ١٤ کانون ثانی ١٩٠٩ تاریخنده کامل پاشا مجلس مبعوثانده

ایضاحات ویردیکی صره‌ده ائتلاف تأسس ایده‌مدیکنی و تسویهٔ اختلافك قونفرانسه قالدیغنی سویلیوردی . ادرنه حدودینك تحدیدی حقنده او صره‌ده بجرکمز جه‌سنه اورته‌یه سوریلان بر فکرده اختلافی بسبتون تشدید ایتمشدی . حرب همان وقوعبولمق اوزره ایدی . بلغارستان ردیفلرینی تحت سلاحه آلدیغی کبی ترکیاده حرکات عسکریه اجراسنه باشلامشدی . فقط تام زماننده روسیه اورته‌یه آتلدی .

روسیه‌نك ، آیاصوفیه ویا جوارینه کوز دیکمش بر ترك دشمنی کسلدیکی زمان پك کریده دکلدی . فقط تاریخ ، موسقوف سیاستنی فوق‌العاده تعدیل ایتمشدی . عثمانلی ایمپراطورلغنك تجدیدی وظیفه‌سنی درعهده ایدن ترکلرك ، ادارهٔ احرارانه‌یه دسترس اولدقلری کوندنبری ، آوروپا و خصوصیله روسیه خطاسنی اکلامشدی . بردفعه او آندن اعتباراً بالقان حکومتلری عثمانلی حاکمیتندن آزاده اوله‌رق یشامق ایستیورلردی . دیکر طرفدن ترکیاده ، هیچ بر بویوندرق آلتنده بولنمق ایستمیوردی . بالقانلرده تفوقه ساعی اولان روسیه . موجودیتی آرتق صلحی وائتلافجو بر نفوذ آلتنده احساس ایتمکه مجبور ایدی . نصلکه موسیو ایزوولسکی ، اون سنه‌در بالقانلرده صرف ایتدیکی بی‌سود مساعیسنه رغماً غائب ایتدیکی نفوذ وشهرتی مملکتنه اعاده وتأمین ایتمك ایچون

تام زماننده فرصتدن استفاده ایتـدی . ترکلر و بلغـارلر بر رقم فرقی ایچون مجادله ایدییورلردی . روسیه ایشه قاریشه رق، بو فرقی اکمال ایده جکنی سویلدی و عثمانلی قابینه سی طرفندن سرد ایدیلان مطالبك تعهدنده ، باب عالی نظرنده بلغارستان موقعنه کندیسنك اقامه ایدلمسنی تکلیف ایتدی . روسیه ، یا لازم کلن مبلغی بلغارستانه اقراض ایده جك ویاخود ۱۸۷۸ ده تقرر ایدن تضمینات حربیه دن متباقی دینك معین مقدارده کی تقاسیط سـنویه سندن ترکیایی ابرا ایلیه جك ایدی که هر ایکی صورتده عین معناده ایدی . بو مالی صورت تسویه، اختلاف اسبابنی درحال اورته دن قالدیرمشدی .

بتون آوروپا ، روسیه تکلیفنه قارشو پك مساعده کار طاورانلدی . دولتلر ، مشترکاً قالدیرمغه چالشـدقلری حرب تهلکه سنك بو صورتله بردنبره زائل اولدیغنی کوردیلر .

تکلیف ، ترکیاده علی العاده بر صـورتده تلقی ایدلدی . باب عالی ، ایجه دوشونمك ایچون اوزون بر مهلت آلدی . حقیقتی سویلمك لازم کلیرسه ، کنج ترکلر ایلك تشبثلرنده خسران امله دوچار اولمشـلردی . اونلر ، روسـیه نك بتون تضمینات حربیه بقایاسنی بردن ترك ایتمسی امیدینی بسلیورلردی . فقط کامل پاشا ، تکلیف ایدیلان صورت حلك منافعنی تقدیرده پك دور اندیشلك کوستردی . چونکه ترکیـا ـ بلغارسـتان

اختلافی غیر قابل اقتحام دکلدر . میانه‌ده‌کی اختلاف مبدل ائتلاف اوله‌بیلیر ، وهرایکی دولتك مادی ومعنوی تعالیسی‌ده بو ائتلافه وابسته‌در .

٧ شباطده توفیق پاشا ، روسیه سفیرینه موسیو ایزوو - لسکینك تکلیفی قبیلندن بر صورت تسویه سرد ایتدی‌که ، شکلاً قبولی ممکن ایدی . یالکز بو صورت تسویه‌یه کوره بابعالی ، آز بر فائضله درحال شرفلی بر استقراض عقدینه مساعد بر ائتلافی روسیه تکلیفنه ترجیح ایتمش اولیوردی . مثلاً : روسیه تضمینات حربیه‌دن متباقی آله‌جغندن کاملاً صرفنظر ایده‌جك و بابعالی ، قابل استعمال بر حاله کله‌جك اولان قارشولقلردن استفاده ایده‌رك درحال بر استقراض عقد ایدوب یکرمی ملیونی روسیه خزینه‌سنه دوکه‌جك وبلغارستانی آرتق بتون ویرکولردن معاف طوته‌جقدی .

پترسبورغ وصوفیه قابینه‌لری بو مقابل تکلیف احکامنی تدقیق ایتمکده‌لرکن ١٤ شباط ١٩٠٩ تاریخنده کامل پاشاموقع اقتداردن دوشدی . پك زیاده شهرت قازانمش اولان حربیه وبحریه ناظرلرینك بردنبره عزلندن طولایی کامل پاشا ایله مجلس مبعوثانك آره‌سی آچلمشدی . اتحاد و ترقی نفوذی آلتنده بولنان مجلس مبعوثان ، کامل پاشایه قارشو پك صغوق بولنیوردی . مشروطیته براز منافی کوردکلری طرزاداره‌سنی

قبول ایتمدکلرینی کبی ایضاحاتی‌ده کافی کورمیورلردی . کامل پاشا استعفایه مجبور اولدی . آلتی آیلق صدارتنده الك نازك مذاکرات سیاسیه‌یی کمال شان وشرفله اداره ایتمش و صلحی ماهرانه محافظه ایلمشدی . ترکیا و آوروپا مشارالیهه منتدار اولسه‌کرکدر .

کامل پاشانك اثرینه ، عزلندن صکره‌ده اقتفا ایدلدی . یکی صدر اعظم حسین حلمی پاشا مستعفی قابینه‌ده داخلیه ناظری اوله‌رق بولنمشدی . اسکیدن مفتش عمومیلکی صره‌سنده ابراز لیاقت ایتمش اولان پاشای مشارالیه ، آوروپانك اعتماد و توجهنی استحصال ومحافظه ایده‌بیلدی . ذاتاً اوندن بشقه‌سنده باشلانمش اولان مذاکراتی نتیجه‌یه اقتران ایتدیرمك لیاقتی کورونمیوردی .

افق سیاست اوصره‌ده بردنبره قاراردی . پرنس فردیناند روسیه چارینك عموجه‌سنك جنازه مراسمنده حاضر بولنمق اوزره پترسبورغه کیتدیکی زمان حکمدارلره لایق تشریفات ایله قارشیلانمشدی . بالطبع هرکس تردده دوشدی . عجبا روسیه حکومتی ، بلغارستان — ترکیا اختلافنی بر طرفه براقه‌رق « یکی چارك » صنعتنی تصدیق ایتمك صورتیله آوروپا موازنه‌سنی اخلال ایده‌جکمیدی ؟ درسعادتده جدی اندیشه‌لر حاصل اولمغه باشلادی . فقط روسیه حکومتی

باب عالینك عزت نفسنی محافظه ایچون ، پرنس فردینانده کوستردیکی احترامك صرف شخصی اولدیغنی وشخصی اعتباریله اجرا ایدلمش معامله نازکه‌دن عبارت بولندیغنی اعلان ایتدی. مع مافیه پرنسه اجرا ایدیلان بو معامله روسیه نفوذی ایچون موسیو ایز وولسکینك تکلیفیله الده ایدیلان موفقیاتك تاج مفخرتی ایدی .

نهایت پترسبورغده روسیه خارجیه ناظری ایله رفعت پاشا آره‌سنده ائتلاف انعقاد ایتدی. کنج ترکلر ، لوندره‌سفارتنده بولنان مشارالیه رفعت پاشایی خارجیه نظارتنه کتیرمکله سیاست متخذهٔ خارجیه‌لرنده ثبات ودوام ایده‌جکلرینی کوسترمش اولدیلر .

انقلابك ایلك کونلرنده کنج ترکلر ، غربك ایکی بیوك وحر دولتی اولان انکلتره وفرانسه‌یه میل ایتمشلردی . کامل پاشا انکلیز سیاستنه متمایل اولدیغنی ذاتاً کیزله‌مه‌مشدی . نصل که ١٣ کانون ثانی ١٩٠٩ ده ، کنج ترك حکومتی طرفندن تعقیب ایدیلان خط حرکت سایه‌سنده انکلتره ایله ترکیا آره‌سنده محادنتك تأسس ایتدیکنی کمال ممنونیتله اعلان ایدییوردی . حلمی پاشایه کلنجه : مشارالیه بك ، اسکی بر زماندنبری فرانسه محبلکیله اشتهار ایتمشدی .

آوروپانك توجه واعتمادینه استناد ایدن کنج ترکیانك

پارس ولوندره‌ده خصوصی بر متکا آرادیغی کوریلیوردی .
بوحال پك طبیعی ایدی . چونکه اونلر افکاری فرانسه
معارفندن آلمشلر ، اصول وقواعدی ، اون سکزنجی عصرده
بتون دنیاده اشتهار ایدن فرانسه اداره‌سندن استنباط
ایتمشلردی .

٢٦ تشرین ثانی ١٩٠٨ ده موسیو بیشون فرانسه مجلس
مبعوثاننده ایضاحات ویررکن بوحالدن طولایی کندی کندیسنی
تبریك ایدیور وبالقان اغتشاشاتی زماننده فرانسه‌نك عظیم
منافعیله ایجابات صلحیه‌یی مزج وتوحید ایده‌بیلمش اولان
محترم ناظرمز (فرانسه‌نك) شرق حقنده اتخاذ ایتدیکی سیاستی
شو یولده ایضاح ایدیوردی . « شرقده‌کی سیاستمز تماميله صلحی ،
تمدنی وجداً بیغرضانه‌در . مقصدمز ، ترکیاده ساکن اقوامه
توزیع عدالت خصوصنده‌کی بتون تأمیناتی محافظه ایله برابر
ایمپراطورلق تمامیت ملکیه‌سنك ادامه‌سیدر . معتدل وعاقل
اولدقلرینی کوسترمش اولان ادارهٔ جدیده مؤسسلری اعتماد
ووثوقمزی بحق قازانمشلردر . بالخاصه ، اونلرك زیر تابعیتلرنده
بولنان بتون اقوام وادیانه مساوی معامله ایده‌جکلری تحقق
ایتدیکندن طولایی فوق‌العاده بختیارز . »

عناصر وادیانك مساواتی فی‌الحقیقه ترکیاده اول باول
حل اولنمسی لازم کلن مسائلدن ایدی . دها طوغریسی

عثمانلیلق مسئله‌سی مساوات مسئله‌سیدر. نصل‌که حلمی پاشا ابتدای وزارتندن بری اونك تأمینیله مشغول اولمشدی. ۱۶ شباط ۱۹۰۹ تاریخلی پروغرامنده شویله دیوردی «مشکلات خارجیه‌دن تخلیص گریبان ایدنجه‌بتون مساعیمزی ، شمدی‌یه قدر ، ملل متمدنه آره‌سنده مشار بالبنان اولمق ایچون یالکز حریت ، مساوات وعدالتدن محروم اولان بیوك ونجیب وطنمزك ، اصلاحات داخلیه‌سنه صرف ایده‌جکز . وطنك اعلاسنده فوق‌العاده مهم بر موقعه صاحب اولان « وحدت فکریه‌یی » حصوله کتیرمك اخص آمالمزدر . بتون افرادی حس اتحاد ایله متحسس اولان مالتیرك ملل سائره ایله مناسباتی پك سهل ووقورانه اولور. چونکه ملل مذکوره ، اتحادده‌کی قوت واهمیتی اکلایان واستقلال وطنی محافظه ایتمکی بیلن بر قوم مواجهه‌سنده بولندقده اولدقلرینی درحال اکلارلر و آکاکوره معامله یاپارلر . وحدته مانع اولان اغراض شخصیه ایله بتون قوتمزله چارپشه‌جغز ».

ترکیانك تعالیسنه‌ و قدر لازم اولان اتحاد ، آغیر برضربه‌یه اوغرادی . مشروطی ترکیا ، اجنبی طوزاقلرندن قورتولور قورتولماز ، کندیسنی ، حریتی تهدید ایدن مدهش تهلکه‌لر قارشوسنده بولدی .

*
* *

۱۳ نیسان (۳۱ مارت) ۱۹۰۹ ده عسکر وصوفته‌لر استانبولده نمایشلر اجراسنه باشلادیلر . بو عصیان نصل حاضرلاندی ؟ عسکر ایله طلبهٔ علومك اشتراکنی کیم تأمین ایتدی ؟ بو نقطه‌لر هنوز پردهٔ اسرار آلتنده کیزلیدر .

طلبه‌لر، احکام دینیه‌یه رعایت اولنمادیغندن شکایت ایدییورلردی . استانبول محافظه عسکرینه گلنجه : اونلر ذاتاً جمعیتك تلقیناتی خارجنده براقلمشلردی . اسکی یکیچریلر کبی بو عسکرلرده، سرایك نان ونعمتی ایله پرورده اولدقلرندن ادارهٔ احرارانه‌یه قارشو اولدقجه مهم بر تهلکه تشکیل ایدییورلردی . ادارهٔ جدیده‌یه اونلرك ظاهری بر تبعیتلری تهلکه‌نك برطرف اولمسنده کافیدر ظن ایدلدی .

طقوز آیدر ترکیا اقتدارینه صاحب اولانلر ، اتحاد و ترقی رؤساسی ، مشروطیته پك صادق اولان بر قاچ طابور عسکری درسعادته جلب ایتمك تدبیرنده بولنمادیلر . هله استبدادده کور کورینه صادق اولان و پادشاهك نشان و احسانلرینه غرق اولمش بولنان آرناوود طابورلرینی ییلدیزده براقمق کبی بیوك بر خطایی ارتکاب ایتدیلر . نصل که عصیانده اك زیاده کورولتی چیقارانلر بونلردی .

۷ نیسان (۲۵ مارت) ده اصلاً آرناوود اولان و فرقهٔ احراره منسوب بولنان بر غزته‌جی ، حسن فهمی بك کوپری

اوزرنده قتل ایدلمشدی . مومیٰالیه ، اتحـاد وترقی فرقه‌سـنه شدتله معارض اولدیغندن ابتدای امرده قتلك ، برجرم سیاسی اولدیغی شایع اولدی. بوشایعه اصلسز اولمغله برابر هرنصلسه ضابطه قاتلی یقالایه‌مدی ویا یقالامق ایستمدی. ایشته محافظلر، حسن فهمی بکك انتقامنی عصیانه بهانه اتخـاذ ایتدیلر . ۱۳ نیسان (۳۱ مارت) ده صبـاحلین ایرکندن باب عالی اوکنه کله‌رك نمایشلر اجراسنه‌باشلادیلر . عسکرلر، بایغره‌لرله متهمك تجزیه‌سنی ایستیورلر ، صوفته‌لرده احکام قرآنیه‌نك اخلال ایدلمسنی شدتله پروتستو ایدیورلردی . اوکاه‌یه طوغری عصیان توسع ایتدی. حکومت طرفندن امداده چاغیریلان دیکر طابورلر ، امره اطاعت ایتمدیلر . حتی خواجه‌لره سلاح چکمکدن ایسه، ضابطلرمزه اطاعتسزلك ایده‌رز دیورلردی . مجلس مبعوثان اوکنه کیدن بر طابور،صدراعظمك ، حربیه ناظرینك ومجلس مبعوثان رئیسنك عزلنی طلب ایتدی . عاصیلره نه ایستدکلرینی صورانلره خواجه‌لر ، سلطان عبدالعزیز زماننده سویلدکلری « هیـچ بر قیمت ومزیتی اولمیان حکومت حاضره‌یی ایسته‌میز » جمله‌سنی عیناً تکرار ایدییورلردی .

صدراعظم حسین حلمی پاشا درحال استعفا ایده‌رك خارجیه ناظری توفیق پاشا مقام صدارته کتیرلدی .

حادثه‌نك هیـچ بکلنمین بر زمانده آنسزین ظهوری ، اتحاد

وترقی جمعیتی ارکانی شاشرتمشدی . ادارهٔ سابقه‌یه رجوع مقصدینی تعقیب ایتدیکی کوریلان اختلال قارشوسنده ۲۳ تموز (۱۰ تموز) سیالاری بردنبره سوندیلر. اون آیه یقین برزماندنبری ایمپراطورلغه حاکم اولانلر، بر عصیان عسکری الندە اویونجاق اولدیلر. پادشاهی وقتیله سرفرو ایتدیرمش اولان قوتك بوصورتله اساسسزلغی ثابت اولمشدی. بناءً علیه سلطان حمیدك ـ بالذات پاره‌سیله عصیانی تحریك ایتمه‌سیله ـ ضایع ایتدیکی اقتدار سلطنتی الده ایتمك ایچون بوفرصتدن نیچون استفاده ایتمدیکی بیلنه‌مز!

کنج ترکلر پایتختی ترك ایتمشلردی. مهد حریت عنوانی طاشیان سلانیکده هپسی برلشدیلر . انقلابك الك مهم اشخاصی ، انور بك ، نیازی بك، احمد رضا بك عقد اجتماع ایده‌رك وسائط مدافعه وموجودیتك سریعاً تدارکینی دوشوندیلر. روم ایلی اردولرینی تجهیز ایده‌رك استانبول اوزرینه یوریمکه قرار ویردیلر . عسکر قوتیله وجوده کلن تموز انقلابی ، ارتجاعی قهر ایتمك ایچون ینه عین قوته استناد ایتمشدی. استبداد اداره‌یه مربوط اولان استانبول عسکری ایله حریته صادق اولان طشره عسکری چارپشه‌جقدی. که عثمانلی ایمپراطورلغنك استقبالی ، بو ایکی قوت آره‌سنده وقوعه کله‌جك حربك نتیجه‌سنه باغلانمش قالمشدی .

*
* *

سلطان حمید ابتدای امرده بیهوده یره بو ایکی قوت آره‌سنده

موازنه‌یی محافظه‌یه چالشدی. قانون شریعت ایله ادارهٔ مشروطیتك یکدیگرینه مربوط اولدیغنی و عاصیلرله — که عقیب عصیانده عفو ایتمشدی — قطعیاً اشتراکی اولمادیغنی اعلان ایتدی. فقط حرکت اردوسی، سرایك، صوفته‌لرله و محافظ عسکرله اشتراکی اولدیغنه شبهه ایتمیوردی.

برچوق کوکلیلرله سریعاً قوتی آرتان سلانیك، مناستر وادرنه اردولری، پایتختك دیوارلری اوکنده اردوکاه قوردیلر.

١٧ نیسانده (٤ نیسان) پیشدارلر، شهرك قپوسی دیمك اولان چتالجه‌یه واصل اولدیلر. پادشاه طرفندن کوندریلان بر ذات ایله سکز مبعوث کیجه‌لین چتالجه‌یه کله‌رك عسکرله مذاکراته باشلامق ایستدیلر. بر طرفده نفوذ عسکری، دیکر طرفده نفوذ سیاسی حکمفرما ایدی. فقط زمان هانکی طرفك غالب کلدیکنی کوستردی. سلانیکدن کلن ضابطلر مذاکراتی قطعیاً رد ایدرك مقصدلری پایتختده انتظامی تأمین ایتمك اولدیغنی و جبراً استعفا ایتدیرلمش اولان ناظرلر مقاملرینه کلدکجه مذاکراتك موضوع بحث اوله میه‌جغنی سویلدیلر.

آلتی کون قدر مناقشه‌دن صکره حرکت اردوسی قوماندانی محمود شوکت پاشا، پك امین بر قاعدهٔ حربیه‌یه استناداً شهری محاصره ایتدی. فقط قوتك همان استعمال ایدیلوب ایدلمامسنده کنج ترکلر متفق دکلدیلر. سفك دماء ایتمکسزین شهره کیرمك

امکانی تحری ایده‌میه‌جکلردی . چونکه اونلرك نظرنده بر محاربهٔ داخلیه ، هله اونك قانلی مصادماتی پك فجیع بر فلاکت ایدی . اوندن اجتناب ایتمکی فرض بیلیورلردی .

طاقتسز قالدیغی سویلانن پادشاه بیله دشمن اوکنده فوق العاده ماهرانه مانورلر یاپیوردی . ٢٣ نیسانده (آلافرانغه) بر معتاد احتشام فوق العاده ایله سلاملق آلاینه چیقدی و حتی اهالی طرفندن « پادشاهم چوق یشا » دعالریله آلقشلاندی . ماکدونیا عسکریله چارپشمق ایچون پادشاهك قوته مالك اولدیغی کوریلیوردی . هله خلافت صفتندن و شهرده‌کی عسکرك پك متین اولان اعتقاداتندن استفاده ایده‌بیلیردی . سلاملق آلاینده کردونهٔ سلطنت ایچریسنده کمال وقار ایله کیدرکن جبین عزم وقرارنده ، او زمانه قدر هیچده کورولمامش اولان بر چوق خطوط امید پارلایوردی که اونلرك جلی و محسوس اولانی ، خطرناك اختلافلرك ، صلحی و موفقیت بخش بر نتیجه ایله بیته‌جکی ظنی حاوی اولانی ایدی .

بر کون صکره محمود شوکت پاشا تدابیر فوق العاده‌یه مراجعت ایتمکه مجبور اولدی . چونکه پایتختده قتل عام اسبابنك استحضار ایدلدیکنی خبر آلمشدی . آرتق ، زمان ؛ دیپلوماتلق زمانی دکلدی . عسکر حرکته باشلامشدی . مدهش بر مصادمه‌یه مقابل سحرله برابر بتون طابورلر شهره کیرمکه موفق اولدیلر .

یلدیز تحت محاصره‌یه آلندی . فقط پادشاهك فرار ایتدیکی شایع اولمشدی . بوشایعه‌یه استناداً ، یاکلش خبر آلان بعض تلغراف آژانسلری ، پادشاهك ٣١ مارت عصیاننده عاصی عسکرلرله و دور سابق رجالیله مشترك اولدیغنی هر طرفه اعلان ایتدیلر .

فی‌الحقیقه پادشاهك پایتخت عسکرینه مقاومت امرینی ویروب ویرمدیکی ویا اونلری کیف و آرزولرینه کوره سربست براقوب براقمادیغی هنوز معلوم دکلدی. ادارهٔ جدیده‌یه قارشو نه‌درجه‌یه قدر سوء نیت بسلدیکی‌ده بیلنه‌میوردی . چونکه‌او ، کمال اهتمامله مقاصدینی کیزلیه بیلمشدی . مع مافیه کنج ترکلر انتریقه‌سی بول و وجدان عذابندن محروم اولان برحکمدارك عثمانلی تختی اوزرنده بولنمسنك پك تهلکه‌لی اوله‌جغنه اولدنبری حکم ایتمشلردی . حقنده پك بیوك برسوء ظن بسلیورلرواوتوز بوقدر سنه سورن استبداد حمیدی‌یی بردرلو اونوته‌میورلردی.

استانبولی ترك ایدن مبعونان و اعیان آیاستفانوسده برمجلس عمومی عقد ایده‌رك پادشاهك موقعنی محاکمه وتدقیقه باشلادیلر. بعض تأمینات اخذیله اونی ابقا ایده‌رك یالکز عاصیلرله اشترا- کندن طولایی باب عدالته‌می چاغیره‌جقلردی ؟ یوقسه حین حاجتده ، انتحار ایتمسنه بیله میدان ویره‌رك خلعنی‌می طلب ایده‌جکاردی ؟ ابتدای مذاکرده‌ده آرا مخالف ایتدی . پولتیقه-

جیلر اعتراضلره قالقشدیلر . فقط رؤسای عسکریه ، افکار عمومیه‌یی نظره آلمق لزومنی حس ایدییورلردی . محمود شوکت پاشا برچوق زمان « پادشاه ، پادشاه اوله‌رق قالملیدر » سوزینی تکرار ایتدی .

حرکت اردوسی شهره مظفراً کیردکدن صکره پایتختده تشکل ایدن مجلس عمومی ، ۲۷ نیسانده (۱٤ نیسان) سلطان حمیدك خلعنه و سلطنتك وارث مشروعی اولان برادری شهزاده رشاد افندی حضرتلرینك « سلطان محمد خان خامس » عنوان مبجلیله تخته اجلاسنه قرار ویردی .

حین مذاکره‌ده قرائت ایدیلان و شیخ الاسلام افندی طرفندن ویریلان برفتوی ، سلطان حمیدك اوصاف خلافتی حائز اولمدیغنی و سقوطنك شرعاً لازم بولندیغنی تذکار ایلیوردی .

ایکی مبعوث و ایکی اعیاندن تشکل ایدن برهیئت ، ییلدیزه عزیمت ایده‌رك ، استبداد خانه‌سنك اك کیزلی بر کوشه‌سنده بولنان سلطان حمیده خلع قرارینی تبلیغ ایتدی . سلطان مخلوع سکوتی و متدهش برحالده فرمان اعدامی اوکنده اکلدی . صکره آیاغه قالقدی . ایلك سویلدیکی سوز شو ایدی « حیاتمی تأمین ایدیکز » .

حیاتنك محافظه اولنه‌جغی حقنده پك قوی تأمینات آلدقدن صکره مملکتنه ایتدیکی خدمتلری بر بر صایدی . و « نا پنه‌لم فرمان الٰهی‌یه رضادن بشقه چاره یوقدر . » دیدی .

سلطان مخلوع ، اولاً چراغان سراینه ، بالآخره سلانیکه اعزام ایدلدی . اوراده فرار تشبثاتندن صرف نظر ایتمسی شرطیله کندیسنه شرفلی و امین بر حیات حاضرلاندی .

* * *

سلطان حمید، پادشاهلر آره‌سنده «قزیل سلطان» لقبیله اشتهار ایتدی. اخلاقی هیچ بر زمان ذکاسی درجه‌سنی بوله‌مامش ، حرص و استبدادی اوغورنده اڭ مقدس حقلری چکنه‌یه‌رك بشریت متفکره‌یی سنه‌لرجه ایکلتمشدر . آوروپا و ترکیا کیف و هوسنك قربانلرینه الآن اغلایورلر .

سلطان حمید بر انقلاب نتیجه‌سنده تخته چیقدی . ینه بر عصیان عسکری‌یی تعقیباً تختدن ایندی ، که بو عصیان صرف شرقه مخصوص اولان درتن بر لاقیدی ایچنده وجوده گلمشدی . ثلث عصراق اوزون بر زمان ظرفنده توکنمك بیلمیان صورتلرله حکومت شخصیه‌سنی اداره ایدن سلطان حمید ، اسلافنك یالکز کاوب گیدکلری بر تخت سلطنتده بوقدر اوزون مدت فرمانفرما اولمشدی . ذکاسنی ، لایفنا تدابیر شیطنتکارانه تحریسنه صرف ایده جکنه حکمداری، اولدیغی مملکتك اعلاسنه حصر ایتسه‌یدی ، عثمانلیلق هیچ شبهه‌سز شانلی بر سطوتك جناح اعجازینه صیغنمش اوله‌رق عالم مدنیته چیقه جقدی .

خلف مشروع و مفخمی سلطان محمد رشاد خان حضرتلری .

سلطان عبدالمجید (جنتمكان) ك اوچنجی اوغلیدر . ١٨٤٤ ده تولد ایلمشدر . بوغاز ایچنك احترامكار بوسه‌لرله ایصلاتدیغی بر ساحلنده ، خفیه‌لرك متمادی ترصدلری آره‌سنده ازیلان بر سرایده ، اوزون بر منفا حیاتی كچرمشدی . منفاسنده وقتنی تحصیل وتتبعه صرف ایتمش ، مملكتك اداره‌سی بحثنده پك اساسلی معلومات ایدینمشدر . فضیلت اخلاقیه‌سی حكمدارلره یاقشه‌جق درجه‌نك پك فوقنده‌در . سلفنه مقابله بالمثله بیله تنزل ایتمامش ، بالعكس كندیسنه هر درلو نوازشلرینی بذل ایلمشدر . (صوك روم ایلی سیاحتنده سلانیكه واصل اولور اولماز برادر مخلوعنك استفسار خاطرینه تنزل بیوره‌سی علویت اخلاقنك اك شانلی بر دلیلیدر) ادارهٔ مشروطه‌یه فوق العاده مجلوب ، احكام دینیه‌یه صوك درجه رعایتكار ، پاك بر مسلماندر . ملتنه شفقت ومحبتی ، بر پدرك اولادینه كوستردیكی شفقت ومحبتدن پك فضله‌در . دینه‌بیلیركه ، مقدس بر پادشاه اولدیغی قدرده محترم وفاضل بر انساندر .

١٤ نیسانده (١ نیسان) موقع اقتداره كلن واحوال متعددهٔ خفیه‌نه سوقیله بلغارستان استقلالنی طانیمق مجبوریت قطعیه‌سی قارشوسنده بولنان توفیق پاشا ، ٤ مایس (آلافرانغه) ده موقعی حسین حلمی پاشایه ترك ایتمشدی . مهارت ، متانت ، ذكاوت كبی بر چوق اوصاف عالیه ایله متحلی اولان مشارالیه ،

تجار بیله خدمت ایده‌بیلیر ظننه بناءً اسبق صدر اعظم فرید پاشای داخلیه ناظرلغیله رفاقتنه آلمش و قابینه‌ده بیوك بر تبدل یاپامشدی .

تاریخ نظرنده ترکیا مشروطیتنك ایلك پادشـاه ذیشانی اوله‌جغی طبیعی اولان سلطان محمد رشـاد ، نشر ایتدیردیکی خط همایوننده ، بلا تفریق جنس ومذهب بتون تبعه‌سنك ، بر وطنك اوز اولادینه یاقیشیر صورتده کچنملری ، حریت ، عدالت ومساواتدن مشترکاً متنعم اوللری آرزوسنی اظهار بیورمشدی‌که ، بو بیانات نجیب بر قلبك سنوحات شفقتی ایدی . عناصر مختلفه آره‌سنده مساواتك تأسیسی حقیقةً پك مبرم بر وظیفه ایدی . چونکه عرق ودین فرقلری ایچنده چالقانان عناصر متعدده‌دن ملت واحده وجوده کتیریله‌جکدی .

کنج ترکلر ، ایمپراطورلغك مقدراتنی آرتق فعلاً اللرینه آلمشلردی . استحصال ایتدکلری موفقیتلر ، طریق اصلاحاتده یورویه‌بیلمك ایچون اونلره ماضی‌یی اونوتمغی ، انتقامدن واز کچمکی امر ایدر . وطنك تعـالیسی ایچون ، مختلف حقلره صاحب اوله‌رق ترکیاده یشـایان اقوام وعناصرك توحیدی ، وحدت عثمانیه‌نك تأمینی شرطدر . وقعـا اوکلرینه بر چوق مانعه‌لر چیقه‌جقدر . فقط اونلرك اقتحامی مشکل اولسه‌ده ممتنع دکلدر .

ترکیانك شانلی بر استقباله قاوو شمسی اولادلرینك فداکار وثابت اولمسیله قابلدر . هر مشکله کوکس کرەرك اصلاحات اوغورنده ابدیاً مجاهده ایتملیدر . ادارۀ جدیدەنك محب صادقی اولان فرانسه ، کنج ترکلرك موفقیتنی صمیم قلبیله تمنی ایدر . چونکه « عثمانلی ایمپراطورلغنك تجددی » یالکز بو شانلی موفقیته باغلیدر .

مندرجات

شمندوفرلر پولتیقه سی

بغداد شمندوفری

بالقان شمندوفرلری

معاهده‌سنك یكرمی برنجی ماده‌سی — شرق‌شمندوفرلری قومپانیه‌سی — بارون هیرش — خطك صورت انشاسی — خطك بلغارلر طرفندن اشغالی — بلغارستانك استقلالی .

اصلاحات وتنظیمات

٩٥—١٥٠ عثمانیلرك اساس اداره‌سی — رعایا — امتیازات مذهبیه — جماعات تشكیلاتی — بیلدیز پولتیقه‌سی — خطیات اداره — سوء استعمالات — تركلرك ماهیتی — عثمانلی اصلاحاتنك ادوار مختلفه‌سی — ١٠ تموز انقلابی — ادارهٔ حمیدیه‌نك سقوطی — آوروپانك تلقیسی — تركیانك كمالی — انحطاطی — كوپریلینك اوامر جدیده‌سی — سلطان سلیم ثالث زماننده اصلاحات — یكیچریلر — قاینارجی معاهده‌سی — بارون توت — جنرال اوبردوبایت — سلطان محمود دوری — یكیچری اوجاغنك الغاسی — تنظیمات دوری — اصلاحات عسكریه — سلطان عبدالمجید دوری — رشید پاشا — كلخانه خط همایونی — انكلتره و روسیه آره‌سنده‌كی نفوذ مجادله‌سی — ١٨٥٦ خط همایونی — عالی و فؤاد پاشالرك مجاهداتی — مصطفی فاضل پاشانك مخطره‌سی — مدحت پاشا — آوستریا و

روسیه مطالبی ـ فرانسه‌نك پروغرامی ـ دول معظمه‌نك تهدیدی ـ کنج ترکیا ـ سلطان عبد العزیزك زمان سلطنتی ـ سلطان مراد دوری ـ عبدالمجیدك زمان اداره‌سی ـ مدحت پاشانك صدارتی ـ عزلی ، نفیی ، شهادتی ـ درسعادت قونفرانسی ـ ١٨٧٦ (١٢٩٣) مشروطیتی ـ صفوت پاشانك بیاناتی ـ او زمانکی مجلس مبعوثان واعیان ـ « اوت افندم » مجلسی ـ سلطان حمیدك ادارهٔ شخصیه‌سی ـ لونده قونفرانسی ـ ترکیانك رضایت آلتنه آلنمسی ـ ترکیا ـ روسیه محاربهٔ اخیره‌سی ـ آیاستافانوس معاهده‌سی ـ برلین قونغره‌سی ـ تنظیماتك نتایجی .

ترك تجددی ودول معظمه

١٥١ -- ١٧٥ مداخله وتمامیت ملکیه پولتیقه‌لری ـ شرقده انکلیز سیاستی ـ آطه‌لر دکزی خلیالری ـ بوسنه ـ هرسکك اشغالی ـ آوستریا ، آلمانیا سیاستی ـ شرقده ایتالیا ـ طرابلس غرب ـ قاتولیك حامیلکی ماکدونیا وآرناوودلق ـ روسیه پولتیقه‌سی ـ جنرال ایغناتیفك انتریقه‌لری ـ سرایده‌کی رولر ـ رشید پاشانك بیوك برسوزی ـ برلین قونغره‌سنده

پرنس بیسمارق ـ شرق مسئله‌سی بر پومرانیه‌لی عسکرك کمیکنه دکمز ـ ارمنی مسئله‌سی ـ ارمنی عصیانلری وانکلیزلر ـ لورد سالیسبورینك تهدیدلری ـ استانبول قتل عامی ـ موسیو هانوتونونك بیاناتی ـ آلمانیانك مسلکی ـ کرید ویونانستان وقایعی ـ ایمپراطور کلیومك شرقه سیاحتی ـ ترکیاده جرمان دوری ـ ماکدونیا اختلاللری ـ آوروپانك مداخله‌سی ـ آوستریا ـ روسیه ائتلافی ـ مفتش عمومی حسین حلمی پاشا ـ مورچ شتهغ ملاقاتی ـ ولایات ثلثه قونترولی ـ آوروپانك تضیقاتی — اصلاحات مالیه — مدللی اوکنده نمایش بحری — ژاندارمه تنسیقی — جنرال جورجیس — اجنبی ضابطلر — انکلتره — روسیه ائتلافی — بارون دارنتالك مشهور نطقی — انکلتره قابینه‌سنك پروژه‌سی — روسیه‌نك مقابل پروژه‌سی ـ مشروطیت جدیده‌نك استحصالی — انکلتره — روسیه تکلیفاتنك استردادی — استبداد حمیدی ومداخلهٔ اجنبیه .

مشروطی ترکیا

صوك سلاملق آلایی — ییلدیزك محاصره‌سی — محمود شوكت پاشا — رؤسای عسكریه‌نك تدابیری — پادشـاه ، پادشاه اوله‌رق قالملیـدر — ارتجـاعك قهری — سلطان حمیدك خلعی — فتوای شرعی — سلطان حمیدك ماهیتی — عصیانده چویردیگی دو - لاب — سـلطان محمد خان خامس حضرتلری — وحدت عثمانیه — عثمانلی ایمپراطورلغك تجددی نه‌یه وابسته‌در ؟

فیئاتی ٧ بچوق غروشدر